

VĚSTNÍK

MINISTERSTVA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Říjen 2003

Ročník XIII

Částka 10

OBSAH

SDĚLENÍ

33. Sdělení odboru odpadů Ministerstva životního prostředí o zveřejnění „Plánu odpadového hospodářství České republiky“ (včetně závazné části upravené nař. vlády č. 197/2003 Sb.) 1

34. Sdělení odboru legislativního Ministerstva životního prostředí ve věci postupu odborů výkonu státní správy MŽP při stanovování výjimek z povinnosti platit poplatek z objemu vypouštěných odpadních vod do vod povrchových podle § 90 odst. 2 vodního zákona 66

SDĚLENÍ

33.

SDĚLENÍ

**odboru odpadů Ministerstva životního prostředí o zveřejnění
„Plánu odpadového hospodářství České republiky“
(včetně závazné části upravené nařízením vlády č. 197/2003 Sb.)**

PLÁN ODPADOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY

OBSAH

I. Úvodní část

- 1.1. Působnost a doba platnosti Plánu odpadového hospodářství České republiky str. 3
- 1.2. Struktura, obsah a členění Plánu odpadového hospodářství České republiky str. 3
- 1.3. Geografická, demografická a územní charakteristika České republiky str. 3
- 1.4. Struktura a stav hospodářství České republiky str. 4
- 1.5. Vývoj plánování v oblasti odpadového hospodářství na území České republiky str. 4

II. Vyhodnocení stavu odpadového hospodářství České republiky

- 2.1. Produkce odpadů str. 9
- 2.2. Bilance vztahů mezi produkcí odpadů a nakládání s nimi str. 10
- 2.3. Vyhodnocení sítě zařízení k nakládání s odpady str. 12
- 2.4. Vyhodnocení stavu podnikové sféry zajišťující využívání a odstraňování odpadů str. 15
- 2.5. Stav nakládání s vybranými výrobky, vybranými odpady a vybranými zařízeními podle části 4 a 5 zákona o odpadech a dalšími významnými skupinami odpadů str. 16
- 2.6. Mezikrajová srovnání ukazatelů stavu odpadového hospodářství str. 19
- 2.7. Hodnocení současného stavu v oblasti vývozu a dovozu odpadů s přihlédnutím k mezinárodním závazkům ČR str. 22
- 2.8. Náklady na odpadové hospodářství, struktura zdrojů a dynamika jejich změn str. 23

2.9.	Informační zabezpečení výkonu veřejné správy v oblasti odpadového hospodářství	str. 27
2.10.	Odbornost a způsobilost pracovníků veřejné správy v oblasti odpadového hospodářství	str. 27
2.11.	Spolupráce správních úřadů s veřejností	str. 28
2.12.	Zhodnocení souladu odvětvových politik s cíli a postupy Plánu odpadového hospodářství ČR	str. 29
2.13.	Mezinárodní srovnání stavu a tendencí v oblasti odpadového hospodářství	str. 29
2.14.	Vyhodnocení stavu odpadového hospodářství v ČR ve vztahu k úkolům a cílům stanovených v předpisech a aktech ES	str. 30
2.15.	Zhodnocení důsledků živelných pohrom	str. 31
2.16.	Nástroje pro prosazování a kontrolu plnění Plánu odpadového hospodářství ČR a jejich hodnocení	str. 31
2.17.	Klíčové problémy odpadového hospodářství ČR	str. 32

III. Závazná část

	Nariadení vlády č. 197/2003 Sb. o Plánu odpadového hospodářství ČR	str. 37
3.1.	Opatření k předcházení vzniku odpadů, omezování jejich množství a nebezpečných vlastností	str. 38
3.2.	Zásady pro nakládání s nebezpečnými odpady	str. 38
3.3.	Zásady pro nakládání s vybranými odpady a zařízeními podle části čtvrté zákona o odpadech	str. 39
3.3.1.	Odpady s obsahem PCB a zařízení je obsahující	str. 39
3.3.2.	Odpadní oleje	str. 39
3.3.3.	Baterie a akumulátory	str. 39
3.3.4.	Kaly z čištění odpadních vod	str. 39
3.3.5.	Odpady z výroby oxidu titaničitého	str. 40
3.3.6.	Odpady z azbestu	str. 40
3.3.7.	Autovraky	str. 40
3.4.	Zásady pro vytváření jednotné a přiměřené sítě zařízení k nakládání s odpady	str. 40
3.5.	Zásady pro rozhodování ve věcech dovozu a vývozu odpadů	str. 41
3.6.	Podíl recyklovaných odpadů	str. 41
3.7.	Podíl odpadů ukládaných na skládky	str. 42
3.8.	Maximální množství organické složky ve hmotě ukládané do skládek	str. 42

IV. Směrná část

4.1.	Podmínky pro splnění stanovených cílů, opatření a změn Plánu odpadového hospodářství ČR	str. 44
4.2.	Nástroje pro prosazování a kontrolu plnění Plánu odpadového hospodářství ČR	str. 44
4.2.1.	Normativní nástroje	str. 44
4.2.2.	Ekonomické nástroje	str. 44
4.2.3.	Administrativní nástroje	str. 45
4.2.4.	Informační nástroje	str. 46
4.2.5.	Dobrovolné nástroje	str. 46
4.3.	Řízení změn v odpadovém hospodářství a zabezpečení kontroly plnění stanovených cílů a postupů	str. 46
4.3.1.	Průběžná kontrola a změny Plánu odpadového hospodářství ČR	str. 46
4.3.2.	System vyhodnocení Plánu odpadového hospodářství ČR	str. 47
4.3.3.	Indikátory odpadového hospodářství ČR	str. 47
4.4.	Právní podklad pro cíle stanovené v Plánu odpadového hospodářství ČR	str. 48
4.5.	Rozpracování a doplnění Plánu odpadového hospodářství ČR	str. 49
4.6.	Směry odpadového hospodářství po vstupu ČR do Evropské Unie	str. 49

Přílohy

Příloha č. 1 – Přehled cílů stanovených v Plánu odpadového hospodářství ČR	str. 52
Příloha č. 2 – Soustava indikátorů odpadového hospodářství ČR	str. 55
Příloha č. 3 – Přehled realizačních programů ČR	str. 57
Příloha č. 4 – Právní předpisy a normy v oblasti odpadového hospodářství ČR a EU	str. 58
Příloha č. 5 – Použité zkratky	str. 65

I.

ÚVODNÍ ČÁST

1.1. Působnost a doba platnosti Plánu odpadového hospodářství České republiky

- a) Plán odpadového hospodářství ČR (dále jen „POH ČR“) stanoví v souladu s principy udržitelného rozvoje cíle a opatření pro nakládání s odpady na území ČR;
- b) POH ČR se vztahuje na nakládání se všemi odpady s výjimkou odpadů vyjmenovaných v § 2 odst. 1 písmena a) až h) zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen “zákon o odpadech”);
- c) POH ČR je podkladem pro zpracování plánů odpadového hospodářství krajů. Závazná část POH ČR je závazným podkladem pro rozhodovací a jiné činnosti příslušných správních úřadů, krajů a obcí v oblasti odpadového hospodářství (§ 42 odst. 5 zákona o odpadech);
- d) POH ČR je zpracován na dobu 10 let tj. období 2003 až 2012 a bude změněn bezprostředně po každé zásadní změně podmínek, na jejichž základě byl zpracován.

1.2. Struktura, obsah a členění Plánu odpadového hospodářství České republiky

- a) Struktura a obsah POH ČR jsou dány ustanovením § 41 a § 42 zákona o odpadech, § 26 vyhlášky MŽP č. 383/2001 Sb. o podrobnostech nakládání s odpady, zákonem č. 477/2001 Sb., o obalech a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o obalech“) včetně příslušných prováděcích předpisů a dále platnými směrnici Evropských společenství (dále jen „ES“), jejich návrhy a dalšími souvisejícími dokumenty;
- b) POH ČR je členěn na 4 základní části s následujícím obsahem:
 - I. úvodní část
 - II. vyhodnocení stavu odpadového hospodářství ČR
 - III. závazná část
 - IV. směrná část,

úvodní část poskytuje základní informace o působnosti, platnosti, struktuře a obsahu POH ČR. Dále uvádí demografii a geografii ČR, stav hospodářství a vývoj plánování odpadového hospodářství na území ČR,

vyhodnocení stavu odpadového hospodářství ČR podává přehled o současném způsobu nakládání s odpady na území ČR a dalších činnostech, které mají na oblast hospodářství s odpady vliv, porovnání stavu odpadového hospodářství ČR s členskými státy EU atd. Kapitulu uzavírá přehled klíčových problémů odpadového hospodářství ČR,

závazná část je součástí právního řádu ČR a tvoří přílohu nařízení vlády o POH ČR; řeší v obecné rovině předcházení vzniku odpadů, využívání odpadů a bezpečné odstraňování odpadů, dále stanoví specifické zásady, cíle a opatření k omezení množství odpadů a jejich nebezpečných vlastností; řešení je zaměřeno zejména na odpady a činnosti vyjmenované v § 42 zákona o odpadech,

směrná část uvádí přehled nástrojů pro splnění stanovených cílů, systém řízení změn v odpadovém hospodářství, zdůvodnění navržených opatření, přehled indikátorů ke sledování změn v odpadovém hospodářství, návrh na rozpracování POH ČR, včetně přehledu připravovaných směrnic ES z oblasti odpadového hospodářství, které budou pro ČR v pozici členského státu EU závazné.

1.3. Geografická, demografická a územní charakteristika České republiky

- a) Geografická charakteristika ČR:
ČR je vnitrozemský stát s rozlohou 78 866 km² (21. místo v Evropě). Územím ČR prochází hlavní evropské rozvodí oddělující úmoří Severního, Baltského a Černého moře. Střední nadmořská výška v ČR je 430 m n. m. Z hlediska fyzicko-geografického leží ČR na rozhraní dvou horských soustav – České vysočiny na západě a Západních Karpat na východě. Podnebí ČR se vyznačuje vzájemným pronikáním a mísením oceánských a kontinentálních vlivů a je charakterizováno západním prouděním a intenzivní cyklonální činností;
- b) demografická charakteristika ČR:
na území ČR žije 10 206 436 obyvatel (stav k 31. 12. 2001). Střední délka života dosahuje v současnosti u mužů 70,4 roků a u žen 77,3 roků. Podle projekce vývoje počtu obyvatel vypracované Českým statistickým úřadem (dále jen „ČSÚ“) se počet obyvatel do roku 2012 nezvýší. Předpoklad pro rok 2020 je 9 851 000 až 10 180 000 obyvatel;

c) územní členění ČR:

podle statistického členění území EU se ČR člení na 8 jednotek NUTS 2 (jednotka NUTS 2 odpovídá území více krajů) a 14 jednotek NUTS 3 (jednotka NUTS 3 odpovídá území 1 kraje) viz. graf 3. Územní a demografické údaje o jednotlivých krajích ČR jsou uvedeny v tabulce 1 a grafu 1. V ČR je celkem 6 258 obcí. Ve městech s více jak 100 000 obyvateli bydlí celkem 2 115 414 obyvatel, mezi tato města patří Praha, Brno, Ostrava, Plzeň a Olomouc. Ve 126 městech s více jak 10 000 obyvateli bydlí 3 402 786 obyvatel. Celkem ve městech nad 10 000 obyvatel bydlí 54 % populace ČR. Obcí s počtem obyvatel pod 10 000 je celkem 6 127, z toho obce střední velikosti mají přibližně 2000 obyvatel. Nově vzniklých úřadů, kterými jsou obecní úřady obcí s rozšířenou působností, je 206. Na tyto úřady byly převedeny některé kompetence okresních úřadů, které byly zrušeny k 31.12. 2002.

1.4. Struktura a stav hospodářství České republiky

a) Struktura hospodářství ČR:

české hospodářství jako celek prošlo za posledních deset let razantní strukturální změnou. Došlo ke snížení podílu zemědělství (z 7,7 % na 3,4 %) a průmyslu (z 34,5 % na 31,8 %) na tvorbě hrubého domácího produktu (dále jen „HDP“) ve prospěch podílu sektoru služeb (z 41,8 % na 49,7 %). Strukturální změny v jednotlivých odvětvích byly ovlivněny zejména následujícími faktory: útlumem těžby paliv, hutnictví a těžké chemie, procesem restrukturalizace v odvětví těžkého strojírenství, snižováním podílu zemědělství na celkové ekonomické aktivitě a rozvojem cestovního ruchu;

b) stav hospodářství ČR:

proces transformace forem vlastnictví v ČR po roce 1989 je hodnocen jako doposud nedokončený. ČR je považována za stát s fungující otevřenou tržní ekonomikou. Podíl nestátního sektoru na tvorbě HDP v roce 1997 činil 80 % a tento podíl stoupá. Hlavní strukturální změnou české ekonomiky je zvýšení podílu služeb, které se podílejí cca 50 % na tvorbě HDP na úkor výrobní sféry (Graf 2). Meziroční přírůstek HDP, jako základní ukazatel vývoje ekonomiky země, zaznamenal po propadu v roce 1998 růst pro období 1998 – 2002. Produktivita práce v celém národním hospodářství zaznamenává od roku 1992 trvalý růst.

1.5. Vývoj plánování v oblasti odpadového hospodářství na území České republiky

a) rok 1991:

nabyl účinnosti první zákon o odpadech na území ČR, který stanovil povinnost pro původce odpadů zpracovat programy odpadového hospodářství. Tato povinnost se vztahovala na některé podnikatelské subjekty a obce (podle limitu produkce odpadů), okresy a stát. Soustředěná data z programů odpadového hospodářství původců odpadů byla podkladem pro zpracování programu odpadového hospodářství příslušné obce a následně jednotlivých okresů a státu;

b) rok 1995:

byl projednán Program odpadového hospodářství ČR ve vládě, který vycházel z programů odpadového hospodářství okresů. Projednaný dokument nebyl uplatňován a v důsledku toho se plánovací proces v oblasti odpadového hospodářství v požadovaném rozsahu nezahájil;

c) rok 1998:

1. ledna nabyl účinnosti nový zákon o odpadech, ve kterém byla uložena povinnost zpracovat Koncepti odpadového hospodářství ČR. Tato skutečnost korespondovala s rozhodnutím ČR učiněné v roce 1996, požádat o přijetí do EU, kde byla členským státům směrnicí ES již stanovena povinnost plánovat v oblasti nakládání s odpady;

d) rok 1999:

byla zpracována Koncepte odpadového hospodářství ČR a zahájeny práce na Krajských koncepcích odpadového hospodářství (dále jen „KKOH“), které byly určeny jako podkladové dokumenty pro zpracování POH ČR a plánů odpadového hospodářství krajů (dále jen „POH krajů“);

e) rok 2001:

byly zahájeny přípravné práce na návrhu POH ČR;

f) rok 2002:

27. prosince byl návrh nařízení vlády o POH ČR předložen vládě k projednání;

g) rok 2003:

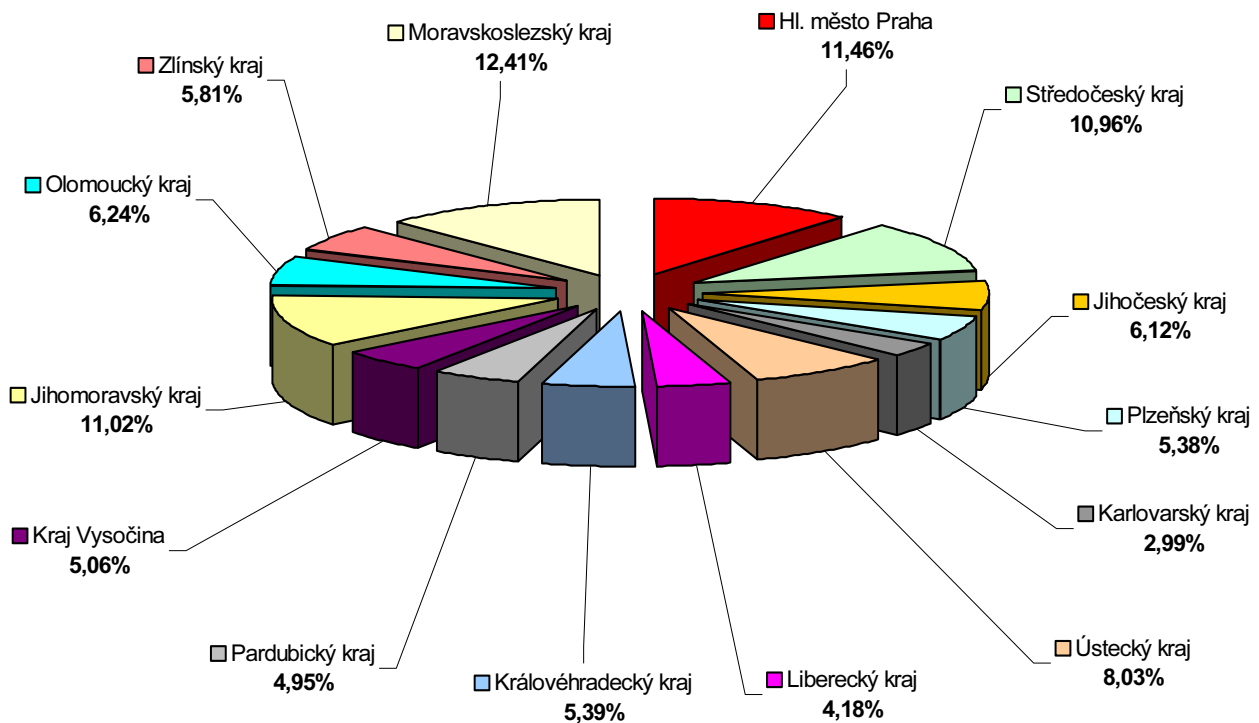
1. července nabylo účinnosti nařízení vlády č. 197/2003 Sb. o Plánu odpadového hospodářství České republiky, čímž se podpořil proces vedoucí k udržitelnému odpadovému hospodářství.

Tabulka 1: Územní a demografické údaje o jednotlivých krajích ČR

č.	KRAJ	Rozloha (km ²)	Poř. v ČR	Počet obyvatel	Poř. v ČR	Hustota zalidnění (obyv./km ²)	Poř. v ČR	Počet měst a obcí	Poř. v ČR
1	Hl. město Praha	496	14.	1 160 118	2.	2 339	1.	1	14.
2	Středočeský	11 015	1.	1 123 931	4.	102	10.	1 148	1.
3	Jihočeský	10 056	2.	624 568	7.	62	14.	623	4.
4	Plzeňský	7 561	3.	549 600	10.	73	13.	506	5.
5	Karlovarský	3 314	12.	303 714	14.	92	11.	132	13.
6	Ústecký	5 335	7.	819 450	5.	154	4.	448	7.
7	Liberecký	3 163	13.	427 396	13.	135	6.	453	6.
8	Královéhradecký	4 758	9.	554 348	9.	115	8.	730	2.
9	Pardubický	4 519	10.	507 176	12.	112	9.	647	3.
10	Vysočina	6 925	5.	518 315	11.	75	12.	394	8.
11	Jihomoravský	7 066	4.	1 124 493	3.	159	3.	304	10.
12	Olomoucký	5 140	8.	638 374	6.	124	7.	354	9.
14	Moravskoslezský	5 554	6.	1 265 912	1.	228	2.	302	11.
13	Zlínský	3 964	11.	594 060	8.	150	5.	216	12.
	Česká republika	78 866		10 206 436		129		6 258	

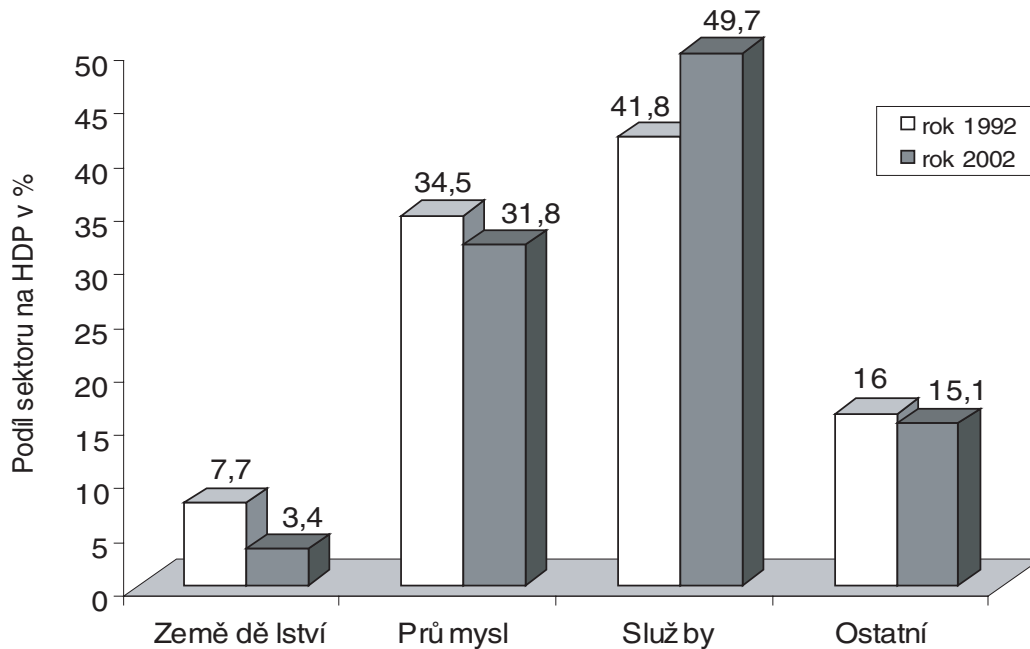
Zdroj: ČSÚ (data k 31.12.2001)

Graf 1: Počet obyvatel v krajích ČR (%)

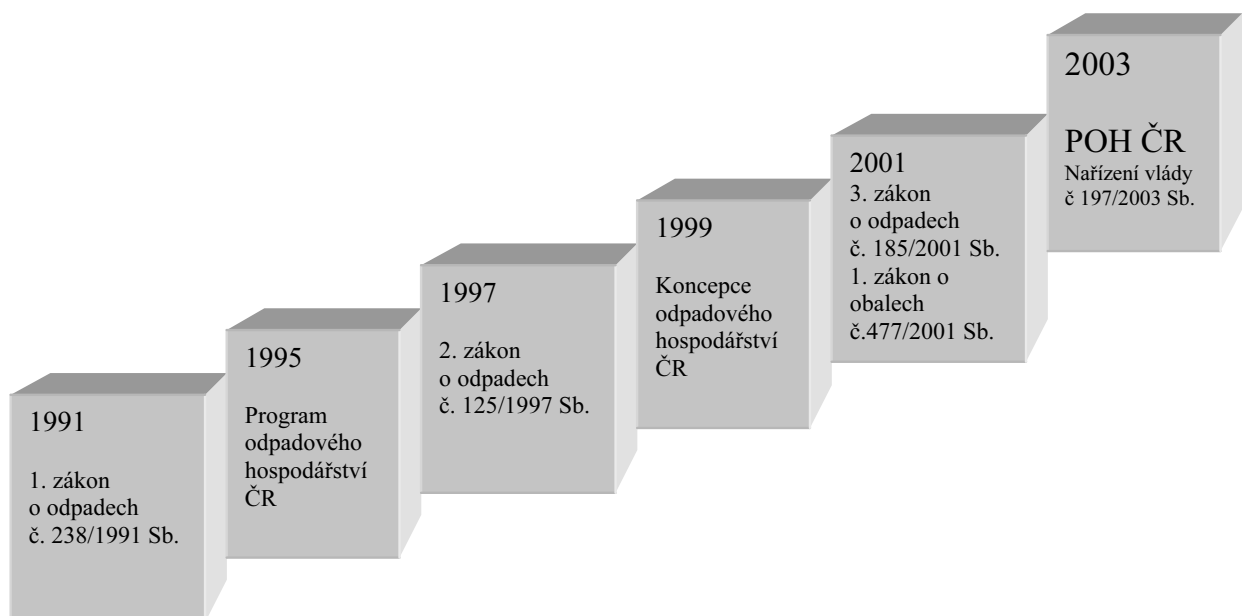
Zdroj: ČSÚ

Graf 2: Vývoj struktury hospodářství v ČR v období 1992 a 2002

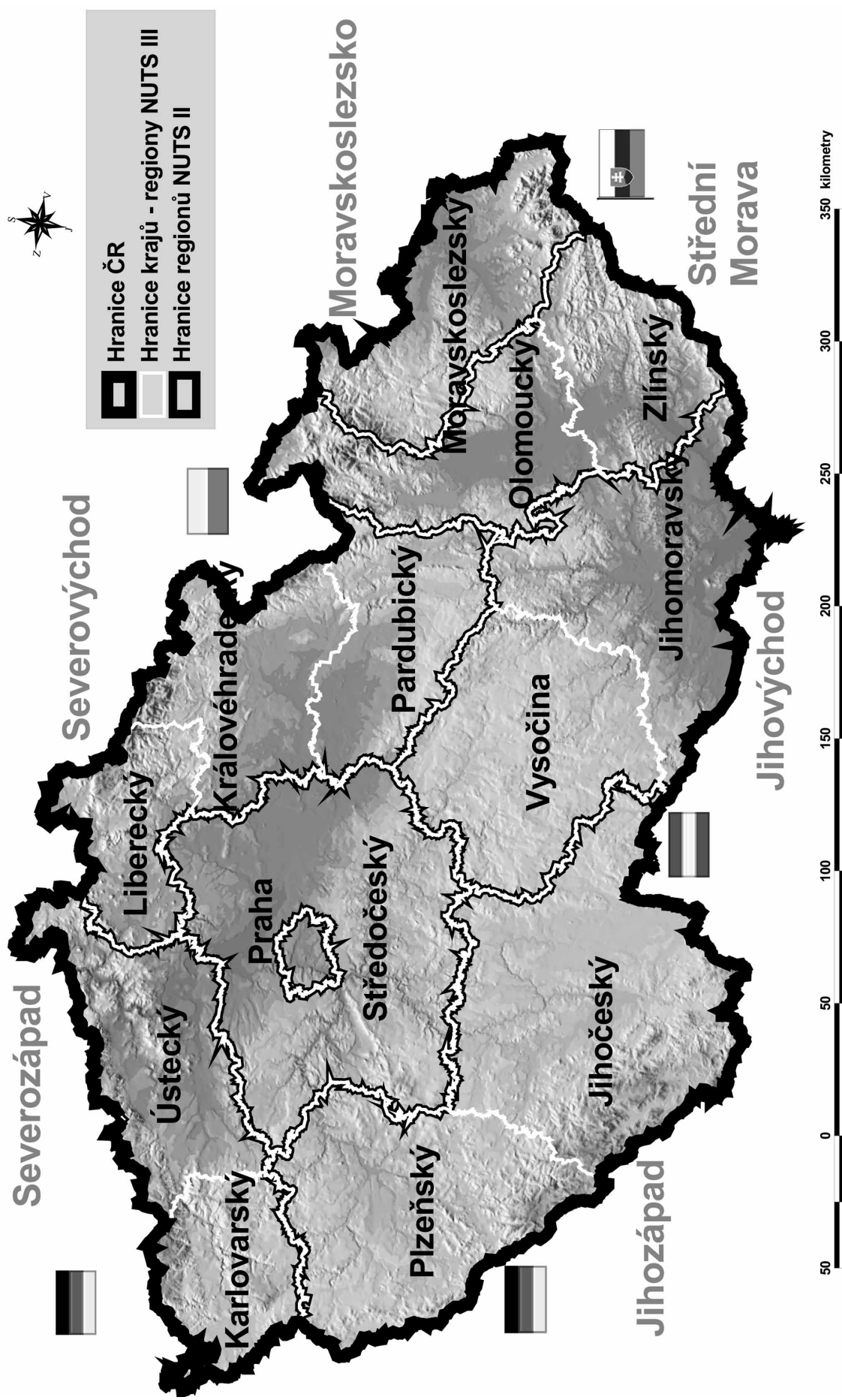
Zdroj: ČSÚ

Schéma základních mezníků odpadového hospodářství ČR

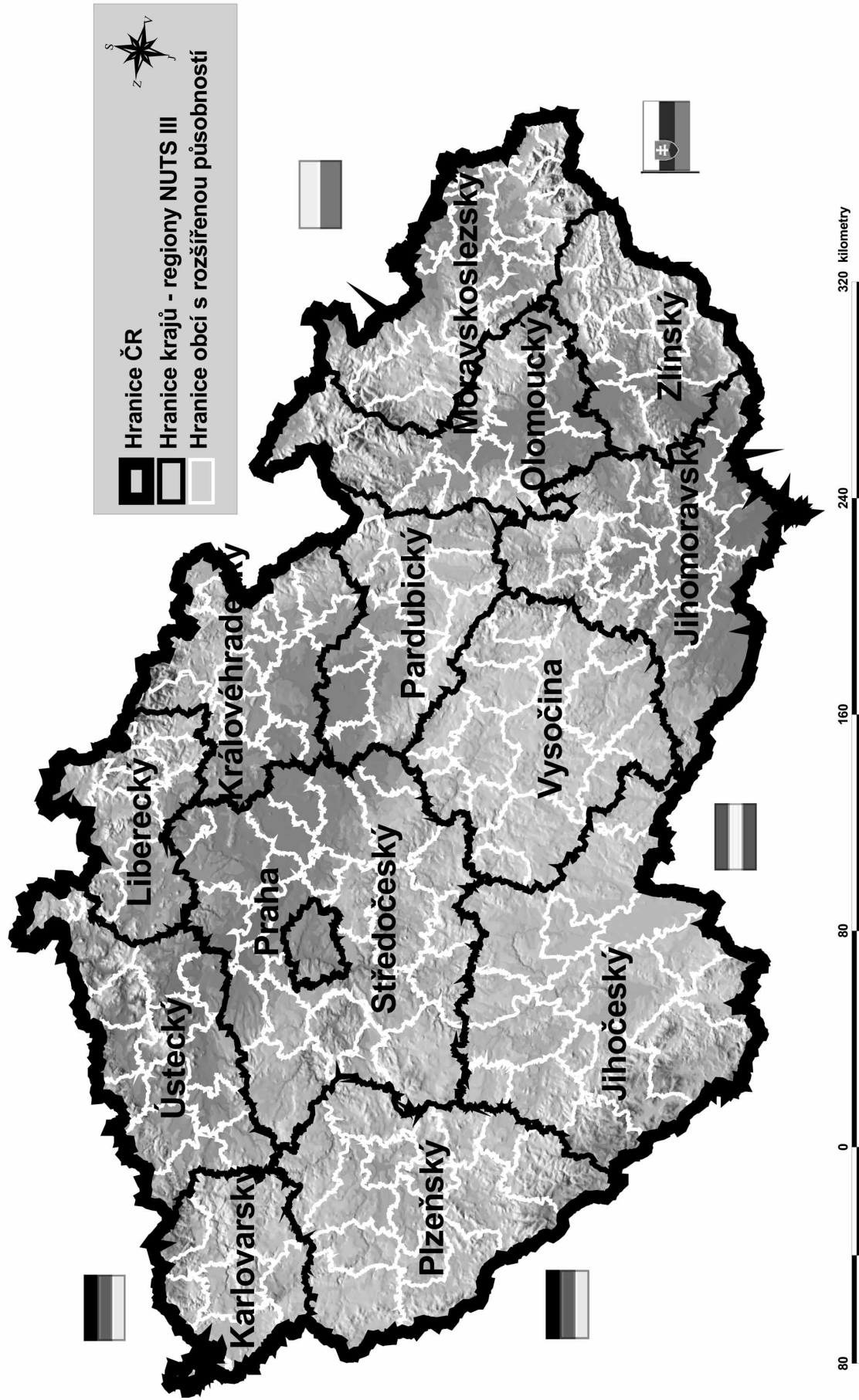

Zdroj: MŽP

Statistické členění ČR na regiony NUTS II, NUTS III

Správní uspořádání ČR kraje (14), obce s rozšířenou působností (206)

II.

VYHODNOCENÍ STAVU ODPADOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ ČR

Obsah části Vyhodnocení stavu odpadového hospodářství ČR je zpracován v souladu s § 26 vyhlášky č. 383/2001 Sb. o podrobnostech nakládání s odpady a poskytuje přehled o současném způsobu nakládání s odpady na území ČR a dalších činnostech, které mají na oblast hospodaření s odpady vliv, včetně porovnání stavu odpadového hospodářství ČR s členskými státy EU. V závěru kapitoly je uveden přehled klíčových problémů odpadového hospodářství ČR.

2.1. Produkce odpadů

- a) celkový přehled o produkci odpadů v ČR je uveden v tabulce 2, největší podíl produkovaných odpadů tvoří odpady z energetiky, průmyslu a zemědělství;

Tabulka 2: Produkce odpadů v ČR z hlediska původu podle třídění OECD v období 1998 – 2002

Skupina odpadů	Produkce (tis. t/rok)				
	1998	1999	2000	2001	2002 ¹⁾
Odpady ze zemědělství a lesnictví	8 124	7 175	7 499	5 935	5 783
Odpady z dolování a těžby	600	2 351	2 566	2 285	597
Průmyslové odpady	8 900	8 867	7 778	9 040	9 601
Odpad z energetiky (mimo radioaktivní)	10 409	4 941	9 704	8 891	6 382
Komunální odpady	4 535	4 200	4 258	4 243	4 747
Jiné odpady ²⁾	11 550	7 935	8 805	8 300	11 533
Celkem	44 118	35 469	40 610	38 694	38 643

Zdroj: Informační systém odpadového hospodářství (dále jen „ISOH“)

¹⁾ *předběžné výsledky*

²⁾ *všechny ostatní odpady podle přílohy č. 1 vyhl. MŽP č. 381/2001 Sb. (dále jen „Katalog odpadů“) nezahnuté v uvedených skupinách odpadů*

- b) produkce nebezpečných odpadů:

- celková produkce nebezpečných odpadů se v posledních 5 letech pohybuje v rozmezí 2,4 až 3,9 mil. tun odpadů (tabulka 3). Z tohoto množství je 50 % produkováno v průmyslu. Příklady některých hlavních průmyslových toků nebezpečných odpadů jsou uvedeny v tabulce 4,
- nebezpečné odpady ze zdravotnické a veterinární péče představují pouze 0,66 % celkové produkce nebezpečných odpadů, přesto představují významné nebezpečí z hlediska vlivu na zdraví lidí a životní prostředí. Tyto odpady jsou vnímány jako rostoucí problém vzhledem k jejich infekčnosti a toxicitě. Roste spotřeba zdravotnických pomůcek na jedno použití a ochranných pomůcek pro zdravotnický personál,
- množství nebezpečných odpadů vytříděných z komunálního odpadu je nižší než 1 % celkové produkce a signalizuje tak nízkou účinnost systémů odděleného sběru nebezpečných složek vytříděných z komunálního odpadu,
- porovnání produkce nebezpečných odpadů s členskými státy EU vychází pro ČR nepříznivě, oproti státům EU vykazujeme řádově 3 – 4x vyšší produkci. Jedním z důvodů byl do 31. 12. 2001 jiný systém zařazování odpadů podle kategorií, tzn. že Katalog odpadů nebyl v souladu s Katalogem odpadů ES. Důvodem bylo respektování principu předběžné opatrnosti, a proto seznam nebezpečných odpadů v ČR obsahoval o 156 druhů odpadů více než seznam nebezpečných odpadů v ES. Dalším důvodem vysokého podílu produkce nebezpečných odpadů je struktura průmyslu a ekonomiky v ČR. Současný katalog odpadů, platný od 1. 1. 2002, včetně seznamu nebezpečných odpadů, již plně odpovídá směrnici ES. Zejména tato právní úprava způsobila snížení produkce nebezpečných odpadů v roce 2002.

Tabulka 3: Produkce nebezpečných odpadů v ČR v letech 1998 – 2002

Rok	Produkce nebezpečných odpadů (tis. t/rok)
1998	3 900
1999	3 032
2000	3 083
2001	3 136
2002 ¹⁾	2 409

Zdroj: ISOH

1) předběžné výsledky

Tabulka 4: Hlavní skupiny průmyslových nebezpečných odpadů produkováných v ČR

Skupina odpadů	Produkce (tis. t/rok)		
	1999	2000	2001
Znečištěné stavební odpady	194,9	190,7	120,3
Odpady s obsahem olejů a ropných látek	139,2	115,8	98,5
Alkálie	117,2	106,6	119,7
Odpadní oleje	74,3	85,3	81,1
Kal ze srážecích procesů (ze speciálních chemických úprav odpadů z průmyslu)	30	35,4	35,5
Olověné akumulátory	24,8	15,9	12
Kyselý mořící roztok (z povrchové úpravy kovů)	19	24,2	21,2
Dehty a odpady obsahující dehty	15,8	15,6	19,9
Kaly z lapáků nečistot	14,3	19,4	32,6

Zdroj: ISOH

Poznámka: V tabulce 4 jsou uvedeny pouze vybrané skupiny nebezpečných odpadů, které vzhledem k jejich vlivu na zdraví lidí a životní prostředí jsou velice rizikové.

2.2. Bilance vztahů mezi produkcí odpadů a nakládání s nimi

- a) způsob nakládání s odpady v ČR je uveden v tabulce 5, uvedené skupiny odpadů jsou tříděny podle systému OECD. Tabulka 6 podává přehled o nakládání s odpady v jiném členění a to pouze na využití, spalování a skládkování. Způsob nakládání s nebezpečnými odpady je uveden v tabulce 7.
- b) přehled nakládání s nebezpečnými odpady ze zdravotnictví je uveden v tabulce 8. Nebezpečné odpady ze zdravotnictví jsou nejčastěji odstraňovány spalováním (73,0 %). Podle údajů z ISOH bylo v r. 2001 v provozu celkem 21 spaloven (instalovaných v nemocničních zařízeních) o celkové projektované kapacitě 13 100 tun za rok. Jedná se o spalovny s malou kapacitou do 500 t za rok (13), pouze 1 spalovna nemocničních odpadů má kapacitu nad 1000 t za rok. Odpady ze zdravotnictví jsou spalovány i v ostatních spalovnách nebezpečných odpadů. Nakládání s odpady ze zdravotnictví zahrnuje nejen jejich bezpečné odstranění, ale i prevenci a separovaný sběr jednotlivých druhů odpadů. Požadavky pro nakládání s odpady ze zdravotnických zařízení byly shrnuty do metodického pokynu zpracovaného MZ v souladu s prohlášením Rady ES ze 7. 5. 1990. Tento metodický pokyn doplňoval obecně závazné předpisy vydané MZ a MŽP.

Tabulka 5: Způsob nakládání s odpady v ČR – třídění dle skupin OECD v roce 2001

Skupina odpadů	Způsob nakládání s odpady (tis. t/rok)							
	Fyzikální a chemické postupy	Biolog. postupy	Spalování	Skládkování	Využití jako druhotná surovina	Skladování	Vývoz	celkem
Ze zemědělství a lesnictví	77	2 809	38	20	1 561	204	0	4 709
Z dolování a těžby	82	49	0	488	3 299	19	0	3 937
Průmyslové	1 780	161	300	1 511	2 622	477	269	7 120
Z energetiky (mimo radioaktivní)	141	1	15	3 310	2 905	270	1	6 643
Komunální	169	439	383	2 575	424	53	28	4 071
Jiné odpady ¹⁾	2 191	767	91	2 597	2 249	763	339	8 997
Nespecifikováno								3 217

Zdroj: ISOH

1) všechny ostatní odpady dle Katalogu odpadů nezahnuté v uvedených skupinách odpadů

Tabulka 6: Produkce a nakládání s odpady v ČR v r. 2001 (% z celkové produkce odpadů)

Popis	ostatní odpady		nebezpečné odpady		odpady celkem	
	tis. tun/rok	%	tis. tun/rok	%	tis. tun/rok	%
produkce celkem	35 558	91,9	3 136	8,1	38 694	100
úprava nebo využití	22 380	57,8	2 050	5,3	24 430	63,1
odstranění skládkováním	10 115	26,1	340	0,9	10 455	27
odstranění spalováním	743	1,9	83	0,2	826	2,1

Zdroj: ISOH

Poznámka: Rozdíl mezi hodnotou vykazované produkce a hodnotou vykazovaného nakládání je způsoben rozdílným přístupem původců odpadů k vykazování některých druhotných surovin (např. kovových odpadů), kteří vykáží produkci, ale nevykazují nakládání (prodej surovin).

Tabulka 7: Způsob využití nebo odstranění nebezpečných odpadů

Způsob nakládání	Množství odpadů (tis.t/rok)			
	1998	1999	2000	2001
Fyzikální a chemické postupy	1172	713	627	661
Biologické postupy	211	289	355	496
Spalování	56	60	63	83
Skládkování	409	467	690	340
Využití jako druhotná surovina	932	559	762	615
Skladování	184	222	190	228
Dovoz	0	2	20	46
Vývoz	3	3	71	4
Nespecifikováno ^{a)}	933	717	305	663
Celkem ^{b)}	3 900	3 032	3 083	3 136

Zdroj: ISOH

a) údaj zahrnuje množství odpadů, u kterých způsob nakládání nebyl specifikován

b) údaj zahrnuje celkovou produkci

Tabulka 8: Nakládání se zdravotnickými nebezpečnými odpady v období 1999 - 2001

Způsob nakládání	Množství odpadů (t/rok)		
	1 999	2 000	2 001
Fyzikální a chemické postupy	3 460	4 127	5 184
Biologické postupy	0	0	0
Spalování	12 344	12 637	15 983 ¹⁾
Skládkování	1	14	27
Využití jako druhotná surovina	0	1	0
Skladování	79	293	314

Zdroj: ISOH

¹⁾ Spáleno ve všech spalovnách nebezpečného odpadu

2.3 Vyhodnocení sítě zařízení k nakládání s odpady

Rozsah evidence zařízení k nakládání s odpady (dále jen „zařízení“) vykazovaná do roku 2001 podle zákona č. 125 /1997 Sb. již nevyhovovala současným potřebám. Deficit databáze jednotlivých zařízení znamenal nedostatek podkladů pro stanovení konkrétních opatření v závazné části POH ČR. Zákon č. 185/2001 Sb., který nabyt účinnosti 1.1. 2002, stanovil provozovatelům všech zařízení povinnosti, na základě kterých bude databáze doplněna a využita při aktualizaci POH ČR.

a) skládkování odpadů:

skládkování odpadů je dosud nejrozšířenějším způsobem odstraňování odpadů. Celková kapacita skládek, jak pro komunální odpady, tak i pro ostatní druhy odpadů včetně nebezpečných, je dostatečná i s výhledem na nejbližší období. Většina skládek nebezpečných odpadů vznikala v blízkosti velkých podniků. Důsledkem je jejich relativně nerovnoměrné rozmístění na území ČR. Někteří původci nebezpečných odpadů tak mají zhoršenou pozici při zajišťování odstranění jimi produkováných nebezpečných odpadů. Skládky ostatních odpadů vznikaly převážně v blízkosti sídel, tzn. že jejich rozmístění, až na některé výjimky, bylo vyhovující. Zatím nejsou vyřešeny požadavky na podloží/těsnění dle Směrnice 99/31/ES pro skládkování odpadů a požadavky novelizované normy ČSN 83 8034 Skládkování odpadů tj. odplynění skládek do roku 2005 na všech provozovaných skládkách S-OO a v závislosti na výsledcích průzkumu vývinu plynu i na všech uzavřených skládkách provozovaných od roku 1980, na kterých byly ukládány odpady zařazené do skupin 02, 03, 04, 19 a 20. Podle průzkumu provedeného v roce 2002, nevyhoví od roku 2009 normám stanovených směrnicí 99/31/ES celkem 229 skládek, tj. 61 % (Zdroj: projekt Phare číslo CZ9811-02-02), ze sledovaného počtu 352 skládek (dle skupin podle již neplatné vyhlášky č. 338/1997 Sb.). Počet zařízení určených ke skládkování odpadů má od roku 1991 klesající tendenci. K prudkému poklesu počtu těchto zařízení došlo v roce 1996, kdy ukončilo svou činnost přibližně 1000 skládek provozovaných podle zvláštních předpisů. V roce 2002 bylo v ČR provozováno 290 skládek (v přepočtu na nové skupiny podle vyhlášky č. 383/2001 Sb. o podrobnostech nakládání s odpady). Tyto skládky (nebo provozované kazety) vznikly převážně po roce 1996 a převážně vyhovují současné právní úpravě platné v ČR;

• biologicky rozložitelné komunální odpady:

v roce 1995 produkoval v průměru každý obyvatel ČR 148 kg biologicky rozložitelných komunálních odpadů (dále jen „BRKO“) a celková produkce BRKO byla v roce 1995 v ČR 1 530 000 tun. Jedním ze způsobů jak docílit požadované snížení množství odpadů ukládaných na skládky je zavedení systému separace a následného využívání BRKO. Produkce BRKO je stanovena s využitím údajů a druhů odpadů uvedených v tabulce 9

Tabulka 9: Druhy odpadů podle Katalogu odpadů tvořící BRKO

Katalogové číslo	Název druhu	Podíl biologicky rozložitelné složky (% hmotnostní)
20 01 01	Papír a/nebo lepenka	100
20 01 07	Dřevo	100
20 01 08	Organický kompostovatelný kuchyňský odpad	100
20 01 10	Oděv	75
20 01 11	Textilní materiál	75
20 02 01	Kompostovatelný odpad z údržby zeleně	100
20 03 01	Směsný komunální odpad	40 ¹⁾
20 03 02	Odpad z tržišť	75

Zdroj: MŽP

¹⁾ Podíl BRKO v komunálním odpadu v roce 1995 byl stanoven v „Situační zprávě o biologicky rozložitelných odpadech v ČR“ (ČEÚ, 2000) na 41 % hmotnosti. Do skupiny odpadů použité pro stanovení podílu BRKO byly v členění komunálních odpadů podle Katalogu odpadů platném v roce 1995 (Katalog odpadů k zákonu č. 238/1991 Sb.), zařazeny: domovní a jemu podobný odpad z obcí, objemný a jemu podobný odpad z obcí, uliční smetky a odpad ze zeleně. Ve skupině komunální odpad (kód 91) nebyly sledovány odděleně sbírané využitelné složky z komunálních a jim podobných odpadů. Z hlediska BRKO se jedná zejména o sběrový papír a lepenku.

b) spalování odpadů:

spalovny vznikaly podobně jako skládky nebezpečných odpadů v závislosti na jednotlivých původcích, zejména v oblasti chemického průmyslu. Z tohoto důvodu je jejich rozmístění na území ČR relativně nerovnoměrné. V roce 2001 byly v databázi ISOH evidovány 3 spalovny komunálních odpadů a 67 spaloven nebezpečného odpadu, přičemž u šesti byl pozastaven provoz. Kromě spalování odpadů ve speciálních spalovnách se odpady v roce 2002 spalovaly i ve 4 cementárnách. Přetrvávajícím problémem je nekontrolované spalování odpadních olejů v malých kotlích především u původců těchto olejů. Problém vyřešil nový zákon č. 86/2002 Sb. o ochraně ovzduší a o změně některých dalších zákonů (dále jen „zákon o ochraně ovzduší“), který toto spalování k 1. 6. 2004 zakazuje;

- spalovny komunálních odpadů:

v současné době jsou v ČR v provozu 3 spalovny komunálního odpadu. Tyto jsou situovány v aglomeracích s vysokým počtem obyvatel, ovšem vzhledem ke svým vysokým kapacitám (310 kt/rok, 240 kt/rok a 96 kt/rok) přesahuje značně jejich svozová oblast území těchto aglomerací. V roce 2001 bylo ve spalovnách komunálního odpadu spáleno 383,3 kt odpadů, což je 59,3 % projektované kapacity. Tyto spalovny musí splnit emisní limity a další podmínky provozování podle zákona o ochraně ovzduší do 28. 12. 2004;

- spalovny nebezpečných odpadů:

ve spalovnách nebezpečných odpadů se spalují nebezpečné odpady a odpady ze zdravotnictví. V roce 2001 bylo v ČR provozováno celkem 67 spaloven nebezpečných odpadů s projektovanou kapacitou 113 000 t/rok. Počet spaloven nebezpečných odpadů neustále klesá a bude klesat, protože většina nevyhovuje novým požadavkům zákona o ochraně ovzduší. V roce 2002 bylo v provozu 59 spaloven a podle nejnovějšího průzkumu z počátku roku 2003 je v provozu již pouze 45 spaloven nebezpečných odpadů. Tyto spalovny musí splnit emisní limity a další podmínky provozování podle zákona o ochraně ovzduší do 28. 12. 2004. V roce 2002 bylo odstraněno spálením 83 092 tun nebezpečných odpadů. Provozní náklady spaloven komunálního i nebezpečného odpadu jsou (v porovnání se skládkováním, ale i jinými technologiemi) relativně vysoké. Proto jsou ve spalovnách nebezpečného odpadu spalovány převážně odpady, které jsou vázány na konkrétní původce (nemocniční odpady, odpady z chemických výroby). Provozovatelé uvedených zařízení jsou většinou i významnými (někdy i jedinými) původci těchto odpadů, které se v daném zařízení spalují. V bilancích odpadového hospodářství se uplatňují i spalovací zařízení, jejichž působnost je v dané oblasti nepřímá. Jsou to zařízení, která rovněž spalují alternativní (certifikovaná) paliva vyrobená z odpadů. Jedná se například o energobloky, teplárny, aj.;

c) úprava a/nebo využití odpadů biologickými metodami:

- **biologická dekontaminace**
rozvoj biologických dekontaminačních technologií v ČR je převážně spojen se sanacemi starých ekologických zátěží (většinou financovaných Fondem národního majetku). Většina stávajících zařízení se zabývá degradací ropných uhlovodíků. V menší míře jsou degradovány halogenované uhlovodíky. V roce 2001 bylo v databázi ISOH evidováno 48 zařízení provozujících biologickou dekontaminaci. Jejich rozmístění je relativně rovnoměrné a odpovídá lokalitám vzniku odpadů. Vzhledem k poměrně nízkým investičním nákladům (dekontaminační zařízení často vznikají na vodohospodářsky zabezpečených plochách bývalých zemědělských areálů) je možné tato zařízení operativně vybudovat v blízkosti aktuálního znečištění;
- **anaerobní rozklad a kompostování**
v roce 2001 byla v databázi ISOH evidována 4 zařízení využívající anaerobní rozklad o provozní kapacitě 49 000 tun a 18 kompostáren o kapacitě 245 000 tun (počet kompostáren je podhodnocený v porovnání s realitou, neboť nebyla povinnost tato zařízení evidovat);

d) úprava a/nebo využití odpadů fyzikálními a chemickými postupy:

V databázi ISOH bylo v roce 2001 v této kategorii evidováno 49 zařízení. Používané technologie, do této kategorie řazené, představují velmi rozmanitou škálu zařízení.

Z evidovaných zařízení lze jmenovat zařízení k separaci kapalin (filtrační zařízení), membránové separační jednotky, odstředivky, odparky, sušičky, atd., dále zařízení pro nakládání s kovovým odpadem např. hydraulické nůžky, lamače kolejnic apod.

- **solidifikace** – je používána pro úpravu pevných i kapalných odpadů. V roce 2001 bylo v databázi ISOH evidováno 8 zařízení této kategorie s projektovanou kapacitou 67 000 t/rok. Určení reálné stávající kapacity je obtížné vzhledem k odlišným nárokům při úpravě různých odpadů. Rozmístění zařízení je značně nerovnoměrné. Vzhledem k tomu, že popílky ze spaloven komunálních odpadů a nebezpečných odpadů je povoleno na jednodruhových skládkách ukládat pouze po stabilizaci, je stávající množství a rozmístění těchto zařízení nedostačující;
- **regenerace** – v roce 2001 bylo v databázi ISOH evidováno 16 zařízení tohoto typu, která se člení podle typu technologie na regeneraci rozpouštědel a regeneraci olejů. Zařízení, která jsou evidována v databázi ISOH jako zařízení pro regeneraci olejů, většinou nakládají s transformátorovými odpadními oleji, dále se většinou regenerují halogenovaná rozpouštědla vzhledem k vyšším cenám za jiné způsoby nakládání.
- **třídění** – v databázi ISOH je uvedeno pět zařízení, která třídí komunální odpad (reálný počet těchto zařízení dle odhadu je cca 30). Většinou se jedná o třídící pulty (stoly), kde je odpad veden pohyblivým pásem a personál jej ručně separuje. Vytříděné složky jsou využívány a zbytkový odpad je zpravidla odstraňován skládkováním. V této kategorii zařízení jsou v databázi ISOH evidovány i tři linky, které dotřídí recyklovatelné odpady. Skutečný počet linek je výrazně vyšší a jejich počet a využívání trvale roste;
- **využívání** odpadů jako druhotných surovin a jejich recyklace činila v roce 2001 37,5 % z celkové produkce odpadů. Využívají se především kovové odpady (železné i neželezné), v menší míře některé kovanosné odpady. Dále se využívají odpady plastů, skla, papíru a odpady ze stavebnictví, zvýšilo se i množství elektrárenského popílku využívaného ve stavebnictví. V databázi ISOH bylo v roce 2001 evidováno 42 zařízení této kategorie. Evidovaná zařízení lze orientačně rozdělit na zařízení nakládající se stavebními odpady a zařízení, která získávají kovy z odpadů. Recyklace stavebních hmot je nejčastěji prováděna mobilními jednotkami. Dále se jedná o zařízení pro recyklaci minerálních složek stavebních odpadů, jejichž stávající kapacita není plně využívána. Roční produkce stavebních a demoličních odpadů v ČR se podle oficiální evidence odpadů pohybuje kolem 8 000 000 tun, z toho cca 62 % představuje vytěžená zemina; přibližně 30 % stavebních a demoličních odpadů je zpracováváno a znovu využito a přibližně 65 % je využito při rekultivacích vytěžených prostor nebo při úpravách terénu (tabulka 10).

Tabulka 10: Zpracování stavebních a demoličních odpadů, podle údajů recyklačních závodů (tis. tun)

Rok	Cihelná suť	Betonová suť	Živice	Směsný stavební odpad	Kamenivo	Zeminy	Ostatní	CELKEM
1999	488,3	466,9	247,7	166,3	476,8	103,8	109,6	2 059,50
2000	589,4	384,6	317,9	79	704	261	249,6	2 585,40

Zdroj: Škopán M.: *Potenciál recyklace stavebních odpadů jako druhotné suroviny ve stavebnictví ČR*, In. *Recycling 2002*, Brno

2.4 Vyhodnocení stavu podnikové sféry zajišťující využívání a odstraňování odpadů

Za podnikatelské subjekty zajišťující využívání a odstraňování odpadů jsou pro potřeby POH ČR považovány ty firmy, které podnikají v oblasti nakládání s odpady. V ČR jsou podmínky podnikání upraveny zákonem č. 455/1991 Sb. o živnostenském podnikání.

Zákon o odpadech obsahuje pojem tzv. oprávněná osoba, kterou musí být každá osoba, která od jiných subjektů přebírá odpady k dalšímu nakládání. Mimo příslušného živnostenského oprávnění (živnostenského listu, koncesní listiny) musí být oprávněná osoba provozovatelem zařízení k nakládání s odpady, tj. musí mít souhlas místně příslušného krajského úřadu k provozování zařízení.

Za základ pro sledování stavu podnikové sféry zajišťující využívání a odstraňování odpadů byly zvoleny podnikatelské subjekty, které jako jednu ze svých základních nebo vedlejších činností uvádějí některou z činností dle následujících OKEČ:

- 37 20 00 Zpracování kovového odpadu a šrotu,
- 37 21 00 Zpracování nekovového starého materiálu a zbytkového materiálu,
- 90 00 20 Odstraňování pevných odpadů.

Pro potřeby zpracování POH ČR se má za to, že firmy, které uvádějí jako náplň své podnikatelské aktivity některou z činností zde uvedených, vlastní živnostenské oprávnění opravňující k podnikání v oblasti nakládání s odpady. Informace vztahované k činnostem dle OKEČ 51 50 00 Velkoobchod se zbytkovým materiálem, odpadem a šrotem jsou v tabulkové části rovněž uvedeny, ale jsou považovány pouze za doplňující informaci.

Informace získané z dostupných zdrojů použitelné pro popsání stavu podniků zajišťujících využívání a odstraňování odpadů byly pro popsání stavu podnikatelského prostředí využity pouze v rámci OKEČ 90 00 20 (tabulka 11).

Tabulka 11: Počet podnikatelských subjektů dle OKEČ 90 00 20 v jednotlivých krajích ČR

Počet zaměstnanců	bez	1 až 9	9 až 49	50 až 99	100 až 499	500 a více	celkem
Hlavní město Praha	133	69	10	4	4	2	222
Středočeský kraj	55	22	23	4	3	0	107
Jihočeský kraj	24	19	14	3	1	0	61
Plzeňský kraj	27	19	14	4	1	0	65
Karlovarský kraj	15	4	7	0	1	0	27
Ústecký kraj	28	20	12	3	7	0	70
Liberecký kraj	5	12	10	4	0	0	31
Královéhradecký kraj	5	9	19	1	1	0	35
Pardubický kraj	6	8	11	4	2	0	31
Vysočina	5	5	5	2	2	0	19
Jihomoravský kraj	18	22	17	5	3	0	65
Olomoucký kraj	24	10	7	2	2	0	45
Zlínský kraj	17	9	12	2	2	0	42
Moravskoslezský kraj	88	27	9	2	4	0	130
Celkem	450	255	170	40	33	2	950

Zdroj: ČSÚ, 11/2002, *Přehled počtu podnikatelských subjektů (jednotek) evidovaných ČSÚ v jednotlivých krajích (dle sídla jednotky) a v ČR, které jako jednu ze svých hlavních činností uvádějí činnost dle OKEČ 90 00 20 a u nichž byl zjištěn stav: aktivní, nebo u nichž nebyla úroveň aktivity uvedena. V tabulce není uvedeno 163 subjektů, u nichž nebyl počet zaměstnanců uveden. Celkový počet subjektů, které v ČR uvádějí jako jednu ze svých hlavních činností činnost dle 90 00 20 byl v daném období 1113.*

Zdroj: CeHO – v roce 2001 bylo mezi subjekty, které jako oprávněné osoby převzaly odpad do svého vlastnictví od jiných subjektů identifikováno 550 firem (39,8 %) s činnostmi dle OKEČ 90 00 20, 345 subjektů (24,9 %) s činnostmi dle OKEČ 37 10 00, 107 subjektů (7,7 %) s činnostmi dle OKEČ 37 20 00 a 381 subjektů (27,5 %) dle OKEČ 51 50 00. Celkem bylo jako oprávněná osoba identifikováno 1383 podnikatelských subjektů.

Zpracování POH ČR probíhalo v době, kdy se významně urychlil proces snižování počtu samostatných podnikatelských subjektů podnikajících v oblasti nakládání s odpady. Docházelo ke koncentraci nabídky dotčených činností do několika velkých podnikatelských subjektů, které jsou kapitálově spojeny se zahraničním kapitálem. Podnikatelské subjekty se k prosazování svých zájmů a zavádění nejnovějších poznatků z oblasti odpadového hospodářství do praxe sdružují do organizací, které se dle své váhy a aktivity zapojují do tvorby zákonů a dalších předpisů.

2.5. Stav nakládání s vybranými výrobky, vybranými odpady a vybranými zařízeními podle části 4 a 5 zákona o odpadech a dalšími významnými skupinami odpadů

a) PCB/PCT:

pod název polychlorované bifenylu a terfenylu (dále jen „PCB/PCT“) se řadí velká skupina látek odvozených od bifenylu. Odhaduje se, že v letech 1959 – 1984 bylo v ČR vyrobeno přibližně 21 500 t PCB/PCT. Vzhledem k tomu, že výroba látek na bázi PCB byla v ČR ukončena v roce 1984, lze důvodně předpokládat, že množství zařízení s PCB/PCT je již konečné a bude ubývat tak, jak budou jednotlivá zařízení dekontaminována a odstraňována. Jediným způsobem, jak by se množství odpadů s obsahem PCB/PCT mohlo zvyšovat, je případné pronikání stávajících PCB/PCT do dalších technických kapalin a následná kontaminace zemin při havarijním úniku těchto kapalin.

b) odpadní oleje:

v ČR se v současné době ročně uvádí na trh cca 150 000 tun mazacích olejů (motorových, převodových, průmyslových a ostatních). Z tohoto množství přibližně 30 000 t jsou procesní oleje, které se zpracovávají jako suroviny při výrobě plastů a pryží (návrstnost je 0 %); kolem 10 000 t jsou oleje formové, konzervační, emulzní řezné kapaliny a bílé oleje, jejichž návratnost je z technologických důvodů blízká 0 %, tzn. že návratnost odpadních olejů lze vztahovat pouze ke spotřebě odhadem 110 000 t olejů/rok. Použité a odpadní oleje nejsou vysoce toxické, zpravidla jsou u nich identifikovány tyto nebezpečné vlastnosti – hořlavost, dráždivost, škodlivost zdraví, schopnost uvolňovat nebezpečné látky do životního prostředí po nebo při odstraňování, ekotoxicita. Použité a odpadní oleje získané z motorových a převodových olejů používaných v motorových vozidlech mohly obsahovat i olovo z automobilových benzínů. Od 1.1. 2001 bylo používání olovnatých benzínů zakázáno.

c) použité akumulátory a baterie:

v ČR se projevoval na trhu spotřebitelských baterií a akumulátorů nekontrolovaný stav, výrobci a dovozci neměli povinnost prokazovat kvalitu článků nebo baterií autorizovanou zkušebnou, a proto se na trhu v ČR prodávaly baterie a akumulátory často v nízké kvalitě nezjistitelného původu, které kontaminují komunální odpad a následně životní prostředí. V současné době připadá 90 % používaných spotřebitelských baterií na alkalické burelové články (obsah Hg pod 0,025 %) a na bezrtuťové Zn-C baterie. V ČR lze odhadnout celkovou roční spotřebu baterií a akumulátorů různých druhů na 100 000 000 kusů a spotřebu průmyslových Ni-Cd akumulátorů na 60 000 ks/rok. Ekologická závadnost primárních článků a baterií spočívá v obsahu toxických složek (Hg, Pb, Ni, Cd atd.). Primární články a baterie přispívají k celkovému obsahu Hg v komunálním odpadu z 80 – 90 %.

Tabulka 12: Evidovaná produkce odpadů baterií a akumulátorů

Skupina odpadů	Produkce (t/rok)	
	2000	2001
Celkem: Baterie/Akumulátor	17 621	13 855

Zdroj: ISOH

d) kaly z čistíren odpadních vod:

celková kapacita komunálních čistíren odpadních vod (dále jen „ČOV“) v ČR vzrostla od roku 1999 z 3752,6 tis. m³/den odpadních vod na hodnotu 3968,5 tis. m³/den odpadních vod v roce 2001, množství čistěných splaškových odpadních vod v roce 1999 bylo 296,9 mil. m³/rok, do roku 2001 vzrostlo na cca 330,3 mil. m³/rok. Na kanalizaci je v současnosti napojeno 74,9 % obyvatel, počet obyvatel napojených na ČOV vzrostl z 6418,5 tis. obyvatel v roce 1999 na 6693 tis. obyvatel v roce 2001, což je 65,0 % z celkového počtu obyvatel v roce 2001. Počet ČOV je 1122, z toho 1018 jsou mechanicko biologické čistírny. Chybí informace o produkci kalů z ČOV průmyslových podniků, pokud nejsou jejich odpadní vody čistěny společně s městskými ve společných ČOV. Produkce kalů z ČOV (dále jen „kaly“) v absolutní sušině je cca 200 000 t/rok. Složení kalů a další potřebné údaje z ČOV (mikrobiologické ukazatele, organické znečištění a další) pro hodnocení ekonomiky aplikace kalů v země-

dělství nejsou systematicky sledovány a data nejsou archivována, k dispozici jsou jen některé údaje, a to pouze u větších komunálních ČOV. Obdobně nejsou zatím k dispozici ani reprezentativní údaje o technologickém vybavení pro strojní odvodňování kalů jednotlivých ČOV. VÚV T.G.M. provedl v roce 2000 šetření, kterým byly zjištěny podíly hlavních způsobů nakládání s kaly z komunálních ČOV (tabulka 13).

Tabulka 13: Způsoby nakládání s kaly z ČOV

Způsoby nakládání	Podíl z celkové produkce sušiny kalu (%)
Přímé využití v zemědělství	27 - 34
Rekultivace	17
Kompostování	18 - 24
Skládkování	21
Spalování	1
Ostatní (neuveďeno)	3

Zdroj: ISOH

e) odpady z azbestu:

azbest je prokázán lidský karcinogen, azbestová vlákna způsobují azbestózu a rakovinu dýchacího a trávicího traktu. Proto při nakládání s odpadním azbestem a materiály obsahujícími azbest je nutno především zamezit kontaminaci pracovního prostředí a ovzduší. Odhaduje se, že existuje cca 3500 druhů výrobků obsahujících azbest – stavební materiály, podlahové a střešní krytiny, nábytkářské materiály, tepelné a elektrické izolace, těsnění rozvodů plynů a kapalin, brzdová obložení, ochranné oděvy a hasební pomůcky, nehořlavé textilie apod. Produkce odpadů s obsahem azbestu v období 1999 až 2001 je uvedena v tabulce 14. Z uvedených hodnot vyplývá, že dochází k postupnému snižování množství produkce těchto odpadů z důvodu omezení používání azbestu v průmyslu a stavebnictví;

Recyklace tvoří největší podíl (40,2 %) z jednotlivých způsobů nakládání s odpady z azbestu (tabulka 15). Jedná se o recyklaci výrobních odpadů ze zpracování azbestu (kód 16 02 06) přímo ve vlastní výrobě, kde tyto odpady vznikají. Výsledný produkt je určen pro výrobu dalších výrobků. Doporučení pro nakládání s odpady s obsahem azbestu je uvedeno v metodickém pokynu odboru odpadů MŽP k nakládání s odpady ze stavební výroby a s odpady z rekonstrukcí a odstraňování staveb vydaném ve Věstníku MŽP, částka 9/2003.

Tabulka 14: Produkce odpadů s obsahem azbestu v období 1999 - 2001

Odpady z azbestu (kódy odpadů podle vyhlášky č. 337/1997 Sb.)	Množství odpadů (t)		
	1999	2000	2001
06 07 01, 10 13 02, 16 02 04, 16 02 06, 17 06 01	2 063	1 617	1 273

Zdroj: ISOH

Tabulka 15: Nakládání s odpady s obsahem azbestu v roce 2001

Způsob nakládání	(t)	(%)
Recyklace	512	40,2
Spalování	16	1,2
Skládkování	451	35,5
Využití jako druhotná surovina	21	1,7
Skladování	88	6,9
Nespecifikováno	185	14,5

Zdroj: ISOH

f) autovraky:

ve srovnání s EU má ČR v oblasti osobních automobilů (2,96 obyv./auto) vysoký stupeň motorizace (Velká Británie 2,4; Španělsko 2,6; SRN 2,1 obyv./auto), za posledních 12 let se počet osobních automobilů v ČR zvýšil o 161 %, za poslední 4 roky pak nárůst činí 10 %, průměrné stáří vyřazovaných vozidel je 20 let. Počet vyřazovaných vozidel v ČR se pohybuje mezi 100 000 – 130 000 ročně. K hlavním ekologickým rizikům patří mimo množství autovraků především možnost úniku provozních kapalin, které samy o sobě mají charakter nebezpečných odpadů, kterými jsou např. oleje, mazací tuky, nemrznoucí kapaliny (ethanol, tenzidy), brzdové kapaliny (glykoly a organická rozpouštědla), chladicí kapaliny (ethylenglykol), azid sodný (zdroj hnacího plynu v air-bagu), těžké kovy apod. Aktuální je tato problematika zejména na tzv. autovrakovištích. Autovraky jsou významným zdrojem druhotných surovin. Návrh novely zákona o odpadech již přesně definuje podmínky pro nakládání s těmito odpady.

Tabulka 16: Počet registrovaných motorových vozidel

Rok	Osobní a dodávkové	Nákladní	Speciální nákladní	Autobusy	Malé motocykly	Motocykly
1994	2 967 253	160 793	125 360	22 761	666 352	476 453
1995	3 113 476	182 326	125 176	21 912	667 782	457 560
1996	3 349 008	235 114	119 448	21 460	666 210	439 247
1997	3 547 745	265 598	115 839	20 916	659 951	438 484
1998	3 687 451	312 404	111 030	20 505	645 922	446 350
1999	3 695 792	302 487	104 184	20 013	558 237	401 463

Zdroj: Centrální registr motorových vozidel

g) vyřazená elektrická a elektronická zařízení:

za elektrická a elektronická zařízení lze považovat především velké domácí spotřebiče, malé domácí spotřebiče, zařízení telekomunikační a zařízení informačních technologií, spotřebitelská zařízení, osvětlovací zařízení, elektrické a elektronické nástroje, hračky, lékařské přístrojové systémy, přístroje pro měření, monitorování a regulaci, automatické výdejní stojany a prodejní automaty. V ČR je vyřazeno cca 7 kg /obyv./rok elektrických a elektronických zařízení ve struktuře: audio-video technika 2 kg/obyv./rok, domácí a s nimi srovnatelné přístroje 4,4 kg/obyv./rok a výpočetní technika 0,6 kg/obyv./rok. V absolutních číslech to představuje například přibližně 340 000 televizorů, přibližně 300 000 chladniček a mrazniček a přes 1 milion mobilních telefonů. Celková spotřeba výbojových světelných zdrojů v ČR je odhadována na 8 mil. kusů za rok, tj. přibližně 1 120 tun. Povinnými osobami zajišťujícími zpětný odběr použitých zářivek a výbojek jsou dovozci a výrobci výrobků světelné techniky. Rozhodující složkou způsobující nebezpečnost odpadu je rtuť, která je přítomna ve všech druzích výbojových světelných zdrojů. Dále jsou přítomny zejména železo, mosaz, sklo a další. Rozhodujícím materiálem z hlediska obsahu je sklo, kterého výrobky obsahují přibližně 95 %. V ČR jsou ke zpracování dotčeného odpadu používány různé technologie, uplatňující ve svých postupech solidifikaci, chemickou stabilizaci nebo řízenou destrukci. Reálná kapacita všech zařízení na zpracování odpadu ze světelných zdrojů překračuje podle údajů produkci těchto odpadů. V současné době se rozvíjí systém zpětného odběru budováním míst zpětného odběru, rozmístěných po celém území ČR. Podíl zpětně odebraných použitých výrobků světelné techniky dosahuje nyní cca 15 %;

h) pneumatiky:

v ČR vzniká ročně dle různých odhadů 40 000 – 120 000 t opotřebených (odpadních) pneumatik. Podle údajů z ISOH je shromažďováno cca 1/3 tohoto množství (28 666 t v roce 2001). Důvodem vysokého nepoměru mezi odhady vzniku a podchyceným množstvím lze spatřovat např. ve vysokém podílu skladování opotřebených pneumatik nebo nelegálním nakládáním s těmito pneumatikami, případně nadhodnocením odhadů jejich produkce. Do bilančních toků by měly být mj. zahrnuty i dovozy a vývozy nových a ojetých automobilů, dovoz, vývoz a odstraňování autovraků. V roce 2001 se opotřebené pneumatiky v ČR, pokud nebyly protektorovány, využívaly v těchto poměrech: materiálové a energetické využití v cementárnách při výrobě slinku (cca 68 % ze všech sebraných odpadních pneumatik), využití jako druhotná surovina a využití pro zhotovení konstrukčních vrstev různých staveb (cca 23 %).

i) výrobky s obsahem polyvinylchloridu:

polyvinylchlorid (dále jen „PVC“) je plast uvedený na trh v počátcích používání plastů, zejména jako náhrada za klasické materiály (dřevo, sklo, kovy). PVC je v současnosti druhým nejvíce vyráběným polymerním materiálem (po polyethyleny). Výrobou PVC se v ČR zabývá jeden výrobní subjekt. Problémem při výrobě, zpracování i odstraňování výrobků s obsahem PVC je možnost vzniku látek charakteristických svoji toxicí-

tou a negativním vlivem na živočišné a rostlinné organismy. Pro zpracovatele směsných plastů je odpad z PVC nežádoucí vstupní surovinou, neboť negativně ovlivňuje mechanicko – fyzikální vlastnosti výsledného produktu;

j) odpady z obalů:

v uplynulém období došlo ke změnám v oblasti balení, byly zavedeny a rozšířeny nové obalové materiály a převážně jednocestné obaly s důsledkem nárůstu odpadů z obalů. Příkladem jsou obaly na nápoje, kde došlo z ekologického hlediska k nežádoucí náhradě vratných obalů za jednocestné PET lahve, kombinované obaly, popřípadě jednocestné skleněné lahve. Nárůst množství PET lahví byl v období 1995 až 2000, téměř šestinásobný. Na základě zákona o odpadech a dobrovolné dohody o obalech se od 1.4. 1999 postupně v ČR vytvářel integrovaný systém nakládání s tříděným komunálním odpadem provozovaný obalovou společností. Tato obalová společnost byla založena přímo výrobci a dovozci obalů nebo baleného zboží za účelem vybudování a provozování uvedeného systému, který na straně průmyslu zajistil splnění zákonných povinností a na straně obcí finančně přispěl na separaci odpadů. V rámci tohoto systému obalová společnost částečně hradila obcím náklady za provozování systému sběru a třídění odpadu z obalů, které obce v uplynulých letech na vlastní náklady zavedly. V závěru dobrovolné dohody bylo do systému obalové společnosti smluvně zapojeno 581 firem a 2 781 obcí s celkovým počtem 8 135 238 obyvatel. Zákon o obalech, který je účinný od 1.1. 2002, zavádí některá opatření v oblasti prevence a opakovaného použití obalů. Tato opatření budou dále podporována a rozvíjena;

k) odpady z výroby oxidu titaničitého:

v ČR je jediný výrobní subjekt produkující odpady z výroby oxidu titaničitého. K hlavním odpadovým proudům z této výroby patří emise oxidu siřičitého a silně kyselá odpadní vody. Z tuhých odpadů se jedná o síran vápenatý (průmyslový sádrovec) a síran železnatý. Sádrovec se využívá k výrobě bílého sádrovce pro stavebnictví. Výrobní subjekt má zavedeno ISO 14 000.

Tabulka 17: Množství využitých obalů z celkového množství uvedeného na trh nebo do oběhu a počet obyvatel zapojených do systému třídění odpadu

Rok	1999	2000	2001	2002
Počet firem	41	307	581	14 758
Obaly uvedené na trh nebo do oběhu v ČR (t)	140 000	753 252	717 227	1 427 947
z toho vratné (t)	93 853	207 564	464 381	938 250
z toho vratné (%)	67	28	65	66
z toho nevratné (t)	46 147	545 688	252 846	489 697
z toho nevratné (%)	33	72	35	34
Podíl na trhu spotřebitelských obalů v ČR (%)	17,60	37	46	85
Počet obcí zapojených do systému třídění	754	2 156	2 781	3 748
Počet obyvatel	2 136 000	5 632 000	8 135 000	9 200 000
Podíl na populaci ČR (%)	20,70	51	79	90
Množství využitých odpadů (t)	19 800	70 067	152 196	223 080
Výtěžnost tříděného sběru na obyv./rok (kg)	9,27	12,44	18,7	25,30

Zdroj: EKO-KOM, a. s.

2.6. Mezikrajová srovnání ukazatelů stavu odpadového hospodářství

Pro porovnání jednotlivých krajů byly zvoleny dva základní ukazatele: produkce komunálního odpadu (skupina 20 Katalogu odpadů) na obyvatele a produkce odpadů celkem na 1000 EUR HDP (tabulka 19). V tabulce 20 je produkce vyjádřena v kg/obyvatele, jedná se o indikátor používaný v EU pro porovnání produkce odpadů v jednotlivých státech. Data uvedená v tabulce 21 poskytují srovnání jednotlivých krajů ČR v produkci odpadů za období 2000 – 2002, v členění OKEČ. Největším producentem odpadů ze zemědělství a lesnictví je kraj Jihomoravský, odpadů z dolování a těžby kraj Moravskoslezský, který je též největším producentem i průmyslových odpadů. Ústecký kraj je největším producentem odpadů z energetiky a Středočeský kraj a hl. město Praha vykazují ze všech krajů nejvyšší produkci komunálních odpadů, která přímo souvisí s hustotou a strukturou osídlení a v podstatě odpovídá způsobu života a výši příjmů.

Tabulka 18: Produkce odpadů v územním členění na kraje v období 1999 - 2001

Území, kraj	Množství odpadů (tis. t)					
	1999		2000		2001	
	Odpady celkem	z toho nebezpečné	Odpady celkem	z toho nebezpečné	Odpady celkem	z toho nebezpečné
ČR	35 469	3 032	40 610	3 083	38 694	3 136
Hl. m. Praha	2 083	209	3 252	139	2 596	227
Středočeský kraj	5 116	404	6 608	410	6 837	285
Jihočeský kraj	1 809	152	1 874	289	1 842	334
Plzeňský kraj	1 731	155	2 061	230	1 707	281
Karlovarský kraj	923	62	849	37	834	46
Ústecký kraj	3 503	84	6 062	136	6 011	140
Liberecký kraj	501	93	640	154	713	120
Královéhradecký kraj	923	71	921	61	760	92
Pardubický kraj	1 742	64	1 716	82	1 149	84
Vysočina	1 498	60	1 804	110	1 539	60
Jihomoravský kraj	2 881	84	3 058	154	2 766	195
Olomoucký kraj	1 707	112	1 974	148	2 084	147
Moravskoslezský kraj	9 225	1 108	7 859	1 008	8 480	955
Zlínský kraj	1 827	374	1 948	125	1 376	170

Zdroj: ISOH

Tabulka 19: Produkce odpadů na jednotku HDP v období 2000 - 2002

Kraj	Produkce odpadů na jednotku HDP (kg/ 1000 EUR HDP)		
	2000	2001	2002 ¹⁾
Hl. m. Praha	259	158	836
Středočeský kraj	1 057	1 163	819
Jihočeský kraj	622	510	798
Plzeňský kraj	706	499	737
Karlovarský kraj	625	528	558
Ústecký kraj	1 659	1 385	1 502
Liberecký kraj	325	310	356
Královéhradecký kraj	282	250	445
Pardubický kraj	742	416	545
Vysočina	568	571	922
Jihomoravský kraj	548	421	576
Olomoucký kraj	770	612	646
Moravskoslezský kraj	1 843	1 240	1 289
Zlínský kraj	730	436	437

Zdroj: ISOH

1) předběžné hodnoty

Tabulka 20: Produkce komunálního odpadu (skupina 20 Katalogu odpadů) v období 2000 - 2002

Kraj	Produkce komunálního odpadu (kg/obyvatel/rok)		
	2000	2001	2002 ¹⁾
Hl. m. Praha	475	404	483
Středočeský kraj	520	544	633
Jihočeský kraj	384	336	461
Plzeňský kraj	387	344	335
Karlovarský kraj	484	392	378
Ústecký kraj	441	408	462
Liberecký kraj	391	412	709
Královéhradecký kraj	310	401	379
Pardubický kraj	367	355	725
Vysočina	515	519	371
Jihomoravský kraj	358	406	496
Olomoucký kraj	320	440	350
Moravskoslezský kraj	413	378	355
Zlínský kraj	410	428	351

Zdroj: ISOH

1) předběžné hodnoty

Tabulka 21: Produkce odpadů z hlediska původu podle Odvětvové klasifikace ekonomických činností v územním členění na kraje v období 2000 – 2002, (tis. t)

	Praha hl. město	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Moravskoslezský	Zlínský	ČR
Odpad ze zemědělství a lesnictví	29	795	583	867	76	261	96	99	518	1 011	1 284	602	634	644	7 499
Odpad z dobování a těžby	0	296	1	1	330	42	1	1	0	1	3	23	1 867	0	2 566
Průmyslový odpad	141	784	376	517	160	589	207	364	326	323	435	366	2 857	335	7 778
Odpad z energetiky	81	3 513	122	239	22	4 151	11	11	515	2	111	267	598	61	9 704
Komunální odpad	531	580	240	213	147	364	168	171	187	268	407	205	528	245	4 258
Jiný odpad	2 471	640	552	224	114	665	157	275	170	199	818	511	1 375	663	8 805
Kraj celkem	3 253	6 608	1 874	2 061	849	6 042	640	921	1 716	1 804	3 058	1 974	7 859	1 948	40 610
ROK 2001															
Odpad ze zemědělství a lesnictví	35	855	617	451	111	181	114	119	248	688	1 128	559	449	380	5 935
Odpad z dobování a těžby	0	304	0	2	346	28	1	0	0	3	17	6	1 578	0	2 285
Průmyslový odpad	88	1 081	544	530	76	852	196	228	342	398	473	466	3 475	291	9 040
Odpad z energetiky	67	937	90	288	19	3 840	38	11	173	2	118	153	705	50	6 491
Komunální odpad	469	614	210	189	119	334	177	210	180	269	457	282	479	254	4 243
Jiný odpad	1 937	3 046	381	247	163	776	187	192	206	179	573	618	1 794	401	10 700
Kraj celkem	2 596	6 837	1 842	1 707	834	6 011	713	760	1 149	1 539	2 766	2 084	8 480	1 376	38 694
ROK 2002 ¹⁾															
Odpad ze zemědělství a lesnictví	18	836	700	443	60	387	132	256	328	447	947	546	414	269	5 783
Odpad z dobování a těžby	0	24	1	0	378	55	2	1	0	10	24	5	97	0	597
Průmyslový odpad	108	556	460	475	77	908	138	331	350	1 357	576	475	3 434	359	9 601
Odpad z energetiky	64	1 263	407	318	29	3 171	2	150	40	2	41	52	1 072	71	6 382
Komunální odpad	561	715	288	184	115	379	303	208	367	192	556	223	448	208	4 747
Jiný odpad	3 774	914	767	467	133	836	132	193	201	214	868	622	2 113	299	11 533
Kraj celkem	4 525	4 308	2 323	1 887	792	5 736	709	1 139	1 286	2 222	3 012	1 920	7 578	1 206	38 643

1) předběžné výsledky

Zdroj: ISOH

2.7. Hodnocení současného stavu v oblasti vývozu a dovozu odpadů s přihlédnutím k mezinárodními závazkům ČR

- a) úprava vývozu, dovozu a tranzitu odpadů v ČR vychází z transpozice Nařízení Rady ES č. 259/93, kterým ES implementuje Basilejskou úmluvu o kontrole pohybu NO přes hranice států a jejich zneškodňování a rozhodnutí Rady OECD C(92)39/FINAL o kontrole pohybu odpadů určených k využití přes hranice států. Legislativní úprava EU striktně rozlišuje odpady určené k odstranění a odpady určené k využití;
- b) po vstupu ČR do OECD byl zákonem č. 125/1997 Sb., o odpadech, zaveden kontrolní systém tzv. barevných seznamů, kdy je souhlas MŽP vyžadován pro dovoz, vývoz a tranzit odpadů k využití uvedených na Červeném, Žlutém seznamu odpadů a odpadů neuvedených na žádném ze seznamů. Odpady k využití uvedené na Zeleném seznamu se mezi zeměmi OECD pohybují přes hranice jako volně obchodovatelné komodity. Při zavedení kontrolního režimu tzv. barevných seznamů byl v ČR uplatněn zpřísněný režim kontroly v porovnání s Rozhodnutím Rady OECD C(92)39/FINAL pro celkem 101 odpadů (58 odpadů ze Žlutého seznamu OECD bylo v ČR uvedeno na Červeném seznamu a 43 odpadů ze Zeleného seznamu OECD bylo v ČR uvedeno na Žlutém seznamu);
- c) Nařízení Rady ES č. 259/93 bylo transponováno v roce 2002 do zákona o odpadech. Z důvodu ochrany životního prostředí je uplatňován zpřísněný režim kontroly odpovídající Žlutému seznamu již pouze u tří odpadů Zeleného seznamu, což je v souladu se závazkem ČR provádět postupně kroky k odstraňování rozdílů mezi předpisy OECD a ČR, a zároveň to připouští v členských státech čl. 1 odst. 3 d) Nařízení Rady č. 259/93. Pro 16 druhů odpadů, jejichž režim kontroly byl poslední právní úpravou liberalizován, vydalo MŽP ve formě metodického pokynu kritéria, podle nichž je možné tyto odpady zařazovat do Zeleného seznamu. Přehled dovozu a vývozu vybraných druhů odpadů v roce 1999 až 2002 je uveden v tabulkách 22 a 23;

Tabulka 22: Dovoz vybraných druhů odpadů ** v letech 1999 až 2002, (tuny)

kód odpadu	název odpadu	1999	2000	2001	2002
10 03 03	odpady z hutního zpracování hliníku – stěr	275	74	130	0
10 03 05	prach oxidu hlinitého	468	0	0	0
10 03 10	odpady z hutního zpracování hliníku - odpad z úpravy solných strusek a/nebo stěrů z druhého tavení	172	1 075	796	411
10 04 05	prach s obsahem olova	0	0	0	7
10 05 04	odpady z hutního zpracování zinku - ostatní prach	60	83	166	0
16 01 03	pneumatika	10 797	11 462	13 216	4 969
16 06 01	olověný akumulátor	0	655	1 576	1 212
podle zákona č. 185/2001 Sb.					
10 03 29*	prachové frakce Al stěrů	-	-	-	162
16 01 03	pneumatiky	-	-	-	1 926

Zdroj: ISOH

Tabulka 23: Vývoz vybraných druhů odpadů ** v letech 1999 – 2002, (tuny)

kód odpadu	název odpadu	1999	2000	2001	2002
08 04 01	lepidlo nebo těsnící materiál s obsahem halogenovaných rozpouštědel	71	0	0	0
10 03 03	odpady z hutního zpracování hliníku – stěr	756	2 004	2 133	1 712
10 05 03	odpady z hutního zpracování zinku - prach z čištění spalin	0	669	63	55
10 05 04	odpady z hutního zpracování zinku - ostatní prach	0	146	322	253
10 11 02	Odpad z výroby obrazovek	0	0	0	1 070

Tabulka 23: pokračování

11 01 04	odpady z povrch. úpravy kovů - odpad bez chromu a kyanidů	0	54	0	0
11 01 07	odpady z povrch. úpravy kovů - alkálie blíže nespecifikovaná	18	51	45	0
13 03 01	izolační nebo teplotnosný olej s obsahem PCB	53	19	0	0
14 01 03	ostatní rozpouštědla nebo jejich směsi	362	363	402	191
16 01 99	vyřazená vozidla – zbytky z drčení	0	1 400	0	0
16 02 01	transformátory nebo kondenzátory s obsahem PCB	155	212	97	87
19 02 01	kal ze srážecích procesů	40	44	56	99
20 01 23	zařízení s obsahem chlorfluoruhlodíků	0	7	0	0
podle zákona č. 185/2001 Sb.					
10 03 08*	Hliníkové stěry	-	-	-	35
10 11 11*	Odpad z výroby obrazovek	-	-	-	543
11 01 07*	Alkalické mořící roztoky	-	-	-	41
14 06 03*	Odpadní organická rozpouštědla - aceton	-	-	-	232
16 01 03	Pneumatiky	-	-	-	28
19 02 05*	Kaly z fyzikálně-chemického zpracování	-	-	-	53

Zdroj: ISOH

* Symbol pro označení nebezpečných odpadů v Katalogu odpadů (vyhl. MŽP č. 381/2001 Sb.)

** Do přehledu byly vybrány odpady, které byly podle zákona č. 125/1997 Sb., o odpadech, a prováděcích vyhlášek zařazeny jako nebezpečné, a z ostatních odpadů pouze ty, které podléhají kontrolnímu režimu i podle zákona o odpadech.

- d) v ČR upravuje vývoz, dovoz a tranzit odpadů zákon o odpadech, část devátá, a vyhláška MŽP č. 381/2001 Sb. (Katalog odpadů). Ke dni vstupu ČR do EU bude příslušná část zákona zrušena a pro ČR bude platit přímo Nařízení Rady ES č. 259/93. Dovoz odpadů do ČR za účelem odstranění je s určitými výjimkami zakázán (§ 54 odst. 3 zákona o odpadech). Z ČR se vyvážejí k odstranění pouze odpady obsahující PCB. Předpokládá se, že ČR si i po vstupu do EU podrží obecný zákaz dovozu odpadů za účelem odstranění a bude vytvářet předpoklady k soběstačnosti v odstraňování tuzemských odpadů. V případě odpadů určených k využití platí v ČR zákaz dovozu odpadů za účelem energetického využití (§ 55 odst. 4 zákona o odpadech) a povinnost využívat tuzemské odpady přednostně v tuzemsku (§ 55 odst. 5 zákona o odpadech). Se zrušením příslušné části zákona ke dni vstupu do EU tato ustanovení přestanou platit. Tři druhy odpadů, uvedené na Zeleném seznamu a zároveň v příloze č. 10 vyhlášky č. 381/2001 Sb. (hliníkové stěry, autovraky, použité pneumatiky) jsou v ČR jednostranně kontrolovány a jejich vývoz a dovoz vyžaduje souhlas MŽP. V případě, že legislativa EU platná k datu vstupu do EU tuto možnost připustí, předpokládá se možnost využití jednostranné kontroly u některého z těchto odpadů i po vstupu do EU.

2.8. Náklady na odpadové hospodářství, struktura zdrojů a dynamika jejich změn

a) výdaje na nakládání s odpady 1990-2001 a vyvolané náklady v dalším období:

- celkové investiční výdaje

Investice vynaložené na odpadové hospodářství byly v období 1990 – 2001 cca 33,7 mld. Kč v běžných cenách (tabulka 24). V ročním vyjádření postupně stouply na úroveň 4,7 mld. Kč v letech 1997-1998, v letech 1999-2000 došlo k propadu na poloviční výši předešlých dvou let. V roce 2001 došlo k dalšímu snížení vynaložených investic do oblasti nakládání s odpady, a to na cca 1,5 mld. Kč. Tyto investice byly financovány z velké části (70-80 %) z vlastních zdrojů investorů a úvěrů (10 – 14 %). V těchto zdrojích jsou již zahrnuty podpory ze Státního fondu životního prostředí ČR (dále jen „SFŽP ČR“). Podpory ze státního rozpočtu tvořily malou část 4-8 %. Z celkových investic na životní prostředí tvořily investiční výdaje v oblasti odpadového hospodářství 7,4 % v roce 2001, na celkové tvorbě fixního kapitálu se podílely 0,2% v roce 2001.

Tabulka 24: Investice do oblasti nakládání s odpady v letech 1990 – 2001

Rok	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Investice-ekologické nakládání s odpady, mld. Kč b.c.	1,1	1,43	3,12	2,89	3,13	2,77	3,45	4,77	4,7	2,6	2,27	1,46
Podíl investic do oblasti nakládání s odpady na celkových investic na ochranu ŽP v %	18,2	15,3	18,4	14,5	11,1	8,6	9,3	11,8	13,3	9	10,6	7,4
Podíl investic do oblasti nakládání s odpady na celkové tvorbě fixního kapitálu v %	0,69	0,79	1,33	1	0,92	0,63	0,69	0,93	0,88	0,49	0,41	0,24

Zdroj: ČSÚ

- **investiční (kapitálové) výdaje veřejných zdrojů**

V posledních pěti letech stagnovaly přibližně na relativně stejné úrovni cca 0,8 mld. Kč ročně. Investice financované čistě z vlastních zdrojů soukromých neveřejných investorů (bez kapitálových výdajů vynaložených z veřejných zdrojů) byly ve výši cca 3,6 mld. Kč v letech 1997-1998 a 1,5-1,9 mld. Kč v letech 1999-2000. V období do roku 2013 byly odhadnuty investiční náklady ve výši 1,7-2,6 mld. Kč ročně, pro scénář extenzivního růstu produkce odpadů o dalších 0,6 mld. Kč ročně více. Při zachování podílu investic na opatření vyplývajících z implementace by dodatečné investiční výdaje v dalším období měly dosahovat alespoň přibližně 3,7–4,2 mld. Kč ročně ve stálých cenách roku 2001;

- **běžné (provozní) výdaje**

Na úpravu, využití a odstraňování odpadů byly ekonomickými subjekty vynakládány prostředky ve výši 3 – 9 mld. Kč ročně, z toho na nakládání s nebezpečnými odpady 1,5 – 2,1 mld. Kč ročně. Z veřejných prostředků (státní rozpočet, státní fond, územní rozpočty) bylo vynaloženo na běžné výdaje v oblasti nakládání s odpady téměř 5,3 mld. Kč v roce 2002. Na tuto úroveň se běžné výdaje postupně zvyšovaly z úrovně 1,6 mld. Kč (1997) a 3,3 mld. Kč (1999). Na těchto výdajích se podílely zejména územní rozpočty, a to téměř 93 %. Běžné výdaje financované čistě z vlastních zdrojů soukromých neveřejných investorů (bez výdajů veřejných zdrojů) se pohybovaly ve výši kolem 2-3 mld. Kč ročně (2,8 mld. Kč v 1999; 1,9 mld. Kč v 2000). Odhaduje se, že přírůstkové roční provozní náklady včetně amortizace kapitálu se budou zvyšovat z úrovně 0,5 mld. Kč ročně na přibližně 1,9 mld. Kč ročně na konci období 2003 – 2013;

b) analýza výdajů veřejných rozpočtů v oblasti nakládání s odpady:

- **státní rozpočet**

Výdaje státního rozpočtu na oblast nakládání s odpady se pohybovaly na úrovni 200 mil. Kč ročně (237,1 mil. Kč v roce 2002). Převážná část výdajů byla běžných (90 % v r. 2002), z toho více než 70 % tvořily výdaje na sběr a svoz odpadů, zejména nebezpečných. Další položku představují výdaje na zajištění státní správy a monitoring, jejichž výše byla pro rok 2002 identifikována cca na 50 mil. Kč. Do konce roku 2003 se počítá s postupným navýšením pracovníků vykonávajících státní správu v oblasti odpadového hospodářství na konečný stav 530 pracovníků;

- **územní rozpočty**

Výdaje územních rozpočtů vzrostly od roku 1997 do roku 2002 z 2,1 mld. Kč na 5,4 mld. Kč. Podíl výdajů na sběr, svoz a odstraňování komunálního odpadu představoval z výdajů územních rozpočtů na celou oblast nakládání s odpady 81-87 % (v absolutních hodnotách 3,0 mld. Kč v roce 1999; 3,2 mld. Kč v roce 2000; 3,4 mld. Kč v roce 2001 a 4,7 mld. Kč v roce 2002);

Tabulka 25: Příjmy a výdaje územních rozpočtů do oblasti nakládání s odpady (v mil. Kč)

Popis činností	1997	1998	1999	2000	2001
VÝDAJE - Nakládání s odpady celkem	2 083	2 758	3 553	3 864	4 184
PŘÍJMY - Nakládání s odpady celkem:	-	-	1 132	1 795	1 350
z toho příjmy ze základní složky poplatku za skládkování odpadů	493	494	358	400	436
ROZDÍL: příjmy – výdaje územních rozpočtů v oblasti nakládání s odpady			-2 421	-2 070	-2 834

Zdroj: MF (ARIS); databáze OECD

- územní rozpočty – příjmy:
Příjmy územních rozpočtů z oblasti nakládání s odpady činily 1,1-1,8 mld. Kč ročně, přitom z toho příjmy ze skládkování odpadů ve srovnatelných letech (1999 – 2000) 360 a 400 mil. Kč ročně. Financování činností spojených s nakládáním s odpady v rámci územních rozpočtů bylo v záporném saldu v období 1999 – 2001 v průměru – 2,4 mld. Kč za rok. Příjmy územních rozpočtů budou v budoucnu ovlivněny zvýšením sazeb za základní složku poplatků za skládkování (vyjma „obce“ dle § 46, odst. 4 zákona o odpadech). V souvislosti se zvyšováním ceny za skládkování dojde ke snižování objemu skládkovaného odpadu, což by mělo být ošetřeno případnou revizí sazeb územních poplatků za svoz, sběr a nakládání s komunálním odpadem;
- Státní fond životního prostředí České republiky
Výdaje SFŽP ČR do složky nakládání s odpady se pohybovaly v 1995 – 1996 na úrovni kolem 200 mil. Kč, v letech 1997 – 1998 poklesly na 60 – 70 mil. Kč a znovu vzrostly až na 362 mil. Kč v roce 2001 a 303 mil. Kč v roce 2002. Výdaje několikanásobně převyšují příjmy SFŽP ČR z poplatků za skládkování odpadů (v roce 2001 až 7 násobně a v roce 2002 až 3 násobně). Ve srovnání s celkovými příjmy SFŽP ČR ze složky nakládání s odpady však výdaje na nakládání s odpady tvořily v období 1994 – 1998 přibližně 40 % příjmů, v posledních dvou letech již 200 a 250 % celkových příjmů ze složky odpady. Výdaje SFŽP ČR na nakládání s odpady se pohybovaly v letech 1995 – 1998 na úrovni kolem 3 % celkových výdajů, v letech 1999 – 2001 se zvýšily na přibližně 10 % celkových výdajů SFŽP ČR o v roce 2002 byl podíl 7,4 %. Ve výdajové politice SFŽP ČR je patrné zvyšování priority pro složku nakládání s odpady, které se odráží ve zvýšení výdajů do oblasti nakládání s odpady v období 1999 – 2002. Ve výdajích SFŽP ČR dominovaly výdaje na podporu investic 94 – 99 %. Většinu podpor získaly obce 81 – 90 % podpory v letech 1999 – 2002. Podnikatelské subjekty obdržely 9 -17 % celkových podpor, zbylé typy organizací 2 – 4 % podpor, a to ve formě dotací. Vzhledem k období 1997 – 2002 budou příjmy SFŽP ČR přibližně o 1 mld. Kč vyšší, avšak až od roku 2005; relativně menší prostředky budou k dispozici zejména v letech 2003-2004. Příjmy SFŽP ČR z poplatků za skládkování NO mohou potencionálně (za jinak stejných podmínek) činit o řád vyšší částky než doposud (§ 48, odst. 4, zákona o odpadech). V budoucnosti bude však patrný vliv vyšších cen za skládkování na změnu způsobu nakládání s nebezpečnými odpady.

Tabulka 26: Skladba příjmů a výdajů SFŽP ČR na oblast nakládání s odpady

Skladba příjmů a výdajů	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Poplatky za uložení odpadů, (mil. Kč)	597,6	263,9	55,3	89,7	88,8	53,7	51,7	112,4
Příjmy ze složky odpady celkem, (mil. Kč)	640	323	140,2	194,6	191,5	144	144,7	232,5
Výdaje do složky odpady, (mil. Kč)	248,7	145,3	60,5	69,9	242,6	290,8	361,7	303,2
Dotace, (mil. Kč)	27,6	57,8	41,5	47,8	191,4	239,8	273,9	277,3
Půjčky, (mil. Kč)	221,1	87,5	19	22,1	51,2	51	87,8	55,9
Výdaje: poplatky	0,42	0,55	1,09	0,78	2,73	5,42	7	2,7
Výdaje: celk. příjmy z odpadů	0,39	0,45	0,43	0,36	1,27	2,02	2,5	1,3
Podíl výdajů na odpady na celkových výdajích SFŽP v %	5,1	3,1	1,8	3	9,3	10	9,5	7,36

Zdroj: SFŽP ČR; MŽP

- projekty, programy a fondy Evropské unie
V rámci zahraniční pomoci proběhly na MŽP za oblast nakládání s odpady následující projekty:

Projekt Phare č. CZ9811-02-02 „Implementace/Investiční strategie pro směrnice ES o odpadech“ (Project Phare „Implementation/Investment Strategies for EC Waste Directives“). Projekt přispěl k přípravě prováděcích právních předpisů v oblasti odpadového hospodářství (2000 – 2001),

Projekt Phare CZ/00/IB/EN/02 Twinning: „Centrum pro hospodaření s odpady“-CeHO (Phare Twinning Project CZ/00/IB/EN/02 Centre for Waste Management – CWM). Twinningovými partnery MŽP bylo Rakousko ve spolupráci s Itálií a Francií. Projekt řešil založení a činnost odborného zázemí v oblasti nakládání s odpady, tak aby ČR byla schopna plnit požadavky a úkoly členského státu EU v oblasti odpadového hospodářství;

Program ISPA využívá ČR jako kandidátská země. Program je nástrojem předvstupních strukturálních politik a tím i předpokladem pro následné úspěšné využití Fondu soudržnosti a strukturálních fondů. Jedním

z projektů předložených ke schválení Evropskou komisí je např. „Odpadové hospodářství Brno“, řešící nakládání s komunálním odpadem. Celkový rozpočet projektu je 66 mil. EUR a požadovaná podpora z fondu ISPA 73 %;

Program LIFE má za cíl přispět k implementaci, zdokonalení a rozvoji politiky Společenství a legislativy v oblasti životního prostředí, zvláště s ohledem na integraci otázek životního prostředí do jiných politik a dosažení udržitelného rozvoje v EU. ČR bude čerpat prostředky z tohoto programu po vstupu do EU;

Fond soudržnosti a strukturální fondy budou pro ČR po vstupu do EU zdrojem finančních prostředků stejně jako jsou pro ostatní členské státy. Prostředky z těchto fondů jsou základem evropské strukturální politiky a napomáhají podpoře harmonického, vyváženého a udržitelného rozvoje všech členských zemí;

Celková výše prostředků z fondů EU pro oblast životního prostředí se předpokládá ve výši cca 5-6 mld. Kč ročně v období 2004 – 2006. Předpokladem financování investic v oblasti nakládání s odpady je zpracovaný Plán odpadového hospodářství ČR a plány odpadového hospodářství krajů se stanovenými a schválenými prioritami.

- soukromé a veřejné financování
Dalším možným zdrojem financování je využití forem iniciativ soukromého financování např. Private Finance Initiative nebo Private/Public Partnerships. Základem jsou soukromé investice na jedné straně a soukromý koncesovaný provoz veřejných služeb na straně druhé;

c) financování nákladů v nakládání s odpady – celkové shrnutí:

Ve financování v dalším období nelze jednoznačně stanovit a konkrétně specifikovat kvantitativní relace v nástrojovém mixu zajišťujícím financování investiční strategie. U soukromých finančních zdrojů bude vždy proměnlivý poměr vlastních finančních prostředků a cizích zdrojů (půjček a úvěrů). Rozpočty obcí se budou opírat o zdroje SFŽP ČR, zdroje z fondů EU a státního rozpočtu. Na základě prognózy centrálních zdrojů financování investic (SFŽP ČR, zdroje fondů EU) lze usuzovat o potřebě dodatečných zdrojů investic, jejichž financování budou muset obce, případně kraje a soukromý sektor zajistit z vlastních zdrojů. Celkové investiční náklady v oblasti nakládání s odpady do roku 2013, podle výše uvedených předpokladů, se odhadují ve výši kolem 36 mld. Kč, přírůstkové investiční náklady vyvolané implementací požadavků ze směrnic ES na přibližně 26 mld. Kč ve stálých cenách roku 2000 (27 mld. Kč ve stálých cenách roku 2001). V absolutním vyjádření je možné předpokládat financování investic v oblasti nakládání s odpady pro jednotlivé zdroje následovně:

- státní rozpočet	0,5 mld. Kč,
- ISPA, CF, SFs	5-6 mld. Kč,
- SFŽP ČR	5 mld. Kč,
- územní rozpočty	9 mld. Kč,
- vlastní zdroje, úvěry a ostatní	15 mld. Kč;

Vyvolané výdaje státního rozpočtu na zajištění státní správy a monitoringu v oblasti nakládání s odpady uvádí tabulka 27. Část výdajů spojených se státní správou jsou uváděny v systému ARIS také v samostatné položce „Správa v ochraně ŽP“ (859 mil. Kč v roce 2002 pro celou oblast ŽP). Vzhledem k tomu, že do roku 2003 má být zajištěno konečné posílení státní správy v oblasti odpadového hospodářství nepředpokládají se další finanční požadavky na veřejné rozpočty.

Tabulka 27: Personální posílení institucí k zajištění státní správy v oblasti odpadového hospodářství a související výdaje veřejného sektoru

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Personální posílení, počet	346	520	530	530	530	530	530	530	530	530
Ostatní běžné výdaje (mil. Kč)	4	86	136	131	121	121	121	121	121	121
Ostatní kapitálové výdaje (mil. Kč)	0	24	103	0	0	0	0	0	0	0
CELKEM – státní rozpočet (mil. Kč)	54	198	330	222	218	221	224	228	231	234
CELKEM SR + územní rozpočty (mil. Kč)	117	347	439	338	341	347	354	361	368	376

Zdroj: MŽP

2.9. Informační zabezpečení výkonu veřejné správy v oblasti odpadového hospodářství

- a) Základem pro kvalifikované rozhodovací procesy veřejné správy je funkční, aktuální a věrohodný informační model popisující stav odpadového hospodářství ČR, provozovaný v definovaném právním a informačním prostředí. Oblast informací, jejich shromažďování a poskytování je upravena v současnosti v ČR následujícími zákony a právními dokumenty:

Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím.

Nařízení vlády č. 364/1999, kterým se upravuje součinnost orgánů státní správy s obcemi při zajišťování povinností obcí podle zákona č. 106/1999 Sb.

Zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí.

Zákon č. 148/1998 Sb., o ochraně utajovaných skutečností.

Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů v informačních systémech.

Zákon č. 35/1965 Sb., o dílech literárních, vědeckých a uměleckých (autorský zákon) ve znění posledních úprav.

Zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů; mezi další dokumenty se řadí „Informační strategie MŽP pro roky 2000 – 2003“;

b) faktografické databáze:

- informační systém odpadového hospodářství (ISOH)
do systému organizovaného hierarchicky v jednotlivých úrovních státní správy vstupují data původců odpadů, oprávněných osob, které nakládají s odpady včetně dat o zařízení pro využívání a odstraňování odpadů a dat o provozovateli zařízení k nakládání s odpady, dále data o shromažďovacích místech nebezpečných odpadů, sběrových místech a skladech odpadu. Dále jsou shromažďována data o zařízeních a látkách s obsahem PCB. ISOH rovněž obsahuje data o souhlasech a rozhodnutích, které vydaly krajské úřady a obecní úřady obcí s rozšířenou působností v oblasti s nakládání s odpady. Shromažďovaná data jsou vykazována na základě evidence a ohlašování odpadů a zařízení, část 6, § 39 zákona o odpadech. Kvalita informací v ISOH je dosahována projektem validace dat. Získávání kvalitních, včasných a úplných informací o zařízeních nemělo až do vydání zákona č. 125/2001 Sb., oporu v legislativě. Z tohoto důvodu byly informace o zařízeních k nakládání s odpady neúplné. Na základě zákona o obalech jsou shromažďovány údaje o produkci a nakládání s odpady obalů;
- databáze Českého statistického úřadu
informace vznikají na základě šetření, která jsou v rámci statistické služby organizována na základě zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě. Výsledky statistických šetření jsou s informacemi z jiných zdrojů propojitelná prostřednictvím společných klasifikátorů, registrů a číselníků. Kvalitu faktografických informací ze statistických šetření zajišťují interní standardy ČSÚ;
- odborné informace o odpadovém hospodářství
odborné informace oboru odpadů jsou shromažďovány a distribuovány prostřednictvím Centra pro hospodaření s odpady (dále jen „CeHO“), které je v pozici odborného zázemí MŽP. V ČR je vydávána řada specializovaných periodik zabývajících se celkově životním prostředím i samostatně oblastí odpadového hospodářství.

2.10. Odbornost a způsobilost pracovníků veřejné správy v oblasti odpadového hospodářství

- a) **zvýšení kvality veřejné správy na úseku odpadového hospodářství**
podmínkou je dlouhodobý a komplexní proces, který je podpořen reformou veřejné správy, schválením služebního zákona a aktivní přípravou na vstup do EU. Vstup do evropského administrativního prostoru bude klást na veřejnou správu ČR zásadní kvalitativní požadavky v oblasti zvyšování odbornosti a způsobilosti v rozhodování. Nástrojem dosažení tohoto cíle je soustavné vzdělávání zaměstnanců na všech úrovních veřejné správy. Požadavky na zavedení vzdělávacích aktivit v oblasti ŽP jsou obsaženy v několika základních dokumentech:
- Státní politika životního prostředí ČR – definuje environmentální požadavky na vzdělávací systém jak v obecné rovině, tak ve specifických požadavcích na vzdělávání zaměstnanců veřejné správy,
 - Státní program environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty v ČR – (dále jen „EVVO“) (Usnesení vlády č. 1048 z 23. října 2000), formuluje ve svých cílech požadavek „zabezpečit odpovídající vzdělanost a informovanost zaměstnanců všech resortů a všech stupňů veřejné správy v problematice ŽP“. Významným předpokladem Státního programu jsou požadavky na vytváření diferencovaných modelových vzdělávacích programů pro různé profesní skupiny zaměstnanců a jednotlivé cílové skupiny veřejné správy. Nejvýznamnější

přínos v oblasti vzdělávání veřejné správy bude proškolení všech zaměstnanců státní správy a zastupitelů základním kurzem tzv. "environmentálního minima",

- Zákon č. 218/2002 Sb., o službě státních zaměstnanců ve správních úřadech a o odměňování těchto zaměstnanců a ostatních zaměstnanců ve správních úřadech (služební zákon),
- Vláda ČR schválila systém vzdělávání pracovníků ve veřejné správě postupně několika svými usneseními;

b) instituce zabezpečující vzdělávání veřejné správy:

- Základní institucí je Ústřední útvar pro personální a vzdělávací činnosti ve státní správě, který je součástí Úřadu vlády ČR. Zabezpečuje kontrolní, koordinační a metodické činnosti v oblasti vzdělávání ve správních úřadech. Metodicky řídí Institut státní správy (dále jen „ISS“) a vydává akreditace pro vzdělávací instituce a programy pro vzdělávání zaměstnanců státní správy,
- ISS byl zřízen usnesením vlády č. 814/2000 Sb. jako odborné vzdělávací zařízení pro veřejnou správu v ČR. Odbor přípravy pracovníků ve veřejné správě Ministerstva vnitra vytváří a rozvíjí systém odborné přípravy a vzdělávání zaměstnanců vykonávajících státní správu v přenesené působnosti. ISS organizuje a realizuje vzdělávání zaměstnanců územních samosprávných celků, koordinuje toto vzdělávání na akreditovaných pracovištích,
- Ministerstvo životního prostředí se podílí odbornými přednáškami na vzdělávání pracovníků vykonávajících státní správu v přenesené působnosti v rámci systému ISS. Zajišťuje odborné vzdělávání pro své zaměstnance i pro širokou odbornou veřejnost v rámci pořádaných seminářů a Twinningových projektů.

2.11. Spolupráce správních úřadů s veřejností

a) přístup k informacím:

základním předpokladem pro zapojení veřejnosti do řešení problémů v oblasti nakládání s odpady je umožnění přístupu k informacím o stavu a vývoji v této oblasti. Kromě legislativních předpisů uvedených v kap. 2.10, je právo veřejnosti na informace a její možnou účast při projednávání záměrů připravovaných akcí, které mohou ovlivnit životní prostředí, dáno zákonem č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí. Zapojení veřejnosti do procesu posuzování strategických dokumentů umožňuje zákon č. 244/1992 Sb., o posuzování vlivů rozvojových koncepcí a programů na životní prostředí, dále je připravován zákon o posuzování vlivů strategických dokumentů na životní prostředí (SEA) na základě Směrnice Evropského parlamentu a Rady ES č. 42/2001/EC o SEA, který vychází i z Aarhuské úmluvy. Vláda ČR ve svém programovém prohlášení ze dne 5. 8. 2002 vyhlásila, že se zasadí o ratifikaci Aarhuské úmluvy o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí. ČR podepsala Aarhuskou úmluvu v červnu 1998;

b) dobrovolné dohody:

dobrovolné dohody uzavírané podnikatelskými subjekty, profesními a občanskými sdruženími s orgány veřejné správy jsou významným nástrojem v ochraně životního prostředí a osvědčily se již i v oblasti odpadového hospodářství. Dobrovolné environmentální dohody jsou uznávaným nástrojem pro rozšíření možností implementace směrnic ES. Podpora těchto aktivit je v souladu se závazky ČR vyplývajícími z Evropské dohody o přidružení k EU a je součástí Státní politiky životního prostředí ČR;

c) environmentální vzdělávání, výchova a osvěta:

při formování hodnotové orientace občanů pozitivně působí EVVO, které napomáhá formování tlaku veřejnosti na politiky, zákonodárce, média a podnikatelské subjekty. MŽP a MŠMT vyhláší každoročně programy na podporu nevládních neziskových organizací. Mezi vyhlášenými tématy je vždy zařazena environmentální vzdělávání a osvěta;

d) environmentální audity a certifikace:

v 90. letech se začalo postupně prosazovat v podnikatelské sféře právní vědomí o nutnosti ochrany ŽP. Podnikatelské subjekty dobrovolně podstupují environmentální audity a certifikace. Zásahu na tom mají nejen požadavky právních předpisů a nároky především zahraničních partnerů (konkurenceschopnost), ale rovněž komerční a osvětové vzdělávací aktivity, informační činnost konzultantů při zavádění ISO 9000 a 14000, 14001/EMAS, Responsible Care, Čistší produkce, Ekologicky šetrný výrobek ad. a též profesní sdružení. Certifikované/validované podniky podle ISO 14 001 nebo EMAS jsou zveřejněny na webových stránkách ČEÚ (www.ceu.cz/EMAS).

2.12. Zhodnocení souladu odvětvových politik s cíli a postupy Plánu odpadového hospodářství ČR

Příprava POH ČR vycházela z obecně uznávaných zásad pro přípravu koncepčních a strategických dokumentů. V podmínkách ČR přetrvávají problémy při vstřebávání standardů udržitelného rozvoje do právního systému i praktického rozhodování. Tato skutečnost se promítá i do dalších koncepčních dokumentů. Přímou oblast nakládání s odpady je uvedena pouze v některých dokumentech jiných resortů a to velmi okrajově. Při zpracování návrhu POH ČR byly sektorové i ostatní politiky v zásadě akceptovány. Dokument má značný záběr, který zasahuje do všech oblastí hospodářství, neboť každá činnost s sebou nese produkci odpadů. Dokumentem tohoto rozsahu připravovaném na národní úrovni se neřeší podrobnosti jednotlivých oblastí, ale shodně s obdobnými dokumenty členských států EU stanoví obecné zásady, strategické cíle a opatření k jejich splnění. Dalším krokem v oblasti plánování odpadového hospodářství je rozpracování tohoto dokumentu do řady realizačních programů ČR pro skupiny odpadů, které jsou významné z hlediska jejich negativního vlivu na zdraví lidí a životní prostředí nebo k jejich možnému využití jako náhrady primárních přírodních zdrojů. Při přípravě těchto již konkrétních dokumentů je podmínka souladu s odvětvovými politikami a cíli zajištěna formou pracovních skupin, které se podílejí na zpracování jednotlivých realizačních programů ČR. Složení skupin je voleno tak, aby všechny důležité oblasti měly svého zástupce a tím bylo zajištěno akceptování ostatních koncepčních dokumentů a jejich vzájemné propojení.

2.13. Mezinárodní srovnání stavu a tendencí v oblasti odpadového hospodářství

a) produkce odpadů:

hlavními producenty odpadů v členských státech EU jsou tyto sektory: zemědělství, stavebnictví, průmysl, těžba surovin a komunální sféra. Porovnáním produkce odpadů, v členských státech EU a ČR (tabulka 28) lze dojít k následujícímu srovnání: produkce komunálních odpadů se liší nepatrně, naopak u stavebních a demoličních odpadů je značný rozdíl a lze v ČR očekávat nárůst produkce těchto odpadů; odpad z těžby nerostných surovin je v členských státech EU významně vyšší než v ČR a naopak produkce odpadu z energetiky v členských státech EU významně nižší než v ČR;

Tabulka 28: Porovnání produkce významných skupin odpadů v EU a ČR v roce 2001

Skupiny odpadů	Množství odpadů (%)	
	EU	ČR
Komunální odpady	14	13,3
Stavební a demoliční odpady	22	12
Odpady z těžby surovin	29	6
Odpady z energetiky	4	24
Odpady z průmyslové výroby	59	69

Zdroj: SPŽP 2001, ISOH

b) systémy nakládání s odpady:

z dostupných údajů je zřejmé, že existují značné rozdíly v systémech nakládání s odpady mezi členskými státy EU. Převažujícím způsobem odstraňování většiny komunálních odpadů je v členských státech EU skládání nebo spalování. Pouze v několika zemích jsou zavedeny systémy odděleného sběru biologicky rozložitelného komunálního odpadu, a to pouze v některých regionech. Úroveň celého systému odpadového hospodářství je dána silou ekonomiky a environmentální vyspělostí dané společnosti;

c) srovnatelnost údajů:

objektivní porovnání stavu odpadového hospodářství ČR a členských států EU je nesnadné. Vykazování a označování původců odpadů o produkci a nakládání s odpady je různé, tak jako různý systém sběru dat a jejich interpretace. Příkladem je neakceptování Evropského katalogu odpadů některými členskými státy EU. Tyto státy musí též plnit ohlašovací povinnost vůči EUROSTATu, a pro tyto účely mají své převodníky. Tato skutečnost rovněž sťažuje možnost objektivního porovnání jednotlivých států a každá uváděná porovnání mají pouze orientační charakter (tabulka 29);

d) náklady na odpadové hospodářství a jejich úhrada:

náklady a poplatky jsou ovlivněny mnoha faktory, např. svozovým systémem, zpracovatelskými technologiemi a způsobem konečného odstraňování odpadů, volným trhem a jeho rozsahem ad. a v neposlední řadě i sociální únosností a občanskou akceptovatelností. Je typické, že domácnosti v členských státech EU jsou zpoplatňovány paušální sazbou za služby související s odstraňováním odpadů, zatímco původci živnostenského a průmyslového odpadu jsou obvykle zpoplatňováni podle objemu či hmotnosti odpadu.

Tabulka 29: Porovnání ČR s EU v odpadovém hospodářství
(indikátory ze Státní politiky životního prostředí s výhledem do roku 2005)

	Průměr EU	Max. EU	Min. EU	1997 ČR	1999 ČR	2000 ČR	Cíl (2005)
1) HDP (1000 USD na obyvatele)	18	31,0 (L)	10,8 (G)	11,7	13,2	13,3	*neued.
2) Hustota populace (obyv./km ²)	115,9	378,1 (NL)	15,2 (SF)	130,7	130,3	130,3	neued.
- produkce komunálního odpadu (kg/obyv. rok)	443	560 (NL, IRL)	360 (S)	320	408	414	340
- % recyklovaného odpadu	18,2	45 (A)	7 (GB)	12	15	15	30
- % spalovaného odpadu	22,1	58 (DK)	2 (SF)	3	8	8	10
- % skládkovaného odpadu	64,4	90 (I)	12 (DK)	88	65	60	60
- množství recyklovaného papíru (%)	43	70 (D)	12 (IRL)	36	36	39	50
- množství recyklovaného skla (%)	55	88 (A)	26 (G, GB)	27	30	28	60
- množství průmyslového odpadu ze zpracovatelského sektoru (kg/1000 USD HDP)	68,6	109 (L)	3,4 (P)	65,6	62	58	neued.
- produkce nebezpečného odpadu na jednotku HDP (kg/1000 USD HDP)	2,8	10,5 (L)	1,9 (GB)	22,3	17,7	23	10

* hodnota neuvedena – cíl nebyl stanoven

Zdroj: SPŽP 2001, ISOH

2.14. Vyhodnocení stavu odpadového hospodářství v ČR ve vztahu k úkolům a cílům stanovených v předpisech a aktech ES

- ČR se zavázala do data vstupu do EU převést požadavky předpisů ES do národní legislativy. Nová legislativa v oblasti odpadového hospodářství již plně respektuje požadavky příslušných směrnic. Novým zákonem o odpadech byly zejména odstraněny některé rozdíly v základních definicích, byla stanovena hierarchie nakládání s odpady, zpřesněny podmínky pro provoz zařízení k využívání, odstraňování, sběru a výkupu odpadů a zavedena povinnost zpracování plánů odpadového hospodářství, což jsou jedny z hlavních požadavků směrnice o odpadech č. 75/442/EHS v platném znění. Rovněž většina ostatních směrnic ES je již transponována do právních předpisů ČR a zapracovávají se další, např. směrnice o vozidlech s ukončenou životností a směrnice o odpadních elektrických a elektrotechnických zařízeních (OEEZ). Zahájené transponování směrnic bude stálým procesem po vstupu ČR do EU. Cílem EU v oblasti ŽP, a tedy i v oblasti odpadového hospodářství, je harmonizace práva členských států tak, aby bylo dosaženo společného cíle, kterým je udržitelný rozvoj celého společenství;
- jednotlivé směrnice musí být členskými státy transponovány a implementovány během specifikovaného časového období od přijetí předpisu nebo jeho novelizace. V souladu s právním systémem konkrétního členského státu musí každá země převzít do své legislativy požadavky vyplývající ze směrnic. Oproti tomu Nařízení přijatá ES jsou přímo účinná ve všech členských státech tj. bez jakékoli legislativní činnosti národních parlamentů, vlád nebo ministerstev. Nařízení ES, které je možno uvést jako příklad v oblasti nakládání s odpady, je nařízení o přeshraničním pohybu odpadů. ČR z důvodu plného souladu s předpisy ES prozatím převedla požadavky tohoto nařízení do zákona o odpadech. Tato část zákona bude zrušena a zmíněné nařízení bude přímo účinné jakmile se ČR stane členským státem EU;
- ČR za oblast odpadového hospodářství v rámci vyjednávání o přístupu k EU vyjednala jedno přechodné období do roku 2005, které se týká rozsahu povinných kvót pro recyklaci plastů a celkové využití obalů vyžadovaných směrnicí č. 92/64/ES o obalech a obalových odpadech. Vedle směrnic, které se přímo zabývají nakládáním s odpady, je řada směrnic, které se nakládáním s odpady nezabývají, ale úzce s ním souvisí. Jednou z významných je Směrnice Rady č. 96/61/ES o integrované prevenci a předcházení znečištění, také známá jako směrnice o IPPC. Tato směrnice byla transponována zákonem č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci a omezení znečištění;
- na úrovni strategického plánování EU v oblasti ŽP je zásadním dokumentem 6. Akční program Evropského společenství pro ochranu ŽP na léta 2001 – 2010: „Životní prostředí 2010: Naše budoucnost, naše

volba“/Decision of the EU Parliament and the Council 1600/2002/EC/ (dále jen „6. Akční program ES“). Program se soustřeďuje na cíle příštích deseti let v následujících oblastech: zamezení změny klimatu; ochrana přírody, planě rostoucích rostlin a volně žijících živočichů; řešení otázek týkajících se životního prostředí a zdraví, ochrany přírodních zdrojů a oblasti odpadového hospodářství. V dokumentu je silně zdůrazňován strategický přístup. Proti předchozím dokumentům tohoto typu byl 6. Akční program ES vydán rozhodnutím Komise a Parlamentu čímž je potvrzena jeho závažnost;

- e) ČR je od 1. 1. 1993 smluvní stranou Basilejské úmluvy jako nástupnický stát České a Slovenské Federativní Republiky. Rozhodnutí Rady OECD je pro ČR závazné podle čl. 5a Konvence Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj a představuje smlouvu nebo ujednání ve smyslu článku 11 Basilejské úmluvy. Po vstupu ČR do EU bude pro ČR přímo platit Nařízení Rady ES č. 259/93 o kontrole a řízení pohybu zásek odpadů přes hranice států v EU, do EU a z EU (v platném znění). Do tohoto dokumentu je transponována Basilejská úmluva o kontrole pohybu nebezpečných odpadů přes hranice států a jejich zneškodňování a dále Rozhodnutí Rady Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj C(92)39/FINAL o kontrole pohybu odpadů určených k využití přes hranice států.

2.15. Zhodnocení důsledků živelných pohrom

- a) povodně, které postihly podstatnou část území ČR v posledních 10 letech, ukázaly na doposud opomíjený aspekt odpadového hospodářství, kterým je technické a organizační zabezpečení k vypořádání se s odpady nejen z povodní, ale i z jiných živelných pohrom. Odpady takto vzniklé je nutné bezprostředně odstraňovat na místa k tomu určená a náležitě zabezpečená, tak aby nedocházelo k dalšímu poškozování životního prostředí, např. vytvářením nezabezpečených skládek, tzn. následných ekologických zátěží. Při řešení krizové situace bylo zjištěno, že příslušná legislativa, nedostatečně ošetřuje skutečnost, že v těchto případech vzniká nebyvalé množství odpadů, mnohdy nestandardního složení;
- b) skutečnosti, zjištěné při řešení důsledků povodní:
objem odpadů a jejich složení bylo mimořádné a se zajištěním jejich odstranění nebyly historicky žádné zkušenosti. Podle informací z postižených krajů se náklady v roce 2002 spojené s uložením odpadů na skládky odhadovaly na 365 mil. Kč (vyjma Prahy). V Hlavním městě Praze se jednalo o produkci odpadů srovnatelnou s roční produkcí (cca 500 tisíc tun). Obce neměly informace kam odpad odklízet, nebyly určeny vhodné prostory pro shromažďování odpadů, takže nebylo ani později možné zajistit alespoň základní třídění odpadů, odpady se tak vozily přímo na skládky nebo do spalovny. Pouze jedna skupina odpadů se částečně třídila, tj. ledničky a mrazničky. Místně se podařilo z odpadů oddělovat i zbytky potravin a jiný materiál biologického původu uložený v domácnostech a v zařízeních veřejného stravování. Zde se projeví funkční systémy veterinární správy. Jako dočasné plochy na shromažďování odpadů se osvědčily sběrné dvory obcí, obecní zpevněné a zajištěné pozemky, obdobná zařízení firem, pokud je orgán krizového řízení k odkládání odpadů určil. Následně vznikalo značné množství stavebního a demoličního odpadu, který se postupně zpracovával.

2.16. Nástroje pro prosazování a kontrolu plnění Plánu odpadového hospodářství ČR a jejich hodnocení

- a) **normativní nástroje:**
Přehled příslušných právních předpisů a norem včetně předpisů ES je uveden v Příloze č. 4. Pro oblast odpadového hospodářství byly zpracovány Implementační plány, které obsahují zejména harmonogram dalších kroků v prosazování právních předpisů ČR a legislativy ES, stanovují dílčí cíle a odpovědnosti. Implementační plány MŽP každoročně aktualizuje;
- b) **ekonomické nástroje:**
- poplatky za ukládání odpadů na skládky:
podle zákona o odpadech se poplatky skládají ze dvou složek, základní za vlastní uložení odpadu a rizikové za uložení nebezpečného odpadu. Obě složky, zejména však u nebezpečných odpadů, progresivně rostou, tak aby původci byli stimulováni k omezování vzniku odpadů a zavádění jiných technologií a používání vstupních surovin, které nejsou zdrojem nebezpečných odpadů;
 - finanční rezerva provozovatele skládky:
provozovatel skládky je povinen vytvářet finanční rezervu na rekultivaci, zajištění péče o skládku a asanaci po ukončení jejího provozu. Finanční rezerva je vedena na zvláštním vázaném účtu a provozovatel skládky z ní může čerpat pouze se souhlasem příslušného obecního úřadu obce s rozšířenou působností. Výše finanční

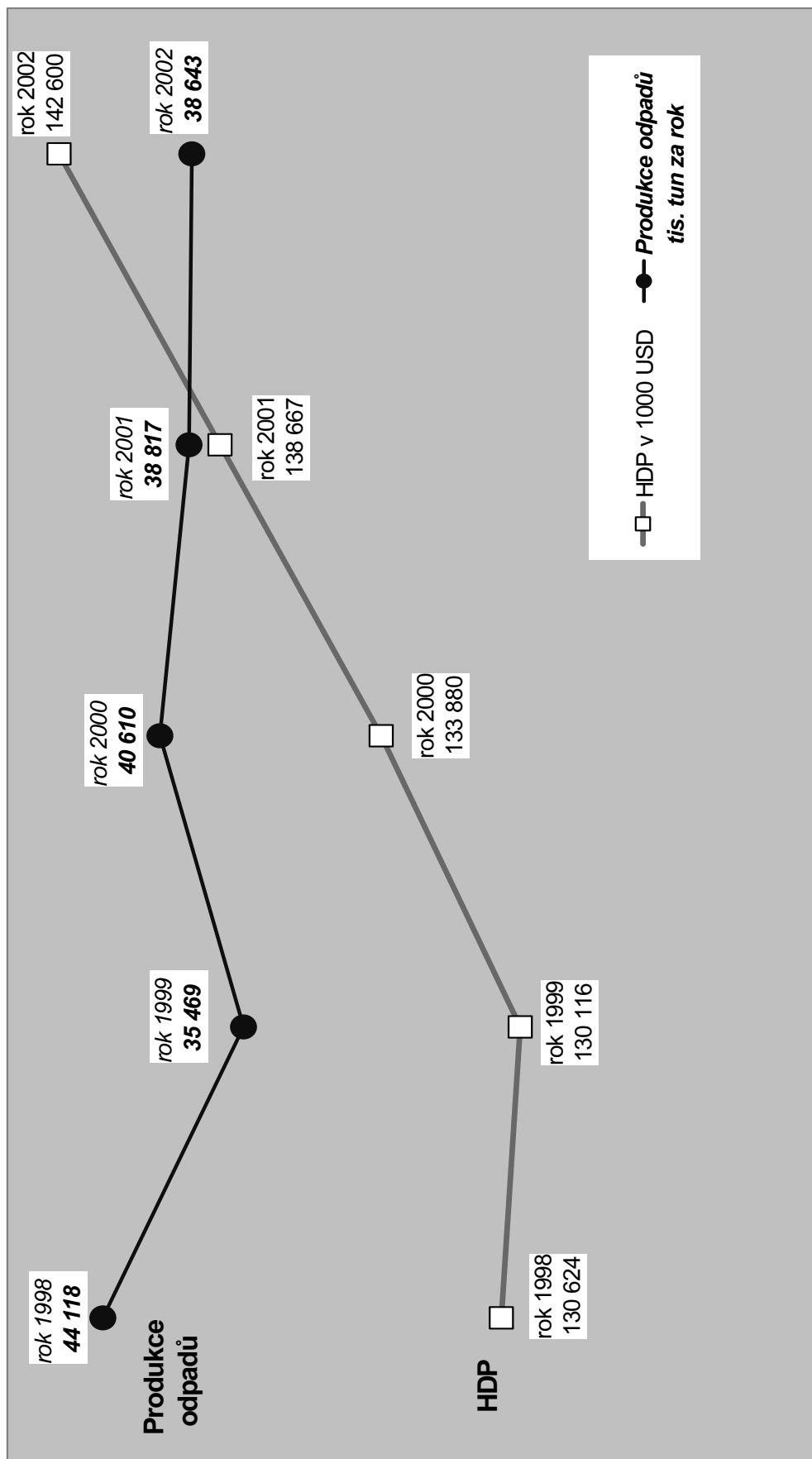
rezervy je 100, – Kč za tunu nebezpečného odpadu a 35, – Kč za tunu ostatního odpadu.

- platby za komunální odpady:
náklady spojené s plněním povinností obcí, jako původců komunálního odpadu občanů, jsou závislé na místních podmínkách a hrazeny z prostředků občanů. Platná právní úprava umožňuje 3 způsoby platby za komunální odpad. Místní poplatek za provoz systému shromažďování sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů má stanovenou maximální výši 500, – Kč za fyzickou osobu, která má v obci trvalý pobyt nebo za stavbu určenou nebo sloužící k individuální rekreaci, ve které není hlášena k trvalému pobytu žádná fyzická osoba. Novelou zákona o odpadech č. 275/2002 Sb. byl v § 17a jako druhá možnost zaveden poplatek za komunální odpad, který nemá konkrétně stanovenou výši. Třetí možností je úhrada podle § 17 odst. 5 zákona o odpadech za poskytnuté služby na základě smlouvy mezi obcí a občanem, kde opět není stanovena horní hranice.
- pokuty za správní delikty:
rozpětí pokut je stanoveno od 0 Kč do 10 mil. Kč;
- daňové úlevy:
daňové úlevy se týkají daně z přidané hodnoty a daně z nemovitostí. Nižší sazba 5 % daně oproti základní sazbě daně DPH, která činí 22 %, je uplatňována u výrobků z recyklovaného papíru (při podílu minimálně 70 % starého papíru) a u výroby bioplynu. Pozemky a stavby sloužící výhradně k provozování recyklačních prací jsou osvobozeny od daně z nemovitosti.

2.17 Klíčové problémy odpadového hospodářství ČR

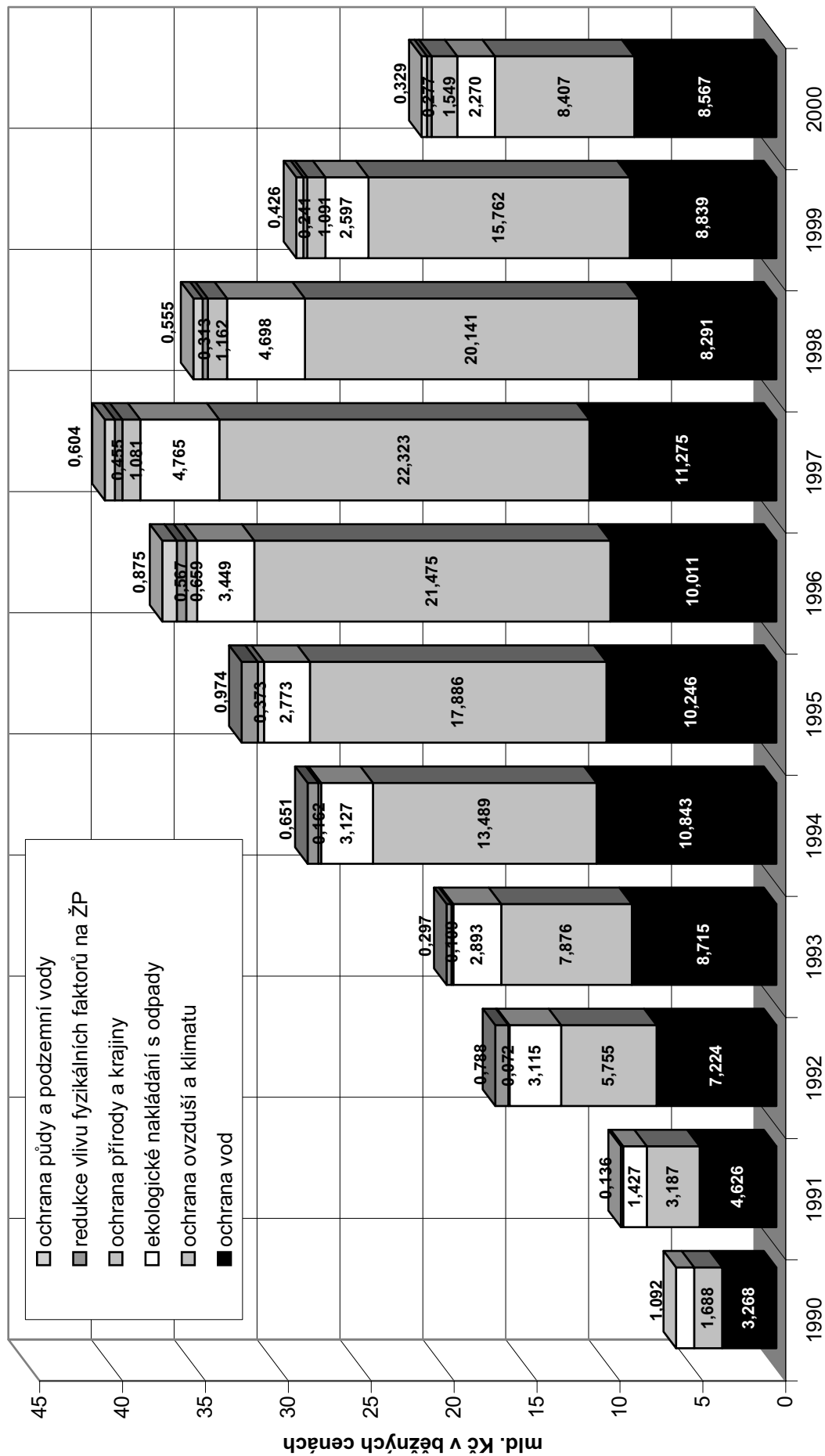
- a) principy udržitelného rozvoje se dostatečně nepromítají do všech oblastí hospodářství a důsledkem toho je negativní dopad na celou oblast odpadového hospodářství;
- b) prevence vzniku odpadů se v potřebné míře neprosazuje, schází ekonomická stimulace a informovanost o přínosech a výhodách opatření i investic do prevence vzniku odpadů a omezení jejich nebezpečných vlastností;
- c) hierarchie nakládání s odpady není respektována, převažuje odstraňování odpadů, zejména skládkování, nad využíváním odpadů. V současném prostředí tržního hospodářství není zajištěna konkurenceschopnost výrobků vyrobených z odpadů. Za těchto podmínek je značně obtížné zvyšovat materiálové využití odpadů;
- d) shromažďování odpadů utříděně podle jednotlivých druhů je nedostatečné, prosazování této povinnosti má velké rezervy jak v podnikatelské tak i v občanské sféře. Důsledkem je nízká míra vracených odpadů do výrobních cyklů jako náhrada vstupních surovin. V případě komunálních odpadů jsou problémovými složkami zejména nebezpečné odpady, biologicky rozložitelné odpady, výrobky zpětného odběru, odpady z plastů atd.;
- e) změny Katalogu odpadů a seznamu nebezpečných odpadů (transpozice směrnice ES) snížily možnosti porovnávání údajů celkové produkce odpadů a nakládání s nimi v časových řadách, zejména u nebezpečných odpadů, s čímž souvisí ztížení podmínek při rozhodování a plánování v oblasti odpadového hospodářství;
- f) validace všech dat z oblasti odpadového hospodářství a zpětná vazba není na místní, krajské i celostátní úrovni systémově, finančně a personálně dostatečně zajištěna. Deficit je ve vybavení veřejné správy kompatibilním hardwarem a softwarem;
- g) výkon veřejné správy v oblasti odpadového hospodářství nemá odpovídající zázemí, tzn. přiměřený stav kvalifikovaných pracovních sil, finanční zabezpečení a též provázanost s ostatními oblastmi veřejné správy;
- h) koordinace zpracování resortních koncepčních dokumentů, včetně zajištění vzájemných vazeb, není dostatečně zajištěna a ve svém důsledku nepříznivě ovlivňuje oblast odpadového hospodářství;
- i) úroveň environmentální vzdělanosti veřejné správy a environmentální vědomosti podnikatelské a občanské sféry není dosud na potřebné výši.

Vztah produkce odpadů v ČR k HDP

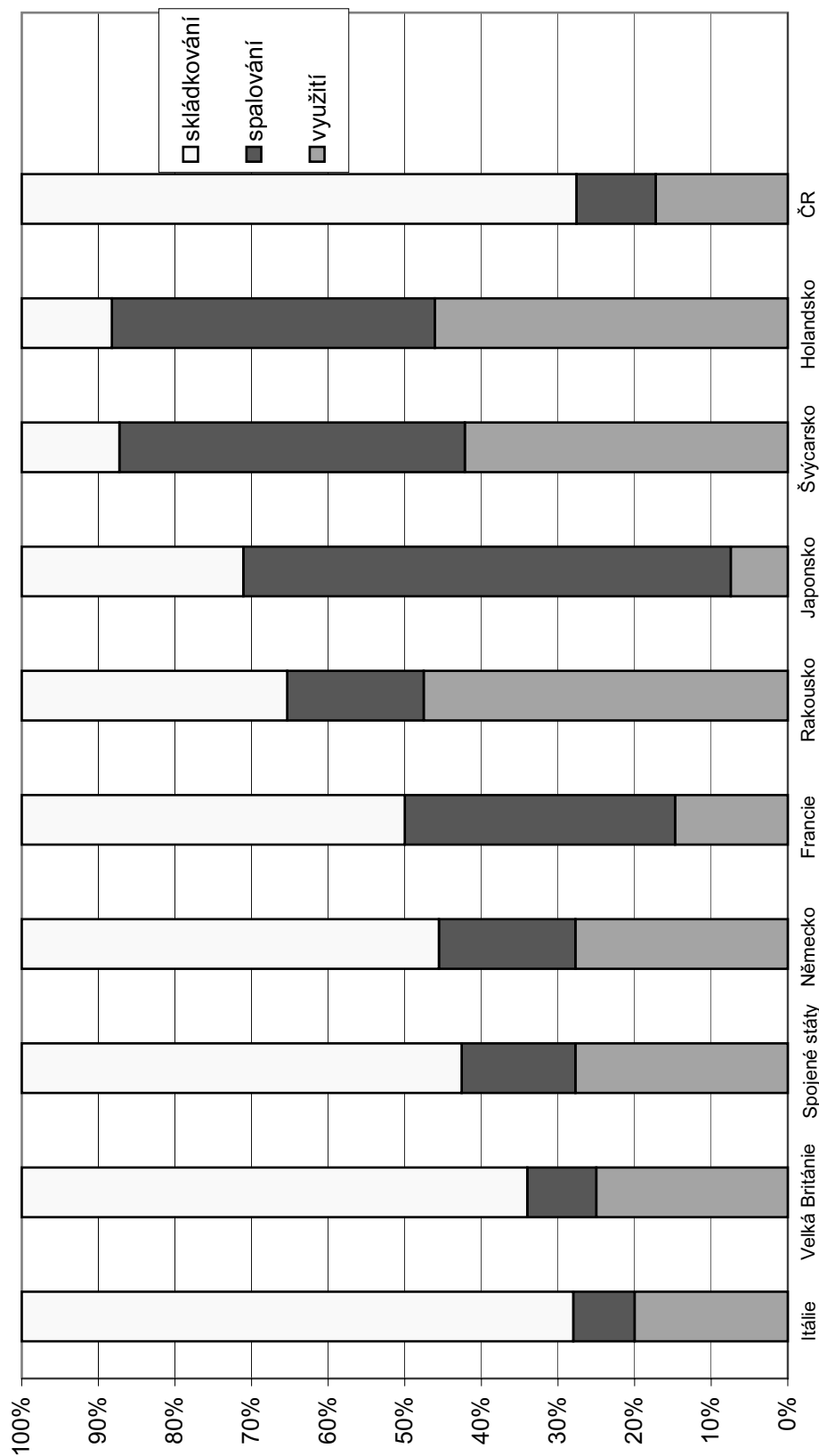
Zdroj: CeHO

Vynaložené investice na ochranu životního prostředí v letech 1990 - 2000 podle složek životního prostředí

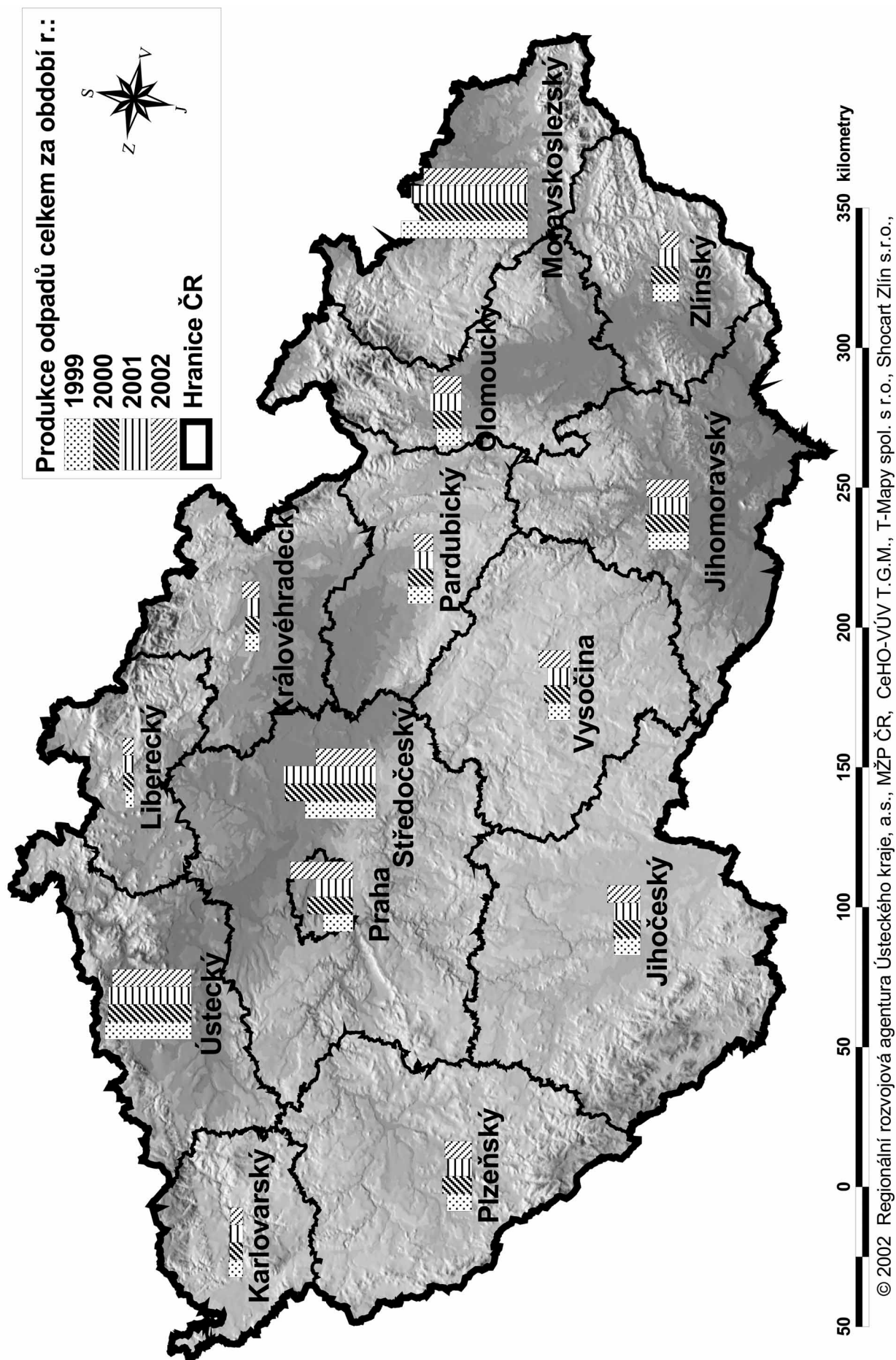
Zdroj: ČSÚ

Způsob nakládání s komunálním odpadem v některých státech

Zdroj dat o zemích EU: Shama (A) „European Recycling Performance“ Warner Bulletin
 Zdroj dat Japonsko: „Waste treatment technology in Japan“ The Committee for Studying Transfer of Environmental Technologies, May 1996
 Zdroj dat o USA: EPA
 Zdroj dat o ČR: ISOH
 Poznámka:
 Data zahrnují období v rozmezí 5 let, definice komunálního odpadu a využití odpadu je v uvedených státech rozdílná, tzn. že data uvedená v grafu jsou pouze orientační.

Celková produkce odpadů v krajích ČR

III.

ZÁVAZNÁ ČÁST

Závazná část POH ČR je součástí právního řádu ČR a tvoří přílohu nařízení vlády č. 197/2003 Sb o Plánu odpadového hospodářství České republiky. Tato základní část POH ČR řeší v obecné rovině předcházení vzniku odpadů, využívání odpadů a bezpečné odstraňování odpadů. Dále stanoví specifické zásady, cíle a opatření k omezování jejich množství a nebezpečných vlastností.

**Text nařízení vlády č. 197/2003 Sb.,
které bylo zveřejněno ve Sbírce zákonů v částce 70 dne 1. července 2003.**

197

NAŘÍZENÍ VLÁDY

ze dne 4. června 2003

o Plánu odpadového hospodářství České republiky

Vláda nařizuje podle § 42 odst. 1 zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, ve znění zákona č. 477/2001 Sb., (dále jen „zákon o odpadech“):

§ 1

Vyhlašuje se v souladu s právem Evropských společenství¹⁾ Plán odpadového hospodářství České republiky, uvedený v příloze k tomuto nařízení; jeho platnost se stanoví na dobu 10 let ode dne nabytí účinnosti tohoto nařízení.

§ 2

Toto nařízení nabývá účinnosti dnem 1. července 2003.

Předseda vlády :
PhDr. **Špidla** v.r.

Ministr životního prostředí:
RNDr. **Ambrozek** v.r.

¹⁾ Směrnice Rady ze dne 15. července 1975 o odpadech (75/442/EHS), ve znění směrnice Rady ze dne 18. března 1991, kterou se mění směrnice 75/442/EHS o odpadech (91/156/EHS).

Směrnice Rady ze dne 12. prosince 1991 o nebezpečných odpadech (91/689/EHS).

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 94/62/ES ze dne 20. prosince 1994 o obalech a obalových odpadech.

3.1. Opatření k předcházení vzniku odpadů, omezování jejich množství a nebezpečných vlastností

V zájmu splnění strategických cílů, kterými jsou snižování měrné produkce odpadů nezávisle na úrovni ekonomického růstu, maximální využívání odpadů jako náhrady primárních přírodních zdrojů a minimalizace negativních vlivů na zdraví lidí a životní prostředí při nakládání s odpady:

- a) iniciovat a podporovat všemi dostupnými prostředky změny výrobních postupů směrem k nízkoodpadovým až bezodpadovým technologiím a v případě vzniku odpadů k jejich vyššímu využívání;
- b) zpracovat analýzy možnosti náhrady materiálů a výrobků, které po ukončení životnosti při následném využití nebo odstraňování, by mohly mít nepříznivý vliv na zdraví lidí a životní prostředí;
- c) nahrazovat, za předpokladu, že je to technicky a ekonomicky možné, nebezpečné materiály a složky používané jako suroviny méně nebezpečnými;
- d) minimalizovat objem a hmotnost výrobků při zachování jejich funkčních vlastností;
- e) vytvářet podmínky k podpoře vratných opakovaně použitelných obalů;
- f) podporovat všemi dostupnými prostředky zavedení systémů environmentálního řízení, především systém Mezinárodní organizace pro normalizaci, Národní program zavedení systémů řízení podniků a auditů z hlediska ochrany životního prostředí;
- g) využívat v rámci jednotlivých odvětví Národní program čistší produkce a programy Státního fondu životního prostředí České republiky pro šíření a podporu preventivních postupů k omezení vzniku odpadů a jejich nebezpečných vlastností;
- h) usilovat na všech úrovních veřejné správy o efektivní změny v řízení odpadového hospodářství vedoucí ke zvýšení kvality řízení a odpovědnosti při rozhodování;
- i) usilovat o změnu chování podnikatelské i občanské sféry směrem k upřednostňování výrobků příznivých z hlediska jejich vlivu na zdraví lidí a životní prostředí;
- j) naplňovat program environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty pro oblast odpadového hospodářství včetně zlepšení přístupu veřejnosti k informacím o stavu odpadového hospodářství;
- k) podporovat všechny formy dobrovolných aktivit výrobní a nevýrobní sféry;
- l) zpracovat realizační programy České republiky pro specifické skupiny odpadů na základě analýz zpracovaných podle tohoto plánu.

3.2. Zásady pro nakládání s nebezpečnými odpady

V zájmu splnění cíle snížit měrnou produkci nebezpečných odpadů o 20 % do roku 2010 ve srovnání s rokem 2000 s předpokladem dalšího snižování:

- a) zajistit zpracování Realizačního programu České republiky pro nakládání s nebezpečnými odpady řešící komplexně systém nakládání s nebezpečnými odpady;
- b) zajistit na základě analýzy zpracování Realizačního programu České republiky pro odpady ze zdravotnictví zohledňující možnosti zavádění nových ekologických technologií pro odstranění nebezpečných vlastností odpadů ze zdravotnictví;
- c) zajistit na základě analýzy zpracování Realizačního programu České republiky snižování zdravotních rizik v souvislosti s nakládáním s nebezpečnými odpady;
- d) zpracovat návrh na kritéria pro předcházení vzniku a omezování produkce nebezpečných odpadů pro strategické posuzování vlivu na životní prostředí;
- e) zajistit důsledné uplatňování kontroly výrobků a zařízení v souvislosti s omezováním jejich nebezpečných vlastností po celou dobu jejich životního cyklu;

- f) motivovat veřejnost k oddělenému sběru nebezpečných složek komunálního odpadu;
- g) zajistit průběžné roční vyhodnocování systému nakládání s nebezpečnými odpady.

3.3. Zásady pro nakládání s vybranými odpady a zařízeními podle části čtvrté zákona o odpadech

3.3.1. Odpady s obsahem PCB¹⁾ a zařízení je obsahující

V zájmu splnění cíle odstranění odpadů PCB a zařízení s obsahem PCB nebo jejich dekontaminace do roku 2010:

- a) zajistit dokončení a vyhodnocení inventarizace zařízení s obsahem PCB větším než 5 dm³ a stanovit podmínky pro dekontaminaci zařízení s obsahem PCB o koncentraci vyšší než 50 mg/kg PCB;
- b) připravit plány dekontaminací nebo odstranění inventarizovaných zařízení a PCB v nich obsažených;
- c) vypracovat metodiku pro sběr a následné odstraňování zařízení s obsahem PCB, které nepodléhají inventarizaci;
- d) zpracovat návrh na provedení pasportizace míst na území České republiky kontaminovaných PCB.

3.3.2. Odpadní oleje

- a) Zajistit využití 38 % hmotnostních z ročního množství olejů uvedeného na trh do roku 2006 a 50% hmotnostních z ročního množství olejů uvedeného na trh do roku 2012 a zvyšovat množství zpětně odebraných odpadních olejů;
- b) zabránovat mísení odpadních olejů v místech jejich vzniku, soustředování a skladování, s ohledem na jejich následné využití;
- c) ukončit spalování odpadních olejů ve středních a malých stacionárních zdrojích znečišťování ovzduší k 1. červnu 2004;
- d) odpadní oleje nevhodné k materiálovému využití přednostně upravovat na paliva.

3.3.3. Baterie a akumulátory

- a) Dosáhnout u použitých průmyslových Ni-Cd akumulátorů úplného využití kovové substance do 31. prosince 2005;
- b) dosáhnout do roku 2006 sběru použitých přenosných baterií v množství 100 g za rok na obyvatele, z toho materiálově využívat minimálně 50 % hmotnostních;
- c) zajistit do roku 2005 sběr a materiálové využití 85 % hmotnostních z celkového množství olovených akumulátorů uvedených na trh;
- d) zajistit do roku 2012 sběr a materiálové využití 95 % hmotnostních z celkového množství olovených akumulátorů uvedených na trh;
- e) uplatňovat při sběru, shromažďování a třídění použitých baterií a akumulátorů, postupy umožňující zvyšování účinnosti zpětného odběru a jejich využití.

3.3.4. Kaly z čistíren odpadních vod

- a) Zajistit na základě analýzy zpracování Realizačního programu České republiky pro kaly z čistíren odpadních vod²⁾ (dále jen „kaly“) řešící podpory úpravy kalů včetně jejich hygienizace, použití upravených kalů na zemědělské půdě a jiné způsoby využití kalů;
- b) podporovat energetické využití bioplynu z čistíren odpadních vod s odpovídající produkcí kalů.

1) §26 zákona č.185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů

2) §32 písm. a) č.185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů

3.3.5. Odpady z výroby oxidu titaničitého

- a) Snižovat měrný výskyt emisí z výroby oxidu titaničitého a jejich únik do jednotlivých složek životního prostředí;
- b) zvýšit objem průmyslového využívání odpadů z výroby oxidu titaničitého.

3.3.6. Odpady z azbestu

- a) Zabránit rozptylu azbestu a azbestových vláken do složek životního prostředí;
- b) stanovit technické požadavky pro nakládání s odpady s obsahem azbestu při jejich ukládání na skládky.

3.3.7. Autovraky

Zpracovat Realizační program České republiky pro nakládání s autovraky, vzniklých z vozidel kategorie M1 a N1 a tříkolových motorových vozidel s výjimkou motorových tříkolek, k dosažení cílů:

- a) pro vozidla vyrobená po 1. lednu 1980 nejpozději od 1. ledna 2006 opětovně použít a využít nejméně v míře 85 % průměrné hmotnosti všech autovraků převzatých za kalendářní rok a opětovně použít a materiálově využít v míře nejméně 80 % průměrné hmotnosti všech autovraků převzatých za kalendářní rok;
- b) pro vozidla vyrobená před 1. lednem 1980 je míra opětovného použití a využití stanovena na 75 % a míra opětovného použití a materiálového využití na 70 % průměrné hmotnosti všech autovraků převzatých za kalendářní rok;
- c) nejpozději od 1. ledna 2015 opětovně použít a využít nejméně v míře 95 % průměrné hmotnosti všech autovraků převzatých za kalendářní rok a opětovně použít a materiálově využít v míře nejméně 85 % průměrné hmotnosti všech autovraků převzatých za kalendářní rok.

3.4. Zásady pro vytváření jednotné a přiměřené sítě zařízení k nakládání s odpady

V zájmu dosažení cíle vytvořit integrované systémy nakládání s odpady na regionální úrovni a jejich propojení do celostátní sítě zařízení pro nakládání s odpady v rámci vybavenosti území:

- a) vytvořit podmínky pro dobudování celostátní sítě zařízení pro nakládání s nebezpečnými odpady;
- b) navrhovat nová zařízení v souladu s nejlepšími dostupnými technikami jako nedílnou součást integrovaného systému nakládání s odpady na daném území;
- c) využívat stávající zařízení, která vyhovují požadované technické úrovni podle bodu b);
- d) podpořit výstavbu zařízení, u kterého bude ekonomicky a technicky prokázána účelnost jeho provozování na celostátní úrovni, vzhledem k přiměřenosti stávající sítě zařízení po předběžném projednání s kraji;
- e) upřednostňovat při výběru projektů odpadového hospodářství, projekty infrastruktury pro odvozový systém sběru tříděného komunálního odpadu před ostatními projekty nakládání s odpady;
- f) požadovat ekonomickou rentabilitu navrhovaného zařízení vzhledem ke kapacitě a provozu zařízení za daných podmínek financování investice a provozu;
- g) zpracovat postupně požadavky na vytváření sítě zařízení do souboru výstupů územního plánování jako důležitý podklad pro rozhodování o dalším rozvoji zejména průmyslových zón;
- h) neohrožovat provozem zařízení a dopravou odpadů lidské zdraví a jednotlivé složky životního prostředí;
- i) nepodporovat výstavbu nových spaloven komunálního odpadu ze státních prostředků;
- j) nepodporovat výstavbu nových skládek odpadů ze státních prostředků;
- k) stanovit podmínky pro materiálové využívání odpadů v jiných vhodných zařízeních, která nejsou vedena jako zařízení na využívání odpadů ve smyslu zákona;

- l) zajistit tříděný sběr využitelných složek komunálního odpadu prostřednictvím dostatečně četné a dostupné sítě sběrných míst, za předpokladu využití existujících systémů sběru a shromažďování odpadů, a pokud je to možné, i systémů sběru vybraných výrobků, které jsou zajišťovány povinnými osobami tj. výrobci, dovozci, distributory;
- m) zajistit potřebné kapacity pro úpravu odpadů vhodných pro zpracování na palivo není-li vhodnější jejich materiálové využití;
- n) zajistit využití vhodných a dostupných technologií k využívání paliv vyrobených z odpadů;
- o) připravit návrh podpory pilotních projektů na ověření dosud v České republice neprovozovaných technologií a zařízení k nakládání s odpady.

3.5. Zásady pro rozhodování ve věcech dovozu a vývozu odpadů

V zájmu dosažení cíle neohrožovat v důsledku přeshraničního pohybu odpadů zdraví lidí a životní prostředí a zajistit při rozhodování ve věcech dovozu a vývozu odpadů soulad s mezinárodními závazky České republiky³⁾:

- a) usilovat o postupné odstranění překážek volného pohybu odpadů, které nevykazují nebezpečné vlastnosti a jsou určeny k využití jako druhotná surovina;
- b) usilovat o minimalizaci přeshraničního pohybu odpadů, které jsou určeny k odstranění;
- c) posuzovat všechny fáze nakládání s odpadem až do jeho předání do zařízení k využití nebo odstranění;
- d) povolovat dovoz odpadů za účelem využití pouze do zařízení, která jsou provozována v souladu s platnými právními předpisy a která mají dostatečnou kapacitu;
- e) povolovat vývoz odpadů za účelem jejich odstranění pouze v případě, že v České republice není dostatečná kapacita k odstranění určeného druhu odpadu, způsobem účinným a příznivým z hlediska vlivu na životní prostředí;
- f) spolupracovat zejména se sousedními státy na základě dvoustranných dohod v oblasti kontroly a metodiky dovozu a vývozu odpadů.

3.6. Podíl recyklovaných odpadů

V zájmu dosažení cíle zvýšit využívání odpadů s upřednostněním recyklace na 55 % všech vznikajících odpadů do roku 2012 a zvýšit materiálové využití komunálních odpadů na 50% do roku 2010 ve srovnání s rokem 2000:

- a) stanovit nástroje pro podporu zvýšení materiálového využití odpadů s upřednostněním jejich opětovného použití pokud je to ekologicky a ekonomicky vhodné;
- b) zpracovat strategii na podporu trhu s recyklovanými výrobky;
- c) podporovat oddělený sběr a materiálové využití u všech skupin odpadů, kde je to s ohledem na ekologické, technické, ekonomické a sociální podmínky možné;
- d) podporovat rozvoj trhu s recyklovanými výrobky, upřednostnit výrobky z recyklovaných materiálů a ekologicky šetrné výrobky při zadávání zakázek na úrovni orgánů veřejné správy;
- e) požadovat při poskytování podpor uvolňovaných ze státních nebo komunálních rozpočtů v případech, kde je to vhodné, použití recyklovaných výrobků nebo výrobků vyrobených bezodpadovou nebo nízkoodpadovou technologií;
- f) zajistit zdravotní nezávadnost recyklovaných výrobků;
- g) zpracovat Realizační program České republiky pro obaly a odpady z obalů komplexně řešící nakládání s obaly a odpady z obalů zejména s prioritou prevence, opakovaného použití a recyklace;

³⁾ Basilejská úmluva o kontrole pohybu nebezpečných odpadů přes hranice států a jejich zneškodňování, vyhlášená pod č. 100/1994 Sb.

- h) analyzovat způsoby nakládání se stavebními a demoličními odpady za účelem vytvoření podmínek pro splnění těchto cílů: využívat 50 % hmotnosti vznikajících stavebních a demoličních odpadů do 31. prosince 2005 a 75 % hmotnosti vznikajících stavebních a demoličních odpadů do 31. prosince 2012;
- i) zvýšit úroveň sběru tříděných vyřazených elektrických a elektronických zařízení na 4 kg na osobu za rok z domácností do 31. prosince 2006;
- j) dosáhnout u velkých domácích spotřebičů a automatických výdejních stojanů využití minimálně 80 % průměrné hmotnosti použitého spotřebiče a opětovně použít nebo recyklovat materiály, látky a součásti z nich v rozsahu minimálně 75 % průměrné hmotnosti spotřebiče do 31. prosince 2006;
- k) dosáhnout u zařízení informační technologie a komunikačních a spotřebitelských zařízení využití minimálně 75 % průměrné hmotnosti použitého spotřebiče a opětovně použít nebo recyklovat materiály, látky a součásti z nich v rozsahu minimálně 65 % průměrné hmotnosti spotřebiče do 31. prosince 2006;
- l) dosáhnout u malých domácích spotřebičů, osvětlovacích zařízení, elektrických a elektronických nástrojů, hraček a přístrojů pro monitorování a regulaci využití minimálně 70 % průměrné hmotnosti použitého spotřebiče a opětovně použít nebo recyklovat materiály, látky a součásti z nich v rozsahu minimálně 50 % průměrné hmotnosti použitého spotřebiče do 31. prosince 2006;
- m) dosáhnout opětovného použití nebo recyklace materiálů, látek a součástí z výbojek v rozsahu minimálně 80 % hmotnosti použitého spotřebiče do 31. prosince 2006;
- n) zajistit na základě analýzy zpracování Realizačního programu České republiky pro vyřazená elektrická a elektronická zařízení za účelem vytvoření podmínek pro splnění cílů uvedených v písm. i) až m).

3.7. Podíl odpadů ukládaných na skládky

V zájmu dosažení cíle snížit hmotnostní podíl odpadů ukládaných na skládky o 20 % do roku 2010 ve srovnání s rokem 2000 a s výhledem dalšího postupného snižování:

- a) zvýšit provozní a technologickou úroveň provozovaných skládek;
- b) ukládat odpady na skládky jen v případě, že s odpady nelze v daném místě a čase nakládat jiným způsobem;
- c) uzavřít a rekultivovat skládky, které nejsou dlouhodobě schopny plnit zákonné požadavky na provoz a technický stav; skládky odpadů, které nespĺňují podmínky stanovené zákonem o odpadech a prováděcím právním předpisem, provozovat nejdéle do 16. července 2009 na základě rozhodnutí krajského úřadu v souladu se schváleným plánem úprav skládky;
- d) zajistit pravidelnou kontrolu plnění povinnosti postupného omezování celkového množství odpadů ukládaných na skládky a dodržování zákazu ukládání vybraných druhů odpadů na skládky;
- e) vyhodnocovat pravidelně plnění cílů postupného omezování odpadů ukládaných na skládky a zákazu ukládání vybraných druhů odpadů na skládky, v případě potřeby doplnit vyhodnocení o nápravná opatření;
- f) provést prověrku provozu a technického stavu všech provozovaných skládek odpadů v termínu do 31. prosince 2004;
- g) pravidelně kontrolovat opatření stanovená v plánu úprav skládky u provozovatelů skládek s cílem sladit provoz a technický stav skládek s podmínkami stanovenými zákonem o odpadech a zvláštními právními předpisy do 31. prosince 2009;
- h) podporovat přeměnu stávajících skládkových areálů na centra komplexního nakládání s odpady.

3.8. Maximální množství organické složky ve hmotě ukládané do skládek

V zájmu dosažení cíle snížit maximální množství biologicky rozložitelných komunálních odpadů (dále jen „BRKO“) ukládaných na skládky tak, aby podíl této složky činil v roce 2010 nejvíce 75 % hmotnostních, v roce 2013 nejvíce 50 % hmotnostních a výhledově v roce 2020 nejvíce 35 % hmotnostních z celkového množství BRKO vzniklého v roce 1995:

- a) vytvářet podmínky k oddělenému shromažďování jednotlivých druhů biologicky rozložitelných odpadů vznikajících v domácnostech, živnostech, průmyslu a úřadech, mimo směsný odpad;
- b) omezovat znečišťování biologicky rozložitelných odpadů jinými odpady zejména mající nebezpečné vlastnosti;
- c) zvyšovat v maximální možné míře materiálové využití druhů odpadů tvořících BRKO vyříděných z komunálního odpadu, zejména papíru a lepenky;
- d) zpracovat Realizační program České republiky pro biologicky rozložitelné odpady komplexně řešící nakládání s těmito odpady, zejména se zaměřením na snižování množství BRKO ukládaného na skládky;
- e) navrhovat a vytvářet ekonomicky a technicky zdůvodněná společná řešení, v rámci dvou i více krajů, za účelem docílení požadovaného snížení množství BRKO ukládaného na skládky;
- f) podpořit vytvoření sítě regionálních zařízení pro nakládání s komunálními odpady tak, aby bylo dosaženo postupného omezení BRKO ukládaných na skládky; při vytváření regionální sítě se zaměřovat zejména na výstavbu kompostáren, zařízení pro anaerobní rozklad a mechanicko-biologickou úpravu těchto odpadů;
- g) zpracovat na základě dat a informací zejména z krajských koncepcí nakládání s odpady analýzu kapacit, provozních podmínek a technologického vybavení současných zařízení pro materiálové využití BRKO a případně stanovit opatření pro jejich uvedení do souladu s právním řádem České republiky;
- h) upřednostňovat kompostování a anaerobní rozklad biologicky rozložitelných odpadů kromě odpadů podle písm. c) s využitím výsledného produktu zejména v zemědělství, při rekultivacích, úpravách zeleně; odpady, které nelze takto využít, upravovat na palivo a nebo energeticky využívat;
- i) dodržovat důsledně požadavek zákazu ukládat na skládky odděleně vyříděné biologicky rozložitelné odpady s výjimkou řešení krizových situací způsobených živelními pohromami a jinými mimořádnými událostmi;
- j) vyhodnocovat na základě ohlašování odpadů každý rok množství a úroveň snižování podílu BRKO ukládaného na skládky a zveřejňovat výsledky vyhodnocení za uplynulý kalendářní rok vždy ke dni 30. září následujícího roku ve Věstníku Ministerstva životního prostředí.

IV. SMĚRNÁ ČÁST

Směrná část POH ČR definuje podmínky a nástroje pro splnění stanovených cílů, systém řízení změn v odpadovém hospodářství, systém kontroly plnění POH ČR, právní podklad pro cíle a opatření stanovená v závazné části, soustavu indikátorů ke sledování změn v odpadovém hospodářství, návrhy na rozpracování POH ČR a předpoklad vývoje odpadového hospodářství po vstupu ČR do EU.

4.1. Podmínky pro splnění stanovených cílů, opatření a změn Plánu odpadového hospodářství ČR

- a) Stabilita právního prostředí v oblastech ovlivňujících odpadové hospodářství;
- b) stabilita hospodářství a ekonomiky v ČR;
- c) připravenost řešit krizové stavy a živelné pohromy;
- d) odpovědnost státu za zavedení systému environmentální osvěty a vzdělávání vedoucí ke zvýšené odpovědnosti populace za zdraví lidí a životní prostředí.

4.2. Nástroje pro prosazování a kontrolu plnění Plánu odpadového hospodářství ČR

Nástroje stanovené v POH ČR jsou tvořeny a aplikovány tak, aby podporovaly hierarchii odpadového hospodářství stanovenou zákonem o odpadech. Jednotlivé nástroje jsou kombinovány za účelem dosažení vyšší účinnosti. Při tvorbě nástrojů jsou respektovány zásady volného pohybu zboží na jednotném trhu EU.

4.2.1 Normativní nástroje

- a) Právní řád ČR, zejména soubor právních předpisů upravující oblast životního prostředí včetně příslušných technických norem (Příloha č. 4);
- b) směrnice ES pro oblast nakládání s odpady transponované do právních předpisů ČR v souladu s nabytím jejich účinnosti (Příloha č. 4);
- c) strategické dokumenty ostatních ministerstev např. národní rozvojový plán, surovinová politika, energetická politika, rozvojové a operační programy atd.
- d) rozvahy a strategie v oblasti investic, modely financování,
- e) Realizační programy ČR řešící systémy nakládání s významnými skupinami odpadů (Příloha č. 3) včetně návrhu deficitních nástrojů,
- f) plány odpadového hospodářství krajů a plány odpadového hospodářství původců odpadů;
- g) podmínky pro důsledné uplatňování kontrolních pravomocí veřejné správy.

4.2.2. Ekonomické nástroje

- a) Aktuální ekonomické nástroje:
 - poplatky za uložení odpadů, které podle zákona o odpadech platí původce odpadu (poplatek se skládá ze dvou složek: základní složka poplatku za všechny odpady a riziková složka za nebezpečné odpady),
 - finanční rezerva pro rekultivace a asanace skládek podle zákona o odpadech (rezervu vytváří provozovatel skládky v rámci svých nákladů),

- finanční záruka a pojištění podle zákona o odpadech,
 - zálohy na vratné obaly podle zákona o obalech,
 - pokuty podle zákona o odpadech, zákona o obalech, zákona o obcích, přestupkového zákona,
 - platby za provoz systému nakládání s komunálním odpadem,
 - podpory ze SFŽP ČR (programy na využívání odpadů),
 - podpory ze státního rozpočtu (především na sběr a svoz odpadů),
 - výdaje z územních rozpočtů (především na sběr a svoz komunálních odpadů),
 - podpory z programů a fondů EU (programy na využívání odpadů),
 - daňové úlevy (na vybrané činnosti a komodity),
 - další podpory a dotace realizované ostatními resorty (dotace a půjčky na výzkum a vývoj MPO, podpory agrokomplexu, programy na podporu podnikání realizované Českomoravskou záruční a rozvojovou bankou, a.s., dotace na nápravu škod na životním prostředí atd.);
- b) podmínky pro vytvoření nových ekonomických nástrojů:**
- definovat zásady k dopracování ucelené koncepce navrhovaných ekonomických nástrojů v souladu s doporučením Evropské komise a ustanoveními ve Státní politice životního prostředí ČR,
 - zpracovat strategii stimulace podnikatelské i občanské sféry k omezování vzniku odpadů a k zavádění ekologicky šetrných způsobů nakládání s nimi,
 - stanovit systém pro dosažení vyvážené pozitivní i negativní stimulace,
 - prověřit možnost nepřímé podpory využívání odpadů formou zvýšení plateb z primárních přírodních zdrojů a zavedení plateb u dosud nezaplatněných zdrojů,
 - stanovit systém pro vyšší využívání komerčních úvěrů v oblasti odpadového hospodářství (např. vyšším využíváním nepřímých ekonomických nástrojů – záruky za úvěr apod.),
 - upravit programy SFŽP ČR tak, aby podporovaly plnění jednotlivých cílů stanovených v POH ČR,
 - stanovit nové formy recyklačních nebo zálohových plateb u vybraných výrobků,
 - zvýšit poplatky za uložení odpadů na skládky s tím, že příjemci navýšení těchto poplatků budou místně příslušné obce a kraje (SFŽP ČR zůstane příjemcem rizikové složky poplatku za ukládání odpadů na skládky),
 - zpracovat strategii podpory materiálového využití odpadů včetně odbytu výrobků vyrobených z recyklovaných odpadů, kterými lze nahradit suroviny získané z neobnovitelných přírodních zdrojů v návaznosti na připravovaný zákon o daních z neobnovitelných přírodních zdrojů.

4.2.3. Administrativní nástroje

- a)** Zabezpečení jednotného výkonu státní správy v oblasti práva životního prostředí se zaměřením na aplikaci nových principů a metod v nich obsažených, které mohou mít významný pozitivní vliv na zdraví lidí a životní prostředí;
- b)** zvyšování odbornosti pracovníků veřejné správy na úseku odpadového hospodářství a v souvisejících oblastech;
- c)** posílení pravomocí ČIŽP a dalších kontrolních orgánů státní správy, zajištění optimálních podmínek pro efektivní vykonávání kontrolní činnosti dostatečnou odbornou a personální kapacitou, technickým a finančním zázemím apod.;

- d) podporování žádoucích aktivit, vedoucí k prevenci vzniku odpadů, omezování jejich množství a nebezpečných vlastností, např. formou nepřímé podpory zahrnout příslušná kritéria do podmínek obchodních soutěží, které orgány veřejné správy přímo vyhlašují nebo je mohou ovlivnit;
- e) upřednostňování výrobků z recyklovaných materiálů a ekologicky šetrných výrobků při zadávání zakázek na úrovni všech orgánů veřejné správy;
- f) vytváření odborného zázemí pro podporu výkonu veřejné správy formou center odpadového hospodářství, která budou schopna poskytovat data a zprávy o současném stavu a nových směrech v odpadovém hospodářství a souvisejících oblastech, provádět potřebné analýzy v dané oblasti, regionu, obcích apod.
- g) ustanovení Rady pro odpadové hospodářství (dále jen „Rada“) jako mezirezortního poradního orgánu ministra životního prostředí, která se zřizuje za účelem koordinace plánování odpadového hospodářství na národní úrovni; členy Rady jmenuje ministr životního prostředí po dohodě s dotčenými ministry, hejtmany a dobrovolnými profesními sdruženími;
- h) realizační a pilotní projekty zaměřené na splnění strategických, hlavních i dílčích cílů POH ČR, které řeší jmenovité úkoly výzkumu a vývoje a přípravu investic zaměřených na prosazování integrovaných systémů nakládání s odpady.

4.2.4. Informační nástroje

- a) Informační strategie MŽP pro roky 2000 – 2003 a následná aktualizovaná vydání;
- b) soustava právních norem, databází, periodik ad. podrobně uvedené v kap. 2.9;
- c) komunikační strategie pro oblast odpadového hospodářství (návrh);
- d) systém veřejných projednání v rámci procesu SEA;
- e) program informační podpory výkonu veřejné správy v odpadovém hospodářství;
- f) informační systémy všech ministerstev a dalších orgánů státní správy určených pro informování veřejnosti.

4.2.5. Dobrovolné nástroje

- a) Dobrovolné dohody v oblasti odpadového hospodářství a v dalších souvisejících oblastech za účelem dosažení splnění povinností, které lze očekávat vzhledem k připravovaným směrnicím v ES nebo v případě, že lze dosáhnout většího efektu pro životní prostředí a výrobce (nadstandardní plnění zákona);
- b) dobrovolné dohody za účelem zvyšování kvality výkonu činnosti subjektů odpadového hospodářství s podporou aplikace norem řady ISO 14000 a kvality služeb v oblasti odpadového hospodářství;
- c) dobrovolné dohody s provozovateli zařízení v oblasti odpadového hospodářství, za účelem vydání integrovaného povolení i pro zařízení, na něž se příloha č.1 zákona o IPPC nevztahuje;
- d) další formy dobrovolných aktivit podnikatelské sféry, zejména oborových programů (např. Responsible Care v chemickém průmyslu, „zelený kodex“ , provozovatelů hotelů atp.).

4.3. **Řízení změn v odpadovém hospodářství a zabezpečení kontroly plnění stanovených cílů a postupů**

4.3.1. Průběžná kontrola a změny Plánu odpadového hospodářství ČR

- a) Ministerstvo životního prostředí (dále jen „ministerstvo“), kraje, obce s rozšířenou působností a původci odpadů průběžně kontrolují vytváření podmínek pro předcházení vzniku odpadů a nakládání s nimi a naplňování stanovených cílů a opatření;

- b) ministerstvo využívá při kontrole POH ČR nejlepší dostupné hardwarové a softwarové vybavení;
- c) ministerstvo zpracovává ve spolupráci s kraji zprávu o stavu plnění POH ČR, v termínu jedenkrát ročně nejpozději do 31. 12. za uplynulý kalendářní rok, poprvé v roce 2005. Na základě výsledků navrhuje další opatření pro podporu jeho plnění;
- d) Rada koordinuje vyhodnocení stavu odpadového hospodářství se zaměřením na plnění stanovených opatření, která jsou v kompetenci ostatních ministerstev a krajů;
- e) Rada projednává navržená opatření pro podporu plnění POH ČR a předkládá ministrovi životního prostředí návrhy na změny POH ČR a případně i návrhy na změny souvisejících právních předpisů v aktuálních termínech.

4.3.2. Systém vyhodnocení Plánu odpadového hospodářství ČR

- a) Vyhodnocení indikátorů stavu změn v odpadovém hospodářství:
 - ministerstvo pravidelně vyhodnocuje účinnost soustavy nástrojů odpadového hospodářství a stanovuje postup jejich aplikace pro odpadové hospodářství. První vyhodnocení se bude zpracovávat k 31.12. 2004,
 - ministerstvo vyhodnotí zvolenou soustavu indikátorů stavu a změn v odpadovém hospodářství do 31.12. 2004,
 - ministerstvo zajistí ve spolupráci s ostatními dotčenými resorty, profesními sdruženími a nejvýznamnějšími dotčenými subjekty zpracování návrhu systému hodnocení služeb v odpadovém hospodářství v termínu do konce roku 2004;
- b) vyhodnocení stavu podnikové sféry v oblasti odpadového hospodářství:

součástí vyhodnocování plnění jednotlivých cílů stanovených v POH ČR je i pravidelné, periodické vyhodnocování stavu podnikové sféry zabezpečující využívání a odstraňování odpadů. Sledovanými jednotkami budou podnikatelské subjekty s činnostmi podle OKEČ 37 10 00, 37 20 00, 51 50 00, 90 00 20 z databázi Českého statistického úřadu.

sledované ukazatele pro vyhodnocení podnikové sféry:

- počet podnikatelských subjektů evidovaných ČSÚ v ČR členěné podle počtu zaměstnanců,
- počet zaměstnanců všech statisticky sledovaných jednotek,
- tržby (výkony) všech statisticky sledovaných jednotek.

4.3.3. Indikátory odpadového hospodářství ČR

- a) Stav a vývoj odpadového hospodářství a míra plnění stanovených cílů se zjišťuje prostřednictvím Soustavy indikátorů stavu a změn odpadového hospodářství ČR (dále jen „soustava indikátorů OH“). Indikátory umožňují sledovat plnění kvantifikovaných i obecných cílů odpadového hospodářství stanovených v POH ČR a sledování vývoje základních složek odpadového hospodářství definovaných OECD a EUROSTATem. Soustava indikátorů OH, která je uvedena v Příloze č. 2 bude postupně uvedena do souladu s nařízením ES č. 2150/2002 o statistice odpadů po narovnání existujících disparit;
- b) soustava indikátorů odpadového hospodářství je složena z 38 indikátorů, které jsou rozděleny na 3 skupiny:

1. skupina – základní indikátory I.1 až I.18:

základní indikátory pro území ČR a krajů se vyhodnocují 1x ročně vždy k 31. 12. následujícího roku a jsou sledovány u těchto skupin odpadů: odpady celkem, nebezpečné odpady, ostatní odpady a komunální odpady;

2. skupina – doplňkové indikátory stanovené k základním indikátorům I.19 až I.22:

doplňkové indikátory pro území ČR a krajů se vyhodnocují 1x ročně vždy k 31. 12. následujícího roku.

3. skupina – specifické indikátory I.23 až I.35:

specifické indikátory pro území ČR a krajů se vyhodnocují 1x ročně vždy k 31. 12. následujícího roku.

- c) soustava indikátorů OH a zjišťování jejich hodnot musí naplňovat požadavky vymezené zejména zákonem o odpadech, zákonem o obalech, zákonem o státní statistické službě a mezinárodní právní úpravou;
- d) zjišťování a ověřování hodnot indikátorů zabezpečuje ministerstvo prostřednictvím CeHO, ve spolupráci s ČSÚ, kraji a dalšími orgány v rozsahu jejich působnosti;
- e) ministerstvo vyhodnocuje soustavu indikátorů OH a zabezpečuje její aktualizaci.

4.4. Právní podklad pro cíle stanovené v Plánu odpadového hospodářství ČR

Zákon o odpadech včetně příslušných prováděcích právních předpisů je základem, ze kterého bylo vycházeno při definování cílů, zásad a opatření. Přehled dalších podkladových dokumentů zejména právních předpisů ES je uveden k jednotlivým bodům závazné části, ve které jsou stanoveny závazné cíle vyjádřené formou verbální i numerickou:

Bod 3.1. Opatření k předcházení vzniku odpadů, omezování jejich množství a nebezpečných vlastností:

- Směrnice Rady 75/442/EC o odpadech
- Směrnice Rady 91/156/EC, kterou se doplňuje směrnice č. 75/442/EC o odpadech
- Státní politika životního prostředí ČR 2001
- 6. Akční program ES

Bod 3.2. Zásady pro nakládání s nebezpečnými odpady:

- Směrnice Rady 91/689/EEC o nebezpečném odpadu
- Státní politika životního prostředí ČR 2001
- 6. Akční program ES

Bod 3.3. Zásady pro nakládání s vybranými odpady a zařízeními podle části čtvrté zákona o odpadech:

- Zákon č. 76/2002 Sb. o integrované prevenci (IPPC)
- Směrnice Rady 96/59/EC o odstraňování PCB a PCT
- Směrnice Rady 75/439/EEC o nakládání s odpadními oleji
- Směrnice Rady 91/157/EEC o bateriích a akumulátorech obsahujících určité nebezpečné látky
- Směrnice Rady 86/278/EEC o ochraně životního prostředí, zejména půdy, při použití čistírenských kalů v zemědělství
- Směrnice Rady 2000/53/ES o vozidlech s ukončenou životností
- Směrnice Rady 78/176/EEC o odpadu z průmyslu oxidu titaničitého
- Směrnice Rady 2002/96/EC o odpadních elektrických a elektronických zařízeních
- Směrnice Rady 2002/95/EC o omezení používání některých nebezpečných látek v elektrických a elektronických zařízeních
- Směrnice Rady 75/442/EC o odpadech
- Směrnice Rady 91/156/EC, kterou se doplňuje směrnice č. 75/442/EC o odpadech
- 6. Akční program ES (článek 2)

Bod 3.4. Zásady pro vytváření jednotné a přiměřené sítě zařízení k nakládání s odpady:

- Směrnice Rady 91/156/EC, kterou se doplňuje směrnice č. 75/442/EC o odpadech
- 6. Akční program ES

Bod 3.5. Zásady pro rozhodování ve věcech dovozu a vývozu odpadů:

- Nařízení Rady (EHS) č. 259/93 o kontrole a řízení pohybu zásilek odpadů přes hranice států v EU, do EU a z EU
- Basilejská úmluva
- Rozhodnutí Rady OECD C(92)39/Final)

Bod 3.6 Podíl recyklovaných odpadů:

- Směrnice Rady 99/31/EC pro skládkování odpadů (článek 5)

Bod 3.7. Podíl odpadů ukládaných na skládky:

- Směrnice Rady 99/31/EC pro skládkování odpadů (článek 5)
- 6. Akční program ES

Bod 3.8. Maximální množství organické složky ve hmotě ukládané do skládek:

- Státní politika životního prostředí ČR 2001
- Směrnice Rady 75/442/EEC o odpadech
- Směrnice Rady 91/156/EC, kterou se doplňuje směrnice č. 75/442/EC o odpadech
- Směrnice Rady 99/31/EC pro skládkování odpadů (článek 5)
- 6. Akční program ES

4.5. Rozpracování a doplnění Plánu odpadového hospodářství ČR

POH ČR řeší nakládání zejména s těmi skupinami odpadů, které stanovil zákon o odpadech. Systémy nakládání s dalšími významnými komoditami odpadů z hlediska jejich negativního vlivu na zdraví lidí a životní prostředí nebo k jejich možnému využití jako náhrady primárních přírodních zdrojů, budou řešeny postupně při následných aktualizacích POH ČR. Jedná se např. o zemědělské odpady, odpady z energetiky, odpady z těžby, stavební a demoliční odpady, komunální odpady atd. Řešení systémů nakládání s těmito skupinami odpadů bude probíhat formou zpracování Realizačních programů ČR. Ministerstvo životního prostředí ustanovilo ke zpracování Realizačních programů ČR pracovní skupiny. Své zástupce do jednotlivých pracovních skupin jmenovaly ostatní resorty, kraje, z oblasti hospodářské sféry významné svazy, asociace a sdružení, dále neziskové organizace a další dotčené subjekty.

Seznam dalších Realizačních programů ČR pro období 2004 – 2006:

- Realizační program ČR pro oleje
- Realizační program ČR pro baterie a akumulátory
- Realizační program ČR pro komunální odpady
- Realizační program ČR pro biodegradabilní odpady se zaměřením na odpady ze zemědělství, zahradnictví, rybářství, myslivosti, zpracování dřeva ad.
- Realizační program ČR pro kontaminované zeminy a sedimenty
- Realizační program ČR pro stavební a demoliční odpady
- Realizační program ČR pro průmyslové odpady
- Realizační program ČR pro pneumatiky
- Realizační program ČR pro odpady z energetiky
- Realizační program ČR pro odpady z těžby
- Realizační program ČR pro odpady ze živelných pohrom
- Realizační program ČR ke značení a třídění plastů

Struktura Realizačních programů ČR:

- SWOT analýza pro příslušnou komoditu odpadů,
- cíle vyplývající z POH ČR,
- harmonogram plnění dílčích úkolů a opatření,
- nástroje (ekonomické, legislativní, dobrovolné ad.),
- postupy prevence a minimalizace vzniku odpadů – varianty,
- způsoby nakládání s odpady – varianty,
- současné a plánované kapacity zařízení pro nakládání s odpady,
- dovoz a vývoz odpadů,
- technicko ekonomická analýza současného stavu a navržených opatření,
- veřejná správa (kompetence),
- doporučené způsoby nakládání s odpady a návrhy min. standardů – varianty,
- postupy vedoucí ke snižování environmentálních a zdravotních rizik při nakládání s nebezpečnými odpady,
- návrhy pilotních projektů,
- environmentální přijatelnost stavu nakládání s odpady (akceptace veřejností),
- vzorové příklady nakládání s odpady dané komodity v ČR, státech EU ad.;

Kompletní přehled realizačních programů ČR průběžně zpracovávaných v období 2003–2006 je uveden v Příloze č. 3.

4.6. Směry odpadového hospodářství po vstupu ČR do Evropské unie

Přehled návrhů, změn a opatření vyplývajících z připravovaných směrnic ES vztahující se k jednotlivým skupinám odpadů a činnostem souvisejících s nakládáním s odpady. Zdrojem informací je dokument EU Environmental Issue Manager, z prosince 2002:

- a) obalové odpady (návrh novely Směrnice 94/62/EC o obalech a obalových odpadech):**
7.2.2003 byla předložena Společná pozice Rady a EP. V návrhu je zpřesněna definice obalů. Dále jsou navrženy nové limity pro využití obalů z odpadů a to 60 % (jako minimum) hmotnosti do 31.12. 2008, pro recyklaci pak minimum 55 %, maximum 80 % hmotnosti do 31.12.2008. Nově byly navrženy recyklační cíle pro jednotlivé komodity a to 60 % hmotnosti u skla, papíru a lepenky, 50 % pro kovy, 22,5 % pro plasty, 15 % pro dřevo;
- b) environmentální problematika PVC (je plánována příprava Sdělení):**
k problematice PVC byl zpracován v roce 2000 pracovní dokument – Zelená kniha (Green paper). V Evropské komisi v současné době probíhají diskuse o dobrovolných závazcích navržených průmyslem o vyloučení olovnatých stabilizátorů v PVC do roku 2015 a o zvýšení recyklace PVC na 200 tis. tun do roku 2010. Bude-li uzavřena dobrovolná dohoda k PVC s průmyslem, stane se tak na základě Doporučení komise nebo v rámci Směrnice stanovující cíle a časový harmonogram. Výbor životního prostředí EP rozhodl vydat zprávu o Sdělení Evropské komise k dobrovolným dohodám. V tomto kontextu je záměr diskutovat problematiku PVC společně se zprávou Legislativního výboru EP. Jednání k problematice PVC se zaměřuje v EU zejména na možnosti použití/náhrady některých přísad použitých k výrobě výrobků s obsahem PVC jako jsou ftaláty, olovo a kadmium, a rovněž na způsoby nakládání s odpady obsahující PVC;
- c) stavební a demoliční odpady (je plánována příprava Doporučení):**
cílem je zlepšit nakládání se stavebními a demoličními odpady tak, aby bylo v souladu s hierarchií nakládání s odpady (prevence, opětovné použití, materiálové využití, energetické využití a odstranění). Je doporučováno prosazování recyklačních kvót pro stavební a demoliční odpady s dosažením cílů 50-75 % do roku 2005 a 70-85 % do roku 2010; omezení ukládání na skládky; při probíhající diskusi je upřednostňována příprava závazných opatření; nepředpokládá se významný posun řešení problematiky v roce 2003;
- d) kalý z ČOV (je plánována příprava novely Směrnice):**
návrh novely se bude zabývat podporou využití kalů v lesním hospodářství a při rekultivacích. Bude rozšířena definice pojmu „čistírenský kal“. Dále budou stanoveny přísnější limity pro obsah těžkých kovů v kalech a půdě a rozšířen seznam těchto kovů; uvažuje se s navržením limitních hodnot pro organické látky včetně dioxinů; s prioritním požadavkem na biologické, chemické nebo tepelné zpracování kalů.
V průběhu roku 2003 se neočekává ukončení legislativní přípravy novely;
- e) biologicky rozložitelné odpady (je plánována příprava nové Směrnice):**
cílem je podpora separovaného sběru a zpracování biodegradabilních odpadů tak, aby toto napomohlo naplnění cílů směrnice ES o skládkách odpadu. Je navrženo, aby byla zpracována do 3 let sběrná schémata oblastí s populací nad 100.000 obyvatel a do 5 let pro aglomerace nad 2000 obyvatel. Je navrženo připravit jednotné normy pro 3 stupně kvality kompostu.
Ukončení přípravy návrhu Směrnice se předpokládá v roce 2004;
- f) nebezpečné odpady z domácností (je plánován návrh nové Směrnice):**
novela Směrnice 91/689/EEC o nebezpečném odpadu by měla ukládat povinnost značení výrobků s obsahem nebezpečných látek a jejich tříděný sběr (nezahrnuje baterie, odpady z elektrických a elektronických zařízení a odpadní oleje, které řeší samostatné směrnice);
V roce 2003 se neočekává ukončení přípravy návrhu;
- g) dovoz a vývoz odpadů (je plánována novela Nařízení Rady (EHS) č. 259/93 o kontrole a řízení pohybu zásilek odpadů přes hranice států v EU, do EU a z EU):**
příprava novely nařízení, kterým by mělo dojít k zjednodušení a omezení procesních požadavků při notifikaci. Do novely by mělo být začleněno Rozhodnutí OECD C(2001)107 z června 2001. Předložení návrhu se očekává v průběhu roku 2003;
- h) odpadní oleje (návrh Revize Směrnice 75/439/EEC):**
směrnice 75/439/EEC o odpadních olejích doplněná Směrnicí 87/101/EEC by měla přehodnotit povolený obsah (50 ppm) PCB/PCT v odpadních olejích. Bude nutné připravit porovnávací studii analýzy nákladů regenerace vs. spalování. V roce 2003 nebude příprava návrhu dokončena;
- i) baterie a akumulátory (je plánována příprava nové Směrnice):**
je uvažováno zrušení směrnice 91/157/EEC a 93/86/EEC s tím, že nová směrnice bude zahrnovat veškeré typy baterií a akumulátorů. Je plánováno rozšíření povinností pro výrobce financovat registraci, sběr, zpracování, využití, bezpečné odstranění a monitoring. Jsou navrženy cíle pro sběr 75 % hmotnosti u spotřebitelských baterií/akumulátorů, 95 % hmotnosti u průmyslových a automobilových baterií/akumulátorů a dosažení

recyklace 55 % hmotnosti materiálu u sebraných baterií (31.12.2004). Je navržen sběr a recyklace Ni-Cd baterií a akumulátorů;

j) odpady z těžby (je plánována příprava nové Směrnice):

cílem je, aby byla hlušina ukládána zpět do vytěžených dolů a provedena rekultivace v místě těžby. Na provozovateli bude požadováno zpracovat plán odpadového hospodářství; členské státy budou zpracovávat plány pro řešení mimořádných situací při těžbě. Mimo jiné je dále navrhováno stanovit podmínky pro povolení těžby a v průběhu celé fáze provozu, tak, aby byla zabezpečena ochrana vody a půdy. Návrh má být připraven v průběhu roku 2003.

k) definice odpadů (je zvažována příprava metodiky nebo opatření):

mělo by být upřesněno za jakých podmínek a v jakém stavu může být materiál považován za odpad, a kdy se odpad může stát druhotnou surovinou nebo opětovně výrobkem. Komise nepředpokládá, že dojde k pokroku v objasnění definice v roce 2003;

l) recyklace odpadů (je zvažována příprava Zelené knihy):

Návrh by měla Komise připravit v průběhu roku 2003, jedná se o rozpracování „Tematické strategie“ stanovené v 6. Akčním programu ES. Uvažuje se o stanovení recyklačních cílů pro různé komodity. Rovněž by měla být stanovena politika a nástroje pro podporu vytváření trhu s recyklovanými materiály. Měla by být posouzena definice recyklace odpadu;

m) odpady kontaminované persistentními organickými látkami (je zvažován návrh opatření):

opatření by mělo být rozpracováno Stockholmské úmluvy o persistentních organických látkách v části, která se týká přijetí příslušných opatření k organickým polutantům obsaženým v odpadech. V první fázi bude připravena studie pro stanovení limitů pro koncentraci dioxinů v odpadech;

n) vymezení operací odstranění a recyklace (je zvažován návrh Rozhodnutí):

Komise prohlásila, že je nutné upravit stávající seznam operací pro odstranění a recyklaci odpadů. Bude zpracována podkladová studie;

o) cíle pro předcházení vzniku odpadů (je plánován návrh Sdělení):

Na základě požadavků 6. Akčního programu ES budou stanoveny kvantitativní a kvalitativní cíle omezení všech relevantních odpadů v horizontu roku 2010. Před zpracováním legislativního opatření bude předložen v průběhu roku 2003 pracovní dokument k diskusi.

Přehled novelizovaných a nově připravovaných právních předpisů ES bude aktualizován a zveřejněn vždy společně s vyhodnocením POH ČR.

Přehled cílů stanovených v Plánu odpadového hospodářství ČR

Poř. číslo	Umístění v textu bod č.	Definice cíle	Typ cíle
1	3.1.	snižování měrné produkce odpadů nezávisle na úrovni ekonomického růstu	základní strategický cíl
2	3.1.	maximální využívání odpadů jako náhrady primárních přírodních zdrojů	základní strategický cíl
3	3.1.	minimalizace negativních vlivů na zdraví lidí a životní prostředí při nakládání s odpady	základní strategický cíl
4	3.2.	snížit měrnou produkci nebezpečných odpadů o 20% do roku 2010 ve srovnání s rokem 2000 s předpokladem dalšího snižování	hlavní cíl
5	3.3.1.	odstranění odpadů PCB a zařízení s obsahem PCB nebo jejich dekontaminaci do roku 2010	hlavní cíl
6	3.3.2. písm a)	zajistit využití 38 % hmotnostních z ročního množství olejů uvedeného na trh do roku 2006 a 50% hmotnostních z ročního množství olejů uvedeného na trh do roku 2012 a zvyšovat množství zpětně odebraných použitých odpadních olejů	hlavní cíl
7	3.3.3. písm a)	dosáhnout u použitých průmyslových Ni-Cd akumulátorů úplného využití kovové substance do 31. 12. 2005	hlavní cíl
8	3.3.3. písm b)	dosáhnout do roku 2006 sběru použitých přenosných baterií v množství 100 g za rok na obyvatele, z toho materiálově využívat min. 50 % hmotnostních	hlavní cíl
9	3.3.3. písm c)	zajistit do roku 2005 sběr a materiálové využití 85% hmotnostních z celkového množství olověných akumulátorů uvedených na trh	hlavní cíl
10	3.3.3. písm d)	zajistit do roku 2012 sběr a materiálové využití 95% hmotnostních z celkového množství olověných akumulátorů uvedených na trh	hlavní cíl
11	3.3.4. písm a)	řešit podpory úpravy kalů z čistíren odpadních vod včetně jejich hygienizace, použití upravených kalů na zemědělské půdě a jiné způsoby využití kalů	hlavní cíl
12	3.3.5. písm a)	snižovat měrný výskyt emisí z výroby oxidu titaničitého a jejich úniku do jednotlivých složek životního prostředí	hlavní cíl
13	3.3.6. písm a)	zabránit rozptylu azbestu a azbestových vláken do složek životního prostředí	hlavní cíl
14	3.3.7. písm a)	pro vozidla vyrobená po 1. lednu 1980 nejpozději od 1. ledna 2006 opětovně použít a využít nejméně v míře 85 % průměrné hmotnosti všech autovraků převzatých za kalendářní rok a opětovně použít a materiálově využít v míře nejméně 80 % průměrné hmotnosti všech autovraků převzatých za kalendářní rok	hlavní cíl

Poř. číslo	Umístění v textu bod č.	Definice cíle	Typ cíle
15	3.3.7. písm b)	pro vozidla vyrobená před 1. lednem 1980 je míra opětovného použití a využití stanovena na 75 % a míra opětovného použití a materiálového využití na 70 % průměrné hmotnosti všech autovraků převzatých za kalendářní rok	hlavní cíl
16	3.3.7. písm c)	nejpozději od 1. ledna 2015 opětovně použít a využít nejméně v míře 95 % průměrné hmotnosti všech autovraků převzatých za kalendářní rok a opětovně použít a materiálově využít v míře nejméně 85 % průměrné hmotnosti všech autovraků převzatých za kalendářní rok.	hlavní cíl
17	3.4.	vytvořit integrované systémy nakládání s odpady na regionální úrovni a jejich propojení do celostátní sítě zařízení pro nakládání s odpady v rámci vybavenosti území	hlavní cíl
18	3.4.písm i), j")	– nepodporovat výstavbu nových spaloven komunálního odpadu ze státních prostředků; – nepodporovat výstavbu nových skládek odpadů ze státních prostředků	dílčí cíle
19	3.5.	neohrožovat v důsledku přeshraničního pohybu odpadů zdraví lidí a životní prostředí a zajistit při rozhodování ve věcech dovozu a vývozu odpadů soulad s mezinárodními závazky České republiky	hlavní cíl
20	3.6.	zvýšit využívání odpadů s upřednostněním recyklace na 55 % všech vznikajících odpadů do roku 2012 a zvýšit materiálové využití komunálních odpadů na 50% do roku 2010 ve srovnání s rokem 2000	hlavní cíl
21	3.6. písm h)	využívat 50 % hmotnosti vznikajících stavebních a demoličních odpadů do 31. prosince 2005 a 75 % hmotnosti vznikajících stavebních a demoličních odpadů do 31. prosince 2012;	dílčí cíl
22	3.6. písm i)	zvýšit úroveň sběru tříděných vyřazených elektrických a elektronických zařízení na 4 kg na osobu za rok z domácností do 31.12.2006	dílčí cíl
23	3.6. písm j)	dosáhnout u velkých domácích spotřebičů a automatických výdejních stojanů využití minimálně 80 % průměrné hmotnosti použitého spotřebiče a opakovaně použít nebo recyklovat materiály, látky a součásti z nich v rozsahu minimálně 75 % průměrné hmotnosti spotřebiče do 31.12.2006;	dílčí cíl
24	3.6. písm k)	dosáhnout u zařízení informační technologie a komunikačních a spotřebitelských zařízení využití minimálně 75 % průměrné hmotnosti použitého spotřebiče a opakovaně použít nebo recyklovat materiály, látky a součásti z nich v rozsahu minimálně 65 % průměrné hmotnosti spotřebiče do 31.12.2006	dílčí cíl

Poř. číslo	Umístění v textu bod č.	Definice cíle	Typ cíle
25	3.6. písm l)	dosáhnout u malých domácích spotřebičů, osvětlovacích zařízení, elektrických a elektronických nástrojů, hraček a přístrojů pro monitorování a regulaci využití minimálně 70 % průměrné hmotnosti použitého spotřebiče a opakovaně použít nebo recyklovat materiály, látky a součásti z nich v rozsahu minimálně 50 % průměrné hmotnosti použitého spotřebiče do 31.12.2006	dílčí cíl
26	3.6. písm m)	dosáhnout opětovného použití nebo recyklace materiálů, látek a součástí z výbojek v rozsahu minimálně 80 % hmotnosti použitého spotřebiče do 31.12.2006;	dílčí cíl
27	3.7.	snížit hmotnostní podíl odpadů ukládaných na skládky o 20 % do roku 2010 ve srovnání s rokem 2000 a s výhledem dalšího postupného snižování	hlavní cíl
28	3.7. písm c)	uzavřít a rekultivovat skládky, které nejsou dlouhodobě schopny plnit zákonné požadavky na provoz a technický stav; skládky odpadů, které nesplňují podmínky stanovené zákonem o odpadech a prováděcím právním předpisem, provozovat nejdéle do 16. července 2009 na základě rozhodnutí krajského úřadu v souladu se schváleným plánem úprav skládky	dílčí cíl
29	3.7. písm f)	provést prověrku provozu a technického stavu všech provozovaných skládek odpadů v termínu do 31. prosince 2004	dílčí cíl
30	3.7. písm g)	pravidelně kontrolovat opatření stanovená v plánu úprav skládky u provozovatelů skládek s cílem sladit provoz a technický stav skládek s podmínkami stanovenými právem Evropských společenství do 31. prosince 2009	dílčí cíl
31	3.8.	snížit maximální množství biologicky rozložitelných komunálních odpadů ukládaných na skládky tak, aby podíl této složky činil v roce 2010 nejvíce 75 % hmotnostních, v roce 2013 nejvíce 50 % hmotnostních a výhledově v roce 2020 nejvíce 35 % hmotnostních z celkového množství BRKO vzniklého v roce 1995	hlavní cíl

Soustava indikátorů odpadového hospodářství ČR

1. skupina – základní indikátory I.1 až I.18:

Indikátory se vyhodnocují samostatně pro skupiny: všechny odpady, nebezpečné odpady, ostatní odpady a komunální odpady

I.1	Celková produkce odpadů	1 000 t/rok
I.2	Celková produkce odpadů na jednotku HDP	t/1 000 EUR/rok
I.3	Podíl na celkové produkci odpadů	% z celkové produkce odpadů
I.4	Produkce na obyvatele	kg/obyvatele/rok
I.5	Podíl využitých odpadů (R1 až R11, N1)	% z celkové produkce skupiny odpadů
I.6	Podíl materiálově využitých odpadů (R2 až R11, N1)	% z celkové produkce skupiny odpadů
I.7	Podíl energeticky využitých odpadů (R1)	% z celkové produkce skupiny odpadů
I.8	Podíl odpadů odstraněných skládkováním (D1, D5, D12)	% z celkové produkce skupiny odpadů
I.9	Podíl odpadů odstraněných jiným uložením (D3, D4)	% z celkové produkce skupiny odpadů
I.10	Podíl odpadů odstraněných spalováním (D10)	% z celkové produkce skupiny odpadů
I.11	Podíl odpadů vyvážených za účelem jejich odstranění	% z celkové produkce skupiny odpadů
I.12	Podíl odpadů dovážených za účelem jejich materiálového využití (R2 až R11, N1)	% z celkové produkce skupiny odpadů
I.13	Celková kapacita zařízení pro využívání odpadů (R1 až R11)	t/rok
I.14	Celková kapacita zařízení pro materiálové využívání odpadů (R2 až R11)	t/rok
I.15	Celková kapacita zařízení na energetické využívání odpadů (R1)	t/rok
I.16	Celková kapacita zařízení na spalování odpadů (D10)	t/rok
I.17	Celková kapacita zařízení pro skládkování odpadů (D1, D5, D12)	m ³
I.18	Celková kapacita zařízení pro jiné uložení odpadů (D3, D4)	m ³

2. skupina – doplňkové indikátory stanovené k základním indikátorům I.19 až I.22:

I.19	Množství sběrových míst nebezpečných odpadů	počet
I.20	Podíl nebezpečných odpadů ze zdravotnictví na celkové produkci odpadů ze zdravotnictví	%
I.21	Produkce odděleného sběru komunálních odpadů a obalů (podskupina 20 01 a 15 01)	kg /obyvatele/rok
I.22	Podíl biologicky rozložitelného komunálního odpadu (BRKO) ukládaného na skládky vzhledem ke srovnávací základně 1995	%

3. skupina – specifické indikátory I.23 až I.35:

I.23	Podíl stavebních a demoličních odpadů na celkové produkci odpadů	% z celkové produkce odpadů
I.24	Podíl využitých stavebních a demoličních odpadů (R1, R3, R4, R5, R11, N1)	% ze stavebních a demoličních odpadů
I.25	Podíl stavebních a demoličních odpadů odstraněných skládkováním (D1, D5, D12)	% ze stavebních a demoličních odpadů
I.26	Podíl stavebních a demoličních odpadů odstraněných jiným uložením (D3, D4)	% ze stavebních a demoličních odpadů
I.27	Celková produkce odpadů s obsahem PCB	t/rok
I.28	Celková produkce odpadních olejů	t/rok
I.29	Celková produkce odpadních baterií a akumulátorů	t/rok
I.30	Celková produkce kalů z čistíren odpadních vod	t/rok
I.31	Podíl kalů z produkce čistíren odpadních vod použitých na zemědělské půdě (R10)	% z celkové produkce kalů
I.32	Celková produkce odpadů azbestu	t/rok
I.33	Celková produkce autovraků	t/rok
I.34	Plnění cílů recyklace a využití odpadů z obalů ve struktuře přílohy č. 3 zákona o obalech	% za všechny položky tabulky
I.35	Rozdíl průměrné ceny za spalování tuny odpadu a ceny za uložení tuny odpadu na skládku včetně poplatků v členění na nebezpečné a ostatní odpady	Kč

Poznámka:

V POH krajů se indikátory I.11 a I.12, a I.34 nevyhodnocují. Ostatní indikátory se vyhodnocují pouze pro zařízení provozovaná na území kraje.

Přehled realizačních programů ČR pro období 2003 – 2006

Umístění v textu bod č.	Název realizačního programu ČR	Termín zpracování
3.2. a)	Realizační program ČR pro nakládání s nebezpečnými odpady	31.12.2003
3.3.1. b)	Realizační program ČR „Plán ČR pro dekontaminaci a odstranění zařízení s obsahem PCB“.	31.12.2003
3.3.4. a)	Realizační program ČR pro kaly z ČOV	31.12.2003
3.3.7.	Realizační program ČR pro nakládání s autovraky	31.12.2003
3.6. g)	Realizační program ČR obaly a odpady z obalů	31.12.2003
3.8. d)	Realizační program ČR pro biologicky rozložitelné odpady se zaměřením na biologicky rozložitelné komunální odpady včetně analýzy kapacit zařízení.	31.12.2003
3.1. l)	Realizační program ČR pro PVC a odpady z PVC	31.12.2003
3.6. a), b)	Realizační program ČR „Návrh nástrojů na podporu zvýšení materiálového využití odpadů včetně strategie podpory trhu s recyklovanými výrobky“.	31.12.2004
3.6. n)	Realizační program ČR pro elektrická a elektronická zařízení	31.12.2004
3.2. b)	Realizační program ČR pro odpady ze zdravotnictví	31.12.2004
4.5.	Realizační program ČR pro oleje	31.12.2004
4.5.	Realizační program ČR pro baterie a akumulátory	31.12.2004
4.5.	Realizační program ČR pro komunální odpady	31.12.2004
4.5.	Realizační program ČR pro biodegradabilní odpady se zaměřením na odpady ze zemědělství, zahradnictví, rybářství, myslivosti, zpracování dřeva ad.	2004 – 2005
4.5.	Realizační program ČR pro kontaminované zeminy a sedimenty	2004 – 2005
4.5.	Realizační program ČR pro stavební a demoliční odpady	2004 – 2005
4.5.	Realizační program ČR pro průmyslové odpady	2004 – 2005
4.5.	Realizační program ČR pro pneumatiky	2005
4.5.	Realizační program ČR pro odpady z energetiky	2004 – 2006
4.5.	Realizační program ČR pro odpady z těžby	2004 – 2006
4.5.	Realizační program ČR pro odpady ze živelných pohrom	2004 – 2006
4.5.	Realizační program ČR ke značení a třídění plastů	2005 – 2006

Právní předpisy a normy v oblasti odpadového hospodářství ČR a EU

1. Zákony:

Zákon č. 76/2002 Sb.,	o integrované prevenci a omezování znečištění, o integrovaném registru znečišťování a o změně některých zákonů (zákon o integrované prevenci)
Zákon č. 86/2002 Sb.,	o ochraně ovzduší a o změně některých dalších zákonů (zákon o ochraně ovzduší)
Zákon č. 100/2001 Sb.,	o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí)
Zákon č. 185/2001 Sb.,	o odpadech a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů
Zákon č. 274/2001 Sb.,	o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích)
Zákon č. 254/2001 Sb.,	o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon)
Zákon č. 477/2001 Sb.,	o obalech a o změně některých zákonů
Zákon č. 106/1999 Sb.,	o svobodném přístupu k informacím
Zákon č. 123/1998 Sb.,	o právu na informace o životním prostředí
Zákon č. 157/1998 Sb.,	o chemických látkách a chemických přípravcích a o změně některých dalších zákonů
Zákon č. 17/1992 Sb.,	o životním prostředí, ve znění zákona č. 123/1998 Sb.
Zákon č. 114/1992 Sb.,	o ochraně přírody a krajiny
Zákon č. 244/1992 Sb.,	o posuzování vlivů rozvojových koncepcí a programů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů)
Zákon č. 388/1991 Sb.,	o Státním fondu životního prostředí ČR
Zákon č. 50/1976 Sb.,	o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon)

2. Vyhlášky:

Vyhláška č. 115/2002 Sb.,	o podrobnostech nakládání s obaly
Vyhláška č. 116/2002 Sb.,	označování vratných zálohovaných obalů
Vyhláška č. 117/2002 Sb.,	o rozsahu a způsobu vedení evidence obalů a ohlašování údajů z této evidence
Vyhláška č. 237/2002 Sb.,	o podrobnostech způsobu provedení zpětného odběru některých výrobků
Vyhláška č. 355/2002 Sb.,	kteřou se stanoví emisní limity a další podmínky provozování ostatních stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší emitujících těkavé organické látky z procesů aplikujících organická rozpouštědla a ze skladování a distribuce benzínu
Vyhláška č. 356/2002 Sb.,	kteřou se stanoví seznam znečišťujících látek, obecné emisní limity, způsob předávání zpráv a informací, zjišťování množství vypouštěných znečišťujících látek, tmavosti kouře, přípustné míry obtěžování zápachem a intenzity pachů, podmínky autorizace osob, požadavky na vedení provozní evidence zdrojů znečišťování ovzduší a podmínky jejich uplatňování
Vyhláška č. 357/2002 Sb.,	kteřou se stanoví požadavky na kvalitu paliv z hlediska ochrany ovzduší
Vyhláška č. 358/2002 Sb.,	kteřou se stanoví podmínky ochrany ozonové vrstvy Země
Vyhláška č. 554/2002 Sb.,	kteřou se stanoví vzor žádosti o vydání integrovaného povolení, rozsah a způsob jejího vyplnění
Vyhláška č. 376/2001 Sb.,	o hodnocení nebezpečných vlastností odpadů
Vyhláška č. 381/2001 Sb.,	kteřou se stanoví Katalog odpadů, Seznam nebezpečných odpadů a seznamy odpadů a států pro účely vývozu, dovozu a tranzitu odpadů a postup při udělování souhlasu k vývozu, dovozu a tranzitu odpadů (Katalog odpadů)
Vyhláška č. 382/2001 Sb.,	o podmínkách použití upravených kalů na zemědělské půdě
Vyhláška č. 383/2001 Sb.,	o podrobnostech nakládání s odpady
Vyhláška č. 384/2001 Sb.,	o nakládání s polychlorovanými bifenylly, polychlorovanými terfenylly, monometyltetrachlordifenylmetanem, monometyldichlordifenylmetanem, monometyldibromdifenylmetanem a veškerými směsmi obsahujícími kteroukoliv z těchto látek v koncentraci větší než 50 mg/kg (o nakládání s PCB)
Vyhláška č. 457/2001 Sb.,	o odborné způsobilosti a o úpravě některých dalších otázek souvisejících s posuzováním vlivů na životní prostředí
Vyhláška č. 132/1998 Sb.,	kteřou se provádějí některá ustanovení stavebního zákona.
Vyhláška č. 306/1998 Sb.,	kteřou se stanoví postup hodnocení rizika nebezpečných chemických látek pro životní prostředí
Vyhláška č. 99/1992 Sb.,	o zřizování, provozu, zajištění a likvidaci zařízení pro ukládání odpadů v podzemních prostorech

3. Normy:

Přehled vybraných norem z oblasti odpadového hospodářství (úplný přehled palných norem ČSN vede Český normalizační institut – <http://www.csni.cz>)

ČSN 01 0964	Pokyn pro začlenění environmentálních aspektů do norem výrobků
ČSN 01 5111	Vzorkování sypkých a zrnitých materiálů
ČSN 06 3090	Zařízení pro termické zneškodňování odpadů
ČSN 07 7002	Likvidace tuhých zbytků po spalování uhlí
ČSN ISO 10155	Stacionární zdroje emisí – Automatizovaný monitoring hmotnostní koncentrace částic – Charakteristiky, zkušební metody a specifikace
ČSN ISO 10348	Fotografie – Odpadní vody po zpracování – Stanovení obsahu stříbra
ČSN EN ISO 10374	Kontejnery – Automatická identifikace
ČSN ISO 10381-6	Kvalita půdy – Odběr vzorků – Část 6: Pokyny pro odběr, manipulaci a uchovávání půdních vzorků určených pro studium aerobních mikrobiálních procesů v laboratoři
ČSN ISO 10396	Stacionární zdroje emisí – Odběr vzorků pro automatizované stanovení hmotnostních koncentrací plyných složek
ČSN ISO 10780	Stacionární zdroje emisí – Měření rychlosti a průtoku plynů v potrubí
ČSN ISO 10849	Stacionární zdroje emisí – Stanovení hmotnostní koncentrace emisí oxidů dusíku – Charakteristiky automatizovaných měřících metod
ČSN ISO 11048	Kvalita půdy – Stanovení síranů rozpustných ve vodě a síranů rozpustných v kyselině
ČSN ISO 11260	Kvalita půdy – Stanovení kationtové výměnné kapacity při pH půdy a výměnných kationtů za použití roztoku chloridu barnatého
ČSN ISO 11261	Kvalita půdy – Stanovení celkového dusíku – Modifikovaná Kjeldahlova met.
ČSN ISO 11263	Kvalita půdy – Stanovení fosforu – Spektrofotometrické stanovení fosforu rozpustného v roztoku hydrogenuhličitanu sodného
ČSN ISO 11464	Kvalita půdy – Příprava vzorků pro fyzikálně-chemické rozborů
ČSN EN ISO 11683	Obaly – Hmatatelné výstrahy – Požadavky
ČSN EN 12176	Charakterizace kalů – Stanovení pH
ČSN EN 12461	Biotechnologie – Velkovýroba a výroba – Pokyny pro manipulaci, inaktivaci a zkoušení odpadu
ČSN P ENV 12506	Charakterizace odpadů – Analýza eluátů – Stanovení pH, As, Cd, Cr (VI), Cu, Ni, Pb, Zn, Cl, NO, SO
ČSN EN 12740	Biotechnologie – Laboratoře pro výzkum, vývoj a analýzu – Pokyny pro nakládání s odpady, jejich zneškodňování a zkoušení
ČSN P ENV 12920	Charakterizace odpadů – Metodologie pro stanovení vyluhovacích vlastností odpadů za speciálních podmínek
ČSN EN 13095	Biotechnologie – Kritéria účinnosti systémů na odstraňování odpadních plynů
ČSN EN 131177	Přepravní obaly – Opakovaně použitelné tuhé plastové přepravky
ČSN ČR 13504	Obaly – Využití materiálu – Kritéria pro nejmenší obsah recyklovaného materiálu
ČSN EN ISO 14040	Environmentální management – Posuzování životního cyklu – Zásady a osnova
ČSN EN ISO 14041	Environmentální management – Posuzování životního cyklu – Stanovení cíle a rozsahu a inventarizační analýza
ČSN EN 1501-1	Vozidla pro odvoz odpadu a k nim příslušející vyklápěcí zařízení – Všeobecné požadavky na bezpečnost – Část 1: Automobily pro odvoz odpadu s vyklápěcím zařízením vzadu
ČSN 16 0100	Prepravné kovové obaly. Názvoslovie
ČSN EN 1911-1	Stacionární zdroje emisí – Manuální metoda stanovení HCl – Část 1: Vzorkování
ČSN EN 1911-2	Stacionární zdroje emisí – Manuální metoda stanovení HCl – Část 2: Absorpce plyných sloučenin
ČSN EN 1911-3	Stacionární zdroje emisí – Manuální metoda stanovení HCl – Část 3: Analýza absorpčního roztoku a výpočty
ČSN EN 1948-1	Stacionární zdroje emisí – Stanovení hmotnostní koncentrace PCDD/PCDF – Část 1: Vzorkování
ČSN EN 1948-2	Stacionární zdroje emisí – Stanovení hmotnostní koncentrace PCDD/PCDF – Část 2: Extrakce a čištění
ČSN EN 1948-3	Stacionární zdroje emisí – Stanovení hmotnostní koncentrace emisí oxidů Část 3: Identifikace a kvantitativní stanovení
ČSN 26 0002	Manipulace s materiálem. Názvosloví
ČSN 26 7004	Transportní zařízení. Zařízení pro nakládku a vykládku. Základní parametry
ČSN 26 9015	Skladování. Základní názvosloví

ČSN 26 9016	Skladování. Názvosloví skladů
ČSN 26 9017	Skladování. Názvosloví ploch a prostorů
ČSN 26 9354	Kontejnery. Základní třídění
ČSN 26 9381	Valivé kontejnery na odpady
ČSN 27 9107	Kladivové drtiče. Základní parametry
ČSN EN 2955	Letectví a kosmonautika – Recyklace odpadů titanu a slitin titanu
ČSN 40 1400	Přeprava radioaktivních látek. Názvy a definice
ČSN 42 0030	Ocelový a litinový odpad
ČSN 42 1331	Odpady neželezných kovů a jejich slitin
ČSN 43 9410	Drtiče kovových třísek. Bezpečnostní předpisy
ČSN 43 9411	Rozbíjecí zařízení. Bezpečnostní předpisy
ČSN 44 1317	Automatické vzorkování uhelných kalů, jejich úprava a laboratorní zkoušení
ČSN 44 7300	Úpravnická zařízení. Názvosloví
ČSN EN 45001	Všeobecná kritéria pro činnost zkušebních laboratoří
ČSN 46 5735	Průmyslové komposty
ČSN 49 0006	Dřevěné obaly. Terminologie
ČSN EN 50225	Předpis pro bezpečné užití plně zapouzdřených elektrických zařízení plněných olejem, která mohou být kontaminována PCB v praxi
ČSN 50 5301	Spotřebitelské obaly. Skládačky. Společná ustanovení
ČSN EN 61429	Značení akumulátorových článků a baterií mezinárodní recyklační značkou ISO 7000-1135
ČSN 64 0001	Plastikářská a gumářská terminologie
ČSN 64 0003	Plasty. Zhodnocování plastového odpadu. Názvosloví
ČSN 64 0004	Plasty. Značení plastových výrobků pro identifikaci materiálu
ČSN 64 6016	Plasty. Speciálně fólie z rozvetveného polyetylénu (PE-LD). Norma akosti
ČSN EN 60335-2-16	Bezpečnost elektrických spotřebičů pro domácnost a podobné účely. Část 2: Zvláštní požadavky na drtiče odpadků z potravin
ČSN EN 643	Seznam evropských standardních druhů sběrového papíru
ČSN 64 6223	Plasty. Fólie z měkčeného polyvinylchloridu (PVC-P) pro izolace proti kapalinám. Normy jakosti.
ČSN 65 0511	Vzorkování zrnitých hmot
ČSN 65 6690	Odpadní oleje
ČSN ISO 6849	Fotografie – Odpadní vody po zpracování – Stanovení boru
ČSN ISO 6850	Fotografie – Odpadní vody po zpracování – Stanovení dusičnanů spektrometrickou metodou za použití brucinu
ČSN 70 30..	Skupina norem pro Obalové sklo
ČSN 70 31..	Skupina norem pro Nápojové sklo
ČSN 70 32..	Skupina norem pro Konzervové sklo
ČSN 72 1006	Kontrola zhutnění zemin a sypanin
ČSN 72 2009	Struska vysokopecní granulovaná. Zkoušení
ČSN 72 2030-1-15	Chemický rozbor vysokopecní strusky
ČSN 72 2041-1-24	Chemický rozbor ocelářské strusky
ČSN 72 2050	Škváry pro škvárový beton
ČSN 72 2051	Škvára ze spaloven tuhých komunálních odpadů pro stavební účely
ČSN 72 2060-70	Popílek pro stavební účely.
ČSN 72 9101	Drtiče. Názvosloví
ČSN 72 9201	Mlýny. Názvosloví
ČSN 72 9301	Tříděče. Názvosloví
ČSN 73 2402	Provádění a kontrola konstrukcí z lehkého betonu z umělého pórovitého kameniva
ČSN 73 3040	Geotextilie v stavebních konstrukcích. Základné ustanovenia
ČSN 73 3052	Násypy, zásypy a obsypy z popela a popílku
ČSN 73 6124	Stavba vozovek. Kamenivo stmelené hydraulickým pojivem
ČSN 75 7951	Jakost vod. Chemický a fyzikální rozbor kalů. Stanovení extrahovatelných látek
ČSN 75 7952	Jakost vod. Chemický a fyzikální rozbor kalů. Stanovení nepolárních uhlovodíků – ropných látek
ČSN 77 0000	Názvosloví obalové techniky. Obecné a základní názvy
ČSN 77 0020	Balení. Všeobecné požadavky na obaly
ČSN 77 0050	Označování nákladů. Společná ustanovení
ČSN 77 0052-1	Obaly. Obalové odpady. Terminologie. Základní termíny
ČSN 77 0052-2	Obaly – Obalové odpady – Část 2: Značení – Identifikační značení pro zhodnocení
ČSN 77 0053	Obaly – Obalové odpady – Pokyny a informace o nakládání s použitým obalem
ČSN 77 0054	Obaly – Požadavky na vratné spotřebitelské obaly

ČSN 77 0100	Ochranné balení. Všeobecná ustanovení
ČSN 77 02..	Skupina norem pro Obaly. Metody specifikace pro pytle
ČSN 77 06..	Skupina norem pro Obaly. Přepavní balení
ČSN 77 0610	Mechanické zkoušky přepravních obalů na nebezpečné zboží. Všeobecná a společná ustanovení
ČSN IEC 7965-2	Obaly – Pytle – Pádová zkouška – Část 2: Plastové pytle
ČSN 77 1000	Soustava rozměrů obalů
ČSN 77 3000	Obaly na aerosoly. Všeobecná ustanovení
ČSN ISO 7766-1	Fotografie – Odpadní vody po zpracování – Analýza kyanidů – Část 1: Stanovení hexakyanoželeznatenu a hexakyanoželezitanu spektroskopicky
ČSN ISO 7934	Stacionární zdroje emisí – Stanovení hmotnostní koncentrace emisí oxidu siřičitého – Odměrné stanovení chloristanem barnatým
ČSN ISO 7935	Stacionární zdroje emisí – Stanovení hmotnostní koncentrace emisí oxidu siřičitého – Charakteristiky automatizovaných měřicích metod
ČSN 80 1900	Textilní odpady. Základní názvosloví
ČSN 80 61..	Skupina norem pro Výrobky z netkaných textilií
ČSN ISO 830	Kontejnery. Terminologie
ČSN 83 0550 1-5	Fyzikálně chemický rozbor kalů
ČSN 83 5030	Účinky a posuzování pachů – Stanovení parametrů obtěžování dotazováním panelového vzorku obyvatel
ČSN 83 5031	Stanovení pachových látek ve venkovním ovzduší terénním průzkumem
ČSN 83 8001	Názvosloví odpadů
ČSN 83 8001	Názvosloví odpadů. Změna 1
ČSN 83 8030	Skládkování odpadů – Základní podmínky pro navrhování a výstavbu skládek
ČSN 83 8032	Skládkování odpadů – Těsnění skládek
ČSN 83 8033	Skládkování odpadů – Nakládání s průsakovými vodami ze skládek
ČSN 83 8034	Skládkování odpadů – Odplynění skládek
ČSN 83 8035	Skládkování odpadů – Uzavírání a rekultivace skládek
ČSN 83 8036	Skládkování odpadů – Monitorování skládek
ČSN 83 8039	Skládkování odpadů – Provozní řád skládek
ČSN EN 840-1	Pojízdné kontejnery na odpady – Část 1: Kontejnery se dvěma koly a objemu od 80 l do 390 l pro hřebenové vyprazdňovací zařízení – Rozměry a provedení
ČSN EN 840-2	Pojízdné kontejnery na odpady – Část 2: Kontejnery se čtyřmi koly a objemu od 500 l do 1 200 l s výklopným(mi) víkem (víky) pro čepové a/nebo hřebenové vyprazdňovací zařízení – Rozměry a provedení
ČSN EN 840-3	Pojízdné kontejnery na odpady – Část 3: Kontejnery se čtyřmi koly a objemu od 770 l do 1 300 l s výsuvným(mi) víkem (víky) pro čepové a/nebo hřebenové vyprazdňovací zařízení – Rozměry a provedení
ČSN EN 840-4	Pojízdné kontejnery na odpady – Část 4: Kontejnery se čtyřmi koly a objemu od 750 l do 1 700 l s výklopným(mi) víkem (víky) pro široké čepové vyprazdňovací zařízení nebo závěsné vyprazdňovací zařízení ozn. BG a/nebo široké hřebenové vyprazdňovací zařízení – Rozměry a provedení
ČSN EN 840-5	Pojízdné kontejnery na odpady Část 5: Požadavky na provedení a zkušební postupy
ČSN EN 840-6	Pojízdné kontejnery na odpady – Část 6: Požadavky na bezpečnost a ochranu zdraví
ČSN EN 840-6	Pojízdné kontejnery na odpady – Část 6: Požadavky na bezpečnost a ochranu zdraví. Změna A1
ČSN ISO 9096	Stacionární zdroje emisí – Stanovení hmotnostní koncentrace a hmotnostního toku tuhých částic v potrubí – Manuální gravimetrická metoda

4. Právní předpisy EU:

Council Directive 75/439/EEC of 16 June 1975 on the disposal of waste oils

Směrnice Rady 75/439/EEC ze 16. června 1975 o zneškodňování odpadních olejů

Novelizace: 87/101/EEC

Council Directive 75/442/EEC of 15 July 1975 on waste

Směrnice Rady 75/442/EEC z 15. července 1975 o odpadech

Novelizace: 91/156/EEC, 96/350/EC

Council Directive 78/176/EEC of 20 February 1978 on waste from the titanium dioxide industry

Směrnice Rady 78/176/EEC z 20. února 1978 o odpadech z průmyslu oxidu titaničitého

Novelizace: 83/29/EEC

Council Directive 82/883/EEC of 3 December 1982 on procedures for the surveillance and monitoring of environments concerned by waste from the titanium dioxide industry

Směrnice Rady 82/883/EEC ze 3. prosince 1982 o postupech dozoru a monitoringu životního prostředí v souvislosti s odpadem z průmyslu oxidu titaničitého

Council Directive 86/278/EEC of 12 June 1986 on the protection of the environment, and particular of the soil, when sewage sludge is used in agriculture

Směrnice Rady 86/278/EEC z 12. června 1986 o ochraně životního prostředí a zvláště půdy při používání čistírenských kalů v zemědělství

Council Directive 89/369/EEC of 8 June 1989 on the prevention of air pollution from new municipal waste incineration plants

Směrnice Rady 89/369/EEC z 8. června 1989 o prevenci znečištění ovzduší z nových spaloven komunálního odpadu

Council Directive 89/429/EEC of 21 June 1989 on the reduction of air pollution from existing municipal waste incineration plants

Směrnice Rady 89/429/EEC z 21. června 1989 o redukci znečištění ovzduší ze stávajících spaloven komunálního odpadu

Council Directive 91/157/EEC of 18 March 1991 on batteries and accumulators containing certain dangerous substances

Směrnice Rady 91/157/EEC z 18. března 1991 o bateriích a akumulátorech obsahujících určité nebezpečné látky

Novelizace: 93/86/EEC, 98/101/EC

Council Directive 91/271/EEC of 21 May 1991 concerning urban wastewater treatment

Směrnice Rady 91/271/EEC z 21. května 1991 týkající se úpravy městských odpadních vod

Council Directive 91/689/EEC of 12 December 1991 on hazardous waste

Směrnice Rady 91/689/EEC z 12. prosince 1991 o nebezpečných odpadech

Novelizace: 94/31/EC

Council Directive 92/112/EEC of 15 December 1992 on procedures for harmonizing the programmes for the reduction and eventual elimination of pollution caused by waste from the titanium dioxide industry

Směrnice Rady 92/112/EEC z 15. prosince 1992 o postupech harmonizace programů pro redukci a eventuální eliminaci znečištění způsobeného odpady z průmyslu oxidu titaničitého

Council Decision 93/98/EEC of 1 February 1993 on conclusion, on behalf of the Community, of the Convention on the control of transboundary movements of hazardous wastes and their disposal (Basel Convention)

Rozhodnutí Rady 93/98/EEC z 1. února 1993 o přistoupení Společenství k Úmluvě o pohybu nebezpečného odpadu přes hranice a jeho zneškodnění (Basilejská úmluva)

Council Regulation (EEC) 259/93 of 1 February 1993 on the supervision and control of shipment of waste within, into and out of the European Community

Nařízení Rady (EEC) 259/93 z 1. února 1993 o dozoru a kontrole transportů odpadu v rámci, do a ze Společenství

Novelizace: 120/97

Commission Decision 94/3/EC of 20 December 1993 establishing a list of wastes pursuant to Article 1(a) of Council Directive 75/442/EEC on waste

Rozhodnutí Komise 94/3/EC z 20. prosince 1993, kterým se zavádí seznam odpadů v souladu s čl. 1 (a) směrnice Rady 75/442/EEC o odpadech

European Parliament and Council Directive 94/62/EC of 20 December 1994 on packaging and packaging waste
Směrnice Evropského parlamentu a Rady 94/62/EC z 20. prosince 1994 o obalech a odpadech z obalů

Council Directive 94/67/EC of 16 December 1994 on the incineration of hazardous waste
Směrnice Rady 94/67/EC ze 16. prosince 1994 o spalování nebezpečného odpadu

Commission Decision 94/575/EC of 20 July 1994 determining the control procedure under Council Regulation (EEC) 259/93 as regards certain shipments of waste to certain non-OECD countries
Rozhodnutí Komise 94/575/EC z 20. července 1994 určující postup při kontrole transportů odpadu do určitých nečlenských zemí OECD v souladu s nařízením Rady (EEC) 259/93

Commission Decision 94/721/EC of 21 October 1994 adapting, pursuant to Article 42(3), Annexes II, III and IV to Council Regulation (EEC) 259/93 on the supervision and control of shipments of waste within, into and out of the European Community
Rozhodnutí Komise 94/721/EC z 21. října 1994 upravující v souladu čl. 42(3) nařízení Rady (EEC) 259/93 přílohy II, III a IV tohoto nařízení

Commission Decision 94/741/EC of 24 October 1994 concerning questionnaires for Member States reports on the implementation of certain Directives in the waste sector (implementation of Council Directive 91/692/EEC)
Rozhodnutí Komise 94/741/EEC z 24. října 1994 týkající se dotazníků pro zprávy členských států o realizaci některých směrnic z odpadového hospodářství (v rámci realizace směrnice Rady 91/692/EEC)

Commission Decision 94/774/EC of 24 November 1994 concerning the standard consignment note referred to in Council Regulation (EEC) 259/93 on the supervision and control of shipments of wastes within, into and out of the European Community
Rozhodnutí Komise 94/774/EC z 24. listopadu 1994 týkající standardního průvodního listu uvedeného v nařízení Rady (EEC) 259/93

Commission Decision 94/904/EC of 22 December 1994 establishing a list of hazardous waste pursuant to Article 1 (4) of Council Directive 91/689/EEC on hazardous waste
Rozhodnutí Komise 94/904/EC z 22. prosince 1994, kterým se zavádí seznam nebezpečných odpadů podle čl. 1(4) směrnice 91/689/EEC o nebezpečném odpadu

Commission Decision 96/302/EC of 17 April 1996 establishing a format in which information is to be provided pursuant to Article 8(3) of Council Directive 91/689/EEC on hazardous waste
Rozhodnutí Komise 96/302/EC ze 17. dubna 1996 zavádějící formulář pro informace podávané v souladu s čl. 8(3) směrnice Rady 91/689/EEC o nebezpečných odpadech

Council Directive 96/59/EC of 16 September 1996 on the disposal of polychlorinated biphenyls and polychlorinated terphenyls
Směrnice Rady 96/59/EC ze 16. září 1996 o zneškodňování polychlorovaných bifenylyů a polychlorovaných terfenylyů (PCB/PCT)

Commission Decision 96/660/EC of 14 November 1996 adapting pursuant to Article 42(3), Annex II to Council Regulation (EEC) 259/93 on the supervision and control of shipments of wastes within, into and out of the European Community
Rozhodnutí Komise 96/660/EC ze 14. listopadu 1996 upravující v souladu s čl. 42(3) nařízení Rady (EEC) 259/93 přílohu II tohoto nařízení

Commission Decision 97/129/EC of 28 January 1997 establishing the identification system for packaging materials pursuant to European Parliament and Council Directive 94/62/EC on packaging and packaging waste
Rozhodnutí Komise 97/129/EC z 28. ledna 1997 zavádějící systém identifikace obalových materiálů v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 94/62/EC o obalech a odpadech z obalů

Commission Decision 97/138/EC of 3 February 1997 establishing the formats relating to the database system pursuant to European Parliament and Council Directive 94/62/EC on packaging and packaging waste
Rozhodnutí Komise 97/138/EC z 3. února 1997 zavádějící formuláře pro databázový systém v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 94/62/EC o obalech a odpadech z obalů

Commission Decision 97/283/EC of 21 April 1997 on harmonized measurement methods to determine the mass concentration of dioxins and furans in atmospheric emissions in accordance with Article 7 (2) of Directive 94/67/EC on the incineration of hazardous waste

Rozhodnutí Komise 97/283/EC ze dne 21. dubna 1997 o harmonizaci metod měření při určování hmotnostních koncentrací dioxinů a furanů v emisích do ovzduší v souladu s čl. 7 (2) směrnice 94/67/EC o spalování nebezpečných odpadů

Commission Decision 97/622/EC of 27 May 1997 concerning questionnaires for Member States reports on the implementation of certain Directives in the waste sector (implementation of Council Directive 91/692/EEC)

Rozhodnutí Komise 97/622/EC z 27. května 1997 týkající se dotazníků pro zprávy členských států o realizaci určitých směrnic v sektoru odpadů (realizace směrnice 91/692/EEC)

Council Decision 97/640/EC of 22 September 1997 on the approval, on behalf of the Community, of the amendment to the Convention on the control of transboundary movements of hazardous wastes and their disposal (Basle Convention) as laid down in Decision III/1 of the Conference of the Parties

Rozhodnutí Rady 97/640/EC z 22. září 1997 o souhlasu ze strany Společenství s novelizací Úmluvy o kontrole pohybu nebezpečných odpadů přes hranice a jejich zneškodňování (Basilejská úmluva) jak bylo ustanoveno Rozhodnutím III/1 na konferenci smluvních stran této Úmluvy

Commission Directive 98/101/EC of 22 December 1998 adapting to technical progress Council Directive 91/157/EEC on batteries and accumulators containing certain dangerous substances

Směrnice Komise 98/101/EC z 22. prosince 1998 zavádějící technický pokrok do Směrnice Rady 91/157/EEC o bateriích a akumulátorech obsahujících nebezpečné látky

Commission Decision 98/184/EC of 25 February 1998 concerning a questionnaire for Member States reports on the implementation of Council Directive 94/67/EC on the incineration of hazardous waste (implementation of Council Directive 91/692/EEC)

Rozhodnutí Komise 98/184/EC z 25. února 1998 týkající se dotazníku pro zprávy členských států o realizaci směrnice Rady 94/67/EC o spalování nebezpečného odpadu (realizace směrnice 91/692/EEC)

Commission Decision 98/368/EC of 18 May 1998 adapting, pursuant to Article 42(3) Annexes II and III to Council Regulation (EEC) No 259/93 on the supervision and control of shipments of waste within, into and out of the European Community

Rozhodnutí Komise 98/368/EC z 18. května 1998 upravující v souladu s čl. 42(3) přílohy II a III nařízení Rady (EEC) 259/93 o dozoru a kontrole transportů odpadu v rámci, do a ze Společenství

Commission Regulation (EC) 2408/98 of 6 November 1998 amending Annex V to Council Regulation (EEC) No 259/93 on the supervision and control of shipments of waste within, into and out of the European Community

Nařízení Komise (EC) 2408/98 ze 6. listopadu 1998 novelizující přílohu V nařízení Rady (EEC) 259/93 o dozoru a kontrole transportů odpadu v rámci, do a ze Společenství

Council Directive 99/31/EC of 26 April 1999 on the landfill of waste

Směrnice Rady 99/31/ES z 26. dubna 1999 o skládkování odpadů

Directive 2000/53/EC of the European parliament and the Council of 18 September 2000 on end-of life vehicles

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/53/EC z 18. září 2000 o vozidlech s ukončenou životností

Directive 2002/96/EC of the European Parliament and of the Council on Waste Electrical and Electronic Equipment (WEEE)

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/96 z 27. ledna 2003 o odpadech z elektrických a elektronických zařízení

Regulation (EC) No 2150/2002 of the European parliament and of the Council of 25 November 2002 on waste statistics

Nařízení Evropského parlamentu a Rady 2150/2002 z 25. listopadu 2002 o statistice odpadů

Council Decision 2003/33/EC of 19 December 2002 establishing criteria and procedures for the acceptance of waste at landfills pursuant to Article 16 of Annex II to Directive 99/31/EC

Rozhodnutí Rady 2003/33/EC z 19. prosince 2002 stanovující kritéria a postupy ukládání odpadů na skládky

Directive 2002/95/EC of the European parliament and of the Council of 27 January 2003 on the restriction of the use of certain hazardous substances in electrical and electronic equipment

Směrnice 2002/95/EC Evropského parlamentu a Rady z 27. ledna 2003 o omezení používání určitých nebezpečných látek v elektrických a elektronických zařízeních.

POUŽITÉ ZKRATKY

A	– Rakousko
BAT	– Best Available Technology (nejlepší dostupná technologie)
BREF	– Referenční dokumenty nejlepších dostupných technik
BRKO	– Biologicky rozložitelné komunální odpady
CBC PHARE	– Cross Border Cooperation PHARE (přeshraniční spolupráce v rámci PHARE)
CeHO	– Centrum pro hospodaření s odpady při VÚV T.G.M.
CF	– Fond soudržnosti
ČIŽP	– Česká inspekce životního prostředí
ČOV	– Čistírny odpadních vod
ČSÚ	– Český statistický úřad
D	– Německo
DK	– Dánsko
EAGGF	– Evropský zemědělský podpůrný a záruční fond
EEA	– Evropská agentura pro životní prostředí
EHS (EEC)	– Evropské hospodářské společenství (European Economic Community)
EIB	– Evropská investiční banka
EK (EC)	– Evropská komise (European Commission)
EMAS	– Národní program zavedení systémů řízení podniků a auditů z hlediska ochrany životního prostředí
ERDF	– Evropský fond regionálního rozvoje
ES	– Evropská společenství
ESF	– Evropský sociální fond
EU	– Evropská unie
EUR	– Měnová jednotka států Evropská unie
EUROSTAT	– Statistický úřad Evropských společenství
EVVO	– Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta
G	– Řecko
GB	– Velká Británie
GŘC	– Ministerstvo financí, Generální ředitelství cel
HDP	– Hrubý domácí produkt
I	– Itálie
IČ	– Identifikační číslo firmy (dříve IČO)
IMS	– Institut pro místní správu
IPPC	– Integrovaná prevence o omezování znečištění
IRL	– Irsko
ISO	– Mezinárodní organizace pro normalizaci
ISOH	– Informační systém odpadového hospodářství
ISPA	– nástroj předvstupních strukturálních politik. Program EU, který má pomáhat zemím, žádajícím o vstup do EU, při plnění a sladění souboru předpisů nutných pro vstup
ISS	– Institut státní správy
KKOH	– Krajská koncepce odpadového hospodářství
KÚ	– Krajský úřad
L	– Lucembursko
MD	– Ministerstvo dopravy
MI	– Ministerstvo informatiky
MMR	– Ministerstvo pro místní rozvoj
MO	– Ministerstvo obrany

MPO	– Ministerstvo průmyslu a obchodu
MŠMT	– Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MZ	– Ministerstvo zdravotnictví
MZe	– Ministerstvo zemědělství
MŽP	– Ministerstvo životního prostředí
NL	– Nizozemsko
NUTS	– Jednotka pro potřeby statistického vykazování v EU (La Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques)
OECD	– Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
OH	– Odpadové hospodářství
OKEČ	– Odvětvová klasifikace ekonomických činností
ORP	– Obecní úřad obce s rozšířenou působností
P	– Portugalsko
PCB	– Polychlorované bifenylly a další chemické látky vyjmenované ve vyhlášce MŽP č. 384/2001 Sb.
PHARE	– Poland and Hungary Assistance for Restructuring of their Economics (Program hospodářské komise)
POH ČR	– Plán odpadového hospodářství České republiky
POH kraje	– Plán odpadového hospodářství kraje
POH původce	– Plán odpadového hospodářství původce odpadů
PVC	– Polyvinylchlorid, plast
REC	– Regionální environmentální centrum
RES	– Registr ekonomických subjektů
ROC	– Regionální odpadové centrum
RP ČR	– Realizační program České republiky (za zkratkou se uvádí název skupiny odpadů, která je realizačním programem řešena)
RRA	– Regionální rozvojová agentura
S	– Švédsko
SEA	– Strategické posuzování vlivů na životní prostředí
SFs	– Strukturální fondy
SF	– Finsko
SFŽP	– Státní fond životního prostředí ČR
SKO	– Směsný komunální odpad
S – OO skládky	– Skládky, na které je možno ukládat ostatní odpad
SPŽP	– Státní politika životního prostředí ČR
USD	– Americký dolar
VÚV T.G.M.	– Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka
ŽP	– Životní prostředí

Ing. Leoš Křenek, v.r.
ředitel odboru odpadů

SDĚLENÍ

34. SDĚLENÍ

odboru legislativního Ministerstva životního prostředí ve věci postupu odborů výkonu státní správy MŽP při stanovování výjimek z povinnosti platit poplatek z objemu vypouštěných odpadních vod do vod povrchových podle § 90 odst. 2 vodního zákona

Výjimku podle § 90 odst. 2 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), může stanovit odbor výkonu státní správy Ministerstva životního prostředí pouze zpětně za uplynulý kalendářní rok, ve kterém znečišťovateli povinnost platit poplatek z objemu vypouštěných vod vznikla a znečišťovatel zároveň prokázal, že mu za též kalendářní rok nevznikla povinnost platit poplatek za znečištění (tzn. výjimku lze udělit až na základě skutečných údajů o znečištění ve vypouštěných odpadních vodách).

Výjimku nelze stanovit pro následující kalendářní rok, neboť nelze spolehlivě prokázat, že znečišťovateli v tomto roce skutečně nevznikne povinnost platit poplatek za znečištění vypouštěných odpadních vod.

Pravomocné rozhodnutí o udělení výjimky zašle odbor výkonu státní správy bezodkladně finančnímu úřadu příslušnému podle území působnosti vymezené v příloze č. 2 k zákonu č. 531/1990 Sb., o územních finančních orgánech, ve znění pozdějších předpisů.

JUDr. Jana Prchalová, v. r.
ředitelka odboru legislativního

OBJEDNÁVKY

měsíčníků Věstník MŽP a Zpravodaj MŽP s čtvrtletníkem EIA
a dalšími tiskovinami pro rok 2003 zasílejte na adresu

SEVT, a.s.
Pekařova 4, 181 06 Praha 8-Bohnice,
tel.: 233 551 711, fax: 233 553 422
e-mail: sevt@sevt.cz

Roční předplatné titulů
„Věstník & Zpravodaj MŽP“
s přílohami činí **750 Kč**

Jednotlivá čísla bude možné zakoupit do vyprodání zásob samostatně.